

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ
О РАДУ И ЕФЕКТИМА РАДА
РЕПУБЛИЧКЕ УПРАВЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ
ЗА 2008. ГОДИНУ

Бања Лука, јули 2009. године

САДРЖАЈ

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	5
I. СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ КОНЦЕПТА УСПОСТАВЉАЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ СИСТЕМА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	6
1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	6
2. КАДРОВСКИ ПОТЕНЦИЈАЛ ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	8
2.1. <i>Стање кадрова</i>	8
2.2. <i>Развој кадрова</i>	12
2.3. <i>Кадровска проблематика у инспекцијама јединица локалне самоуправе</i>	13
3. СТАНДАРДИЗАЦИЈА И ИНФОРМАТИЗАЦИЈА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА.....	13
4. ОПРЕМАЊЕ ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	16
4.1. <i>Пословни простор Инспектората Републике Српске</i>	16
4.2. <i>Рачунарска и комуникациона опрема</i>	16
4.3. <i>Возила</i>	17
4.4. <i>Остала опрема за инспекторе</i>	18
5. ЈАВНОСТ РАДА	18
6. ФИНАНСИЈСКИ КАПАЦИТЕТ ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	18
7. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	19
II. ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	19
1. МЕЂУНАРОДНА АФИРМАЦИЈА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	19
2. УТИЦАЈ НА РЕГУЛАТОРНУ РЕФОРМУ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ.....	20
3. КВАНТИТАТИВНИ РЕЗУЛТАТИ РАДА.....	20
4. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА.....	29
III. РАД ИНСПЕКЦИЈА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	30
1. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА.....	30
1.1. <i>Спољнотрговински инспекцијски надзор</i>	30
1.2. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	30
1.2.1. <i>Област трговине</i>	31
1.2.2. <i>Област угоститељства и туризма</i>	33
1.2.3. <i>Област услужних и осталих дјелатности</i>	34
1.3. <i>Закључне напомене</i>	35
2. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	36
(ФИТОСАНИТАРНА И ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА)	36
2.1. <i>Спољнотрговински инспекцијски надзор</i>	36
2.2. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	38
2.2.1. <i>Заштита пољопривредног земљишта</i>	40
2.2.2. <i>Биљна производња</i>	41
2.2.3. <i>Сточарство</i>	42
2.2.4. <i>Производња и промет фитопхармацеутска средства</i>	43
2.2.5. <i>Производња и промет вина и ракије</i>	43
2.2.6. <i>Подстицаји у пољопривреди</i>	44
2.3. <i>Рад пољопривредних инспекција јединица локалне самоуправе</i>	45
2.4. <i>Закључне напомене</i>	45
3. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ШУМАРСТВО И ЛОВСТВО	48
3.1. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	48
3.1.1. <i>Узгој, заштита и коришћење државних шума</i>	49

3.1.2. Узгој, заштита и коришћење приватних шума	51
3.1.3. Примарна прерада дрвета.....	51
3.1.4. Област ловства.....	53
3.2. <i>Закључне напомене</i>	53
4. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА.....	55
4.1. <i>Спољнотрговински инспекцијски надзор</i>	55
4.2. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	56
4.2.1. Заразне болести и зоонозе	57
4.2.2. Ветеринарска дјелатност	58
4.2.3. Производња и промет ветеринарских лијекова.....	58
4.2.4. Производња и промет намирница анималног поријекла	59
4.2.5. Остале активности	61
4.3. <i>Рад ветеринарских инспекција јединица локалне самоуправе</i>	61
4.4. <i>Закључне напомене</i>	61
5. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	63
5.1. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	63
5.1.1. Заштита од вода.....	64
5.1.1.1. Уређење водотока	64
5.1.1.2. Одбрана од поплава	65
5.1.2. Коришћење вода	66
5.1.3. Заштита вода	66
5.2. <i>Рад водних инспекција јединица локалне самоуправе</i>	67
5.3. <i>Закључне напомене</i>	67
6. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА (ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА, ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА, РУДАРСКА, ГЕОЛОШКА, ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА У РУДАРСТВУ, ИНСПЕКЦИЈА ЗА НАФТУ И ГАС).....	69
6.1. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	70
6.1.1. Област електроенергетике	71
6.1.2. Област термоенергетике	72
6.1.3. Област рударства.....	73
6.1.4. Област геологије.....	74
6.1.5. Област нафте и гаса	75
6.2. <i>Закључне напомене</i>	76
7. ИНСПЕКЦИЈА У ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА И ВЕЗА (ДРУМСКИ, ЖЕЉЕЗНИЧКИ, ВОДНИ, ПОШТАНСКИ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИ САОБРАЋАЈ).....	77
7.1. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	78
7.1.1. Друмски саобраћај	78
7.1.2. Жељезнички саобраћај	79
7.1.3. Водни саобраћај	80
7.1.4. Поштански саобраћај	80
7.2. <i>Рад инспекција за друмски саобраћај јединица локалне самоуправе</i>	80
7.3. <i>Закључне напомене</i>	81
8. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА (УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА, ЕКОЛОШКА И ГЕОДЕТСКА ИНСПЕКЦИЈА).....	82
8.1. <i>Унутрашњи инспекцијски надзор</i>	82
8.1.1. Област урбанизма и грађења	83
8.1.2. Област заштите животне средине.....	85
8.1.3. Област геодетских послова.....	86
8.2. <i>Рад урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције јединица локалне самоуправе</i>	86
8.3. <i>Закључне напомене</i>	87
9. ИНСПЕКЦИЈА РАДА И ЗАШТИТЕ НА РАДУ (ЗАПОШЉАВАЊЕ, РАДНИ ОДНОСИ, ЗАШТИТА НА РАДУ).....	89

9.1. Унутрашњи инспекцијски надзор.....	89
9.1.1. Област запошљавања и радних односа	90
9.1.2. Област заштите на раду	92
9.2. Закључне напомене	93
10. ЗДРАВСТВЕНО-САНИТАРНА ИНСПЕКЦИЈА (ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА, ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ХРАНЕ, РАДИЈАЦИОНА ЗАШТИТА, ЛИЈЕКОВИ, ХЕМИКАЛИЈЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА).....	94
10.1. Спољнотрговински инспекцијски надзор	94
10.2. Унутрашњи инспекцијски надзор.....	95
10.2.1. Здравствена заштита становништва	97
10.2.2. Производње и промета лијекова.....	98
10.2.3. Радијациона заштита.....	98
10.2.4. Производња и промет отрова	99
10.2.5. Здравствена исправност хране и санитарна заштита.....	99
10.3. Рад здравствено-санитарне инспекције јединица локалне самоуправе	100
10.4. Закључне напомене	100
11. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА	103
11.1. Унутрашњи инспекцијски надзор.....	103
11.1.1. Област предшколског васпитања и образовања.....	104
11.1.2. Област основног образовања и васпитања.....	104
11.1.3. Област средњег образовања и васпитања.....	105
11.1.4. Област високог образовања	106
11.1.5. Област ученичког и студентског стандарда	107
11.2. Закључне напомене	107
12. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА.....	108
12.1. Унутрашњи инспекцијски надзор.....	108
12.1.1. Услови за обављање дјелатности	109
12.1.2. Област колективног становања.....	109
12.1.3. Област привредних и ванпривредних дјелатности.....	110
12.1.4. Област шумских и пољопривредних комплекса	111
12.1.5. Ватрогасне јединице	111
12.2. Закључне напомене.....	112
IV. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ И ПРЕПОРУКЕ	113
1. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	113
2. ЗАКЉУЧНЕ ПРЕПОРУКЕ	115

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Републичка управа за инспекцијске послове (Инспекторат Републике Српске) организационо и функционално је успостављен Законом о инспекцијама у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске" број 113/05, 1/08), Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове број: 26.1.01/052-474/08 од 22.02.2008. године (Закључак Владе Републике Српске број 04/1-012-976/08 од 24.04.2008. године) и интерних правила Инспектората и функционише према тако дефинисаној организацији.

Развој Инспектората Републике Српске текао је према Концепту Инспекцијског система у Републици Српској, који је Влада Републике Српске прихватила у мају 2006. године.

Извод из Концепта Инспекцијског система у Републици Српској:

(1) Полазна чињеница: Инспекторат по логици ствари и потреби не може бити прости збир инспекција које су се налазиле у седам ресорних министарстава.

(2) Инспекторат за двије, максимално три године треба да буде модеран и ефикасан инспекцијски орган што је *raison d'être* његовог формирања, а што подразумјева прихватање концепта одмах и његову фазну реализацију.

(3) Основни елементи концепта формирања Инспектората:

- рејтинг инспектора (класификација звања, оцјена рада и систем напредовања, награђивање и селекција у инспекцијској служби, систем континуиране обуке) и мотивисаност за ефикасан и законит рад инспектора (адекватне плате и накнаде инспектора, систем стимулације ефикасног, законитог и културног рада инспектора).

- организациона структура Инспектората – вертикално по врстама инспекцијског надзора и хоризонтално по територијалном принципу,

- јединствена методологија планирања, извјештавања и контролних поступака и процедура, едукације, норме и норматива времена и трошкова и њихово праћење,

- развијање стручних и ефикасних служби на нивоу Инспектората (програмирање, планирање и извјештавање, правни и нормативни послови, информисање и информатика, кадровски послови, едукација, унутрашња контрола, финансије и рачуноводство, општи послови),

- успостављање информационог система Инспектората што подразумјева формирање јединствених база података свих субјеката инспекцијског надзора са могућношћу одабира субјеката контроле без уплива субјективног фактора (не мисли се на контроле по захтјеву надлежних министарстава, других органа и грађана), са могућношћу ефикасног праћења рада инспектора и контролисаних субјеката и правовремених интервенција, а што подразумјева увезивање у информациони систем, не само подручних јединица Инспектората, него и општинских инспекција и електронску израду записника о инспекцијском прегледу и прослеђивање истог непосредно након његове израде електронским путем у надлежне службе Инспектората,

- успостављање WEB странице Инспектората са информацијама о раду Инспектората, са информацијама о правима и обавезама инспектора и контролисаних субјеката и сл.

- опремљеност Инспектората (адекватан радни простор са салама за едукацију са опремом за савремени начин континуиране едукације инспектора, минимум једно возило на два инспектора, рачунарска опрема, опрема за узорковање и друга неопходна опрема).

Раздвајање инспекцијске функције од регулативне функције и функције овлашћења манифестовало се:

- у квалитету, рационалности и ефикасности, свеобухватности и комплексности инспекцијског надзора (синергетски ефекат нове организације инспекцијског система Републике Српске),
- у смањењу оптерећења и равномјернијег оптерећења субјеката контроле,
- у утицају на унапређење регулативе,
- у иновирању циљева инспекцијског надзора (афирмација и принципа превентивности и принципа репресивности) и као резултанта у постепеном расту друштвене дисциплине у примјени прописа, задовољства субјеката контроле и финансијских (директних, а посебно индиректних) ефекта.

Реализацију Концепта Инспекцијског система у Републици Српској у претходне три године изнијели су кадрови Инспектората уз значајну подршку Владе Републике Српске и међународних пројеката.

I. СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ КОНЦЕПТА УСПОСТАВЉАЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ СИСТЕМА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

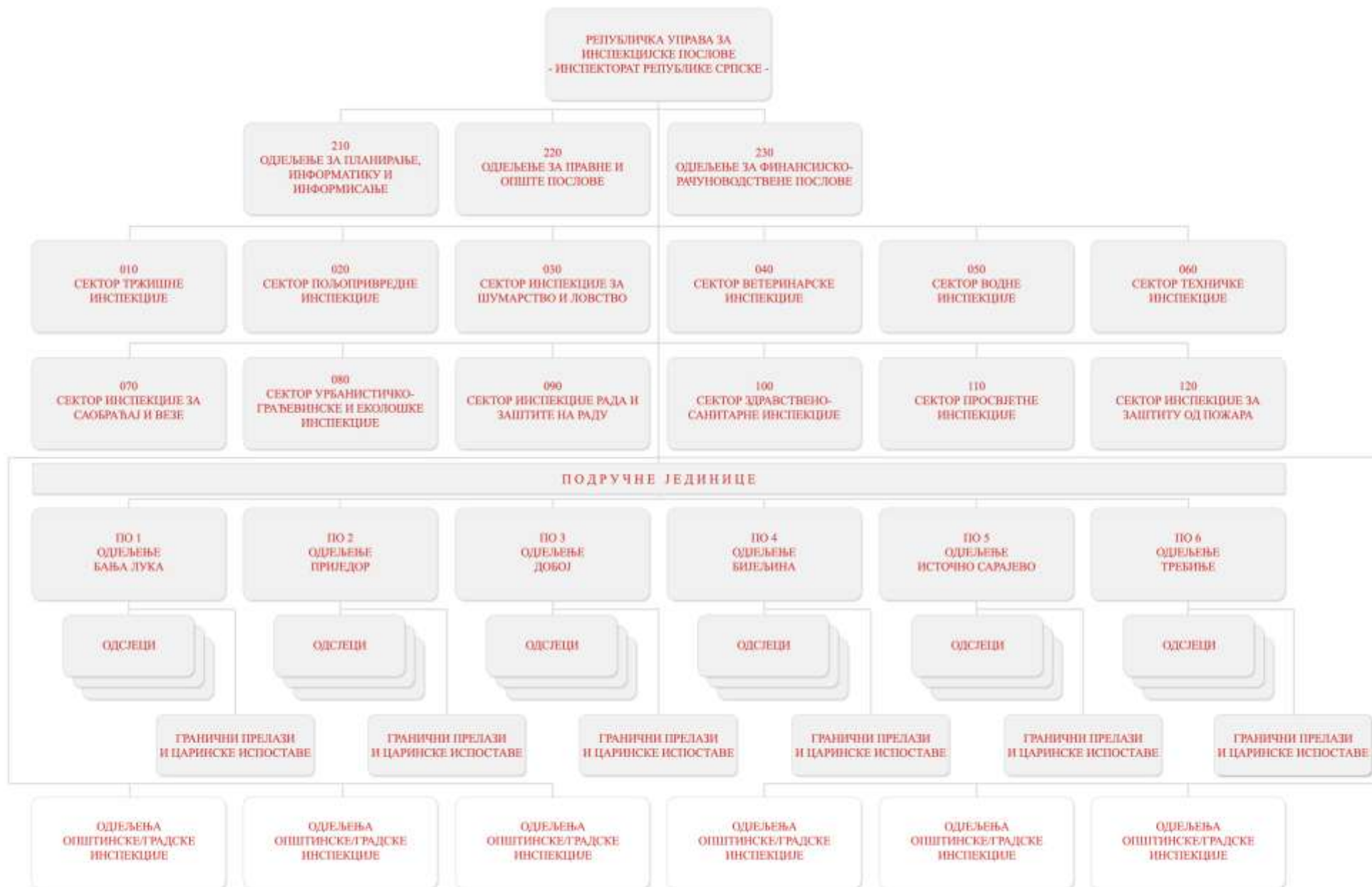
1. Организациона структура Инспектората Републике Српске

Преузимањем двије нове инспекције у фебруару 2008. године (Просвјетна инспекција из Министарства просвјете и културе и Инспекција за заштиту од пожара из Министарства унутрашњих послова) и једне инспекцијске области (социјална, породична и дјечија заштита), Инспекторат Републике Српске у свом саставу има дванаест инспекција (раније су биле у девет ресорних министарстава и једној управној организацији¹) са 30 инспекцијских звања (области инспекцијског надзора).

Организациону шему Инспектората чини Управа Инспектората (3 административна одјељења) и 12 сектора (инспекција) организованих у 6 подручних одјељења (Бања Лука, Приједор, Добој, Бијељина, Источно Сарајево и Требиње).

¹ Министарство трговине и туризма, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство индустрије, енергетике и развоја, Министарство саобраћаја и веза, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство просвјете и културе, Министарство унутрашњих послова и Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

Дијаграм 1. Организациони дијаграм Инспектората Републике Српске

2. Кадровски потенцијал Инспектората Републике Српске

2.1. Стање кадрова

Систематизован и расположиви кадровски потенцијал по секторима у Републици Српској

Табела 1

Р. бр	Инспекција	Р. бр.	Инспекторска звања (области инспекцијског надзора)	Републички ниво					Локални ниво		РС
				Система тизација	Попуна			Попуна			
					Број	%	%	Инспектори	Општине		
1	Тржишна инспекција	1	Тржишни инспектор	78	75	96.2	31.3		85	45	160
2	Пољопривредна инспекција	2	Фитосанитарни инспектор	15	13	86.7					13
		3	Пољопривредни инспектор	9	7	77.8			33	29	40
				24	20	83.3	8.3		33		53
3	Шумарска инспекција	4	Шумарски инспектор	21	17	81.0	7.1				17
4	Ветеринарска инспекција	5	Ветеринарски инспектор	11	9	81.8	3.8		40	22	49
5	Водна инспекција	6	Водни инспектор	10	7	70.0	2.9		3	3	10
6	Техничка инспекција	7	Електроенергетски инспектор	4	4	100.0					4
		8	Термоенергетски инспектор	5	5	100.0					5
		9	Рударски инспектор	4	3	75.0					3
		10	Геолошки инспектор	2	1	50.0					1
		11	Електроенерг. инспектор у рударству	2	1	50.0					1
		12	Инспектор за нафту и гас	3	3	100.0					3
				20	17	85.0	7.1				17
7	Саобраћајна инспекција	13	Инспектор за друмски саобраћај	12	11	91.7			20	27	31
		14	Инспектор за жељезнички саобраћај	3	3	100.0					3
		15	Инспектор за водни саобраћај	1	1	100.0					1
		16	Инспектор за поштански саобраћај	1							
		17	Инспектор за телекомуник. саобраћај	1							
				18	15	83.3	6.3		20		35
8	Урбанистичко-грађевинска инспекција	18	Урбанистичко-грађевин. инспектор	6	6	100.0			55	38	61
		19	Еколошки инспектор	5	4	80.0			23	21	27
		20	Геодетски инспектор	1	1	100.0					1
				12	11	91.7	4.6		78		89
9	Инспекција рада	21	Инспектор рада и заштите на раду	44	38	86.4	15.8				38
10	Здравствена-санитарна инспекција	22	Инспектор за здравствену заштиту	5	5	100.0					5
		23	Инспектор за здрав. исправност хране	12	7	58.3			58	42	65
		24	Инспектор за радиациону заштиту	1	1	100.0					1
		25	Фармацеутски инспектор	3	3	100.0					3
		26	Инспектор за хемикалије	1							
		27	Инспектори за социјалну заштиту	2							
				24	16	66.7	6.7		58		74
11	Просвјетна инспекција	28	Просвјетни инспектор	15	9	60.0	3.8				9
12	Инспекција за заштиту од пожара	29	Инспектор за заштиту од пожара	19	6	31.6	2.5				6
I	ИНСПЕКТОРИ ИНСПЕКТОРАТА			296	240	81.1	100.0	81.1	317		557
1.1.	Руковођење Инспекторатом			2	2	100.0					
1.2.	Одјељење за планирање, информатику и информисање			10	6	60.0					
1.3.	Одјељење за правне и опште послове			21	18	85.7					
1.4.	Одјељење за финансијско-рачуноводствене послове			7	5	71.4					
1	Управа Инспектората			40	31	77.5		10.5			
2.1.	Подручно одјељење Бања Лука			9	8	88.9					
2.2.	Подручно одјељење Приједор			4	3	75.0					
2.3.	Подручно одјељење Добој			5	3	60.0					
2.4.	Подручно одјељење Бијељина			6	4	66.7					
2.5.	Подручно одјељење Источно Сарајево			5	4	80.0					
2.6.	Подручно одјељење Требиње			5	3	60.0					
2	Администрација Подручних одјељења			34	25	73.5		8.4			
II	АДМИНИСТРАЦИЈА ИНСПЕКТОРАТА			74	56	75.7		18.9			
	УКУПНО			370	296	80.0		100.0			

Расположиви кадровски потенцијал по подручним јединицама
у Инспекторату Републике Српске

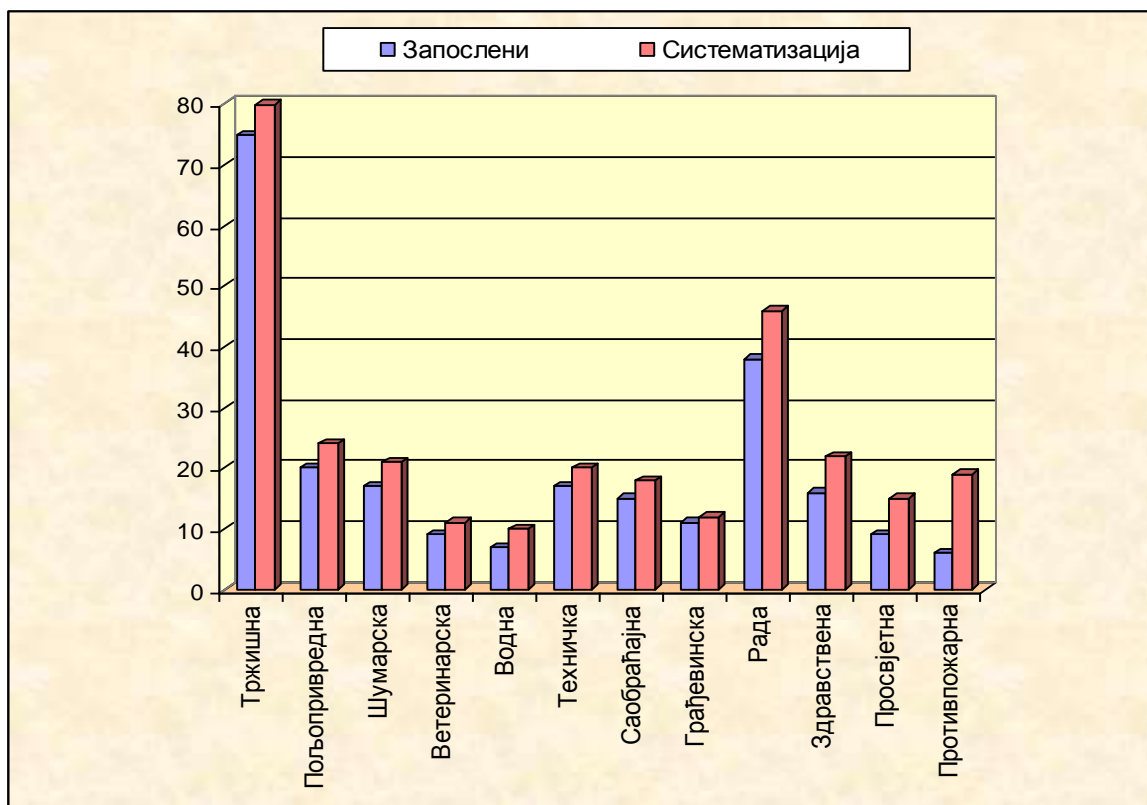
Табела 2

Р. бр.	Инспекције	ПО Бања Лука	ПО Приједор	ПО Добој	ПО Бијељина	ПО И.Сарајево	ПО Требиње	Инспекторат	% учешћа
1	Тржишна инспекција	26	5	12	16	8	6	73	30.4
1.1.	Помоћник директора - главни тржишни инспектор	1						1	
1.2.	Начелници подручног одјељења		1	1				2	
1.3.	Тржишни инспектор	25	4	11	16	8	6	70	
2	Пољопривредна инспекција	5		3	7	2	3	20	8.3
2.1.	Помоћник дир. - главни пољопривредни инспектор	1						1	
2.2.	Начелници подручног одјељења				1			1	
2.3.	Фитосанитарни инспектор	2		2	6	2	2	14	
2.4.	Пољопривредни инспектор	2		1			1	4	
3	Шумарска инспекција	7	1	2	2	4	1	17	7.1
3.1.	Помоћник директора - главни шумарски инспектор	1						1	
3.2.	Шумарски инспектор	6	1	2	2	4	1	16	
4	Ветеринарска инспекција	4	1	1	2	1	1	10	4.2
4.1.	Помоћник директора - главни ветеринарски инспектор	1						1	
4.2.	Ветеринарски инспектор	3	1	1	2	1	1	9	
5	Водна инспекција	3	1	1	1	1	1	8	3.3
5.1.	Помоћник директора - главни водни инспектор	1						1	
5.2.	Водни инспектор	2	1	1	1	1	1	7	
6	Техничка инспекција	5	2	1	6	2	1	17	7.1
6.1.	Помоћник директора - главни технички инспектор				1			1	
6.2.	Начелник подручног одјељења					1		1	
6.3.	Електроенергетски инспектор	1	1	1			1	4	
6.4.	Термоенергетски инспектор	2			1	1		4	
6.5.	Рударски инспектор		1		1			2	
6.6.	Геолошки инспектор				1			1	
6.6.	Електроенергетски инспектор у рударству				1			1	
6.7.	Инспектор за нафту и гас	2			1			3	
7	Саобраћајна инспекција	5	2	1	4	2	1	15	6.3
7.1.	Помоћник директора - главни саобраћајни инспектор				1			1	
7.2.	Инспектор за друмски саобраћај	2	1	1	3	2	1	10	
7.3.	Инспектор за жељезнички саобраћај	2	1					3	
7.4.	Инспектор за водни саобраћај	1						1	
7.5.	Инспектор за поштански саобраћај								
8	Урбанистичко-грађевински инспекција	4			3	2	2	11	4.6
8.1.	Помоћник директора - главни урбан.-грађ. инспектор	1						1	
8.2.	Урбанистичко-грађевински инспектор	2			1	1	1	5	
8.3.	Инспектор за заштиту животне средине	1			1	1	1	4	
8.4.	Геодетски инспектори				1			1	
9	Инспекција рада и заштите на раду	14	3	5	5	5	7	39	16.3
9.1.	Помоћник директора - главни инспектор рада	1						1	
9.2.	Начелници подручног одјељења	1					1	2	
9.3.	Инспектор рада и заштите на раду	12	3	5	5	5	6	36	
10	Здравствено-санитарна инспекција	8		2	3	2	1	16	6.7
10.1.	Помоћник директора - главни здравств.-санитарни инспектор	1						1	
10.2.	Инспектор за здравствену заштиту	3			1			4	

10.3.	Инспектор за здравствену исправност хране	2		2	1	1	1	7		
10.4.	Инспектор за радијациону заштиту	1						1		
10.5.	Фармацеутски инспектор	1			1	1		3		
10.6.	Инспектор за хемикалије									
10.7.	Инспектор за социјалну заштиту									
11	Просвјетна инспекција	6		1			1	8	3.3	
11.1.	Помоћник директора - главни просвјетни инспектор	1						1		
11.2.	Просвјетни инспектор	5		1			1	7		
12	Инспекција за заштиту од пожара	3	1		2			6	2.5	
12.1.	Помоћник директора - главни инспектор заштите од пожара	1						1		
12.2.	Противпожарни инспектор	2	1		2			5		
I	ИНСПЕКТОРИ	90	16	29	51	29	25	240	100.0	81.1
II	Администрација ПО	8	3	3	4	4	3	25		8.4
I+II	ПОДРУЧНА ОДЈЕЉЕЊА	98	19	32	55	33	28	265		89.5
III	УПРАВА ИНСПЕКТОРАТА							31		10.5
I+II+III	ИНСПЕКТОРАТ	98	19	32	55	33	28	296		100.0

Кадровска попуњеност Инспектората Републике Српске

Графикон 1

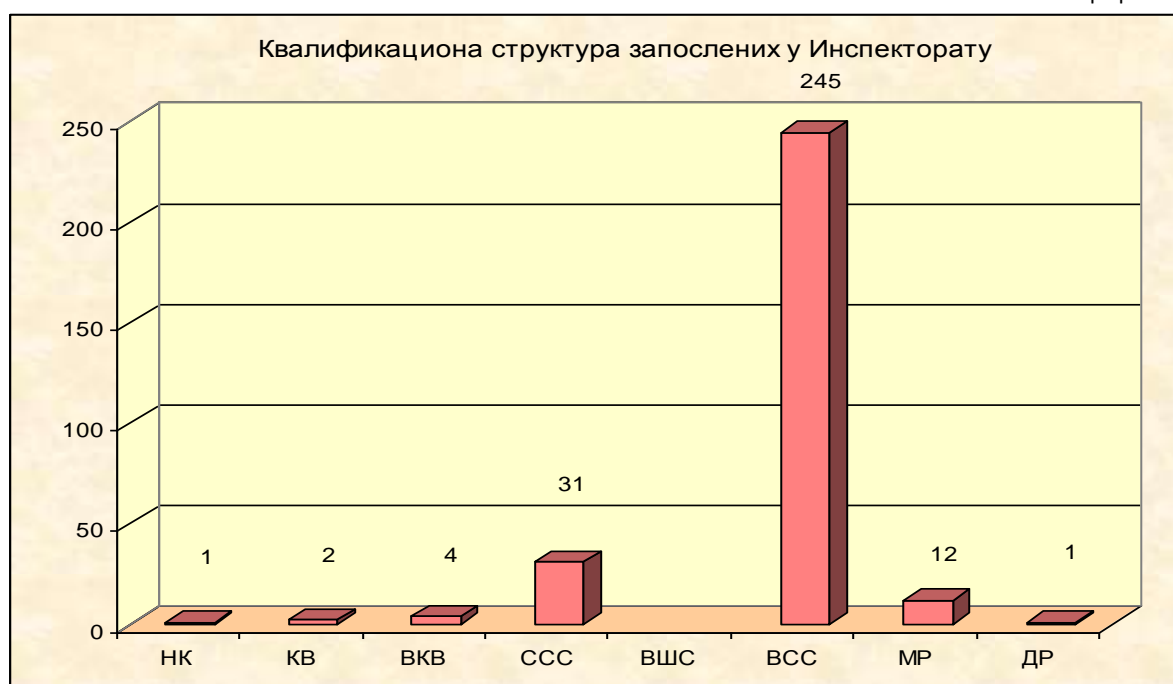
У 12 инспекција Инспектората Републике Српске систематизовано је 370 извршилаца (296 инспектора за 29 различитих инспекцијских области) и 74 руководна и административнотехничка радника у Управи Инспектората и у 6 подручних одјељења у Републици Српској. Тренутно је запослено 296 извршилаца (240 инспектора и 56 руководна и административнотехничка радника у Управи Инспектората и у 6 подручних одјељења у Републици Српској).

Квалификациона структура запослених у Инспекторату

Табела 3

Р. бр.	Квалификација	31.12.2008.
1.	Неквалификовани намјештеници	1
2.	Кквалификовани намјештеници	2
3.	Висококвалификовани намјештеници	4
4.	Средња стручна спрема	31
5.	Виша стручна спрема	
6.	Висока стручна спрема	245
7.	Магистри наука	12
8.	Доктори наука	1
	Укупно	296

Графикон 2

Попуњено је 80,0% извршилаца (81,1 % инспектора и 75,7% руководна и административно-техничка радника).

Проблем представља недостатак инспектора у сљедећим инспекцијама:

- у Инспекцији за заштиту од пожара попуњеност је само 32%, а **нема ни једног инспектора на подручју Добојске, Источносарајевске и Требињске регије** (инспекцијски надзор само на републичком нивоу),

- у Просвјетној инспекцији попуњеност је 60%, а **нема ни једног инспектора на подручју Приједорске, Бјељинске и Источносарајевске регије, а инспекцијским надзором нису покривене организације и установе у области културе** (инспекцијски надзор само на републичком нивоу),

- у Здравствено-санитарној инспекцији у области производње и промета хемикалија и у области социјалне, породичне и дјечије заштите **нема ни једног инспектора** (инспекцијски надзор у овим областима је само на републичком нивоу), а у области инспекцијског надзора здравствене исправности хране попуњеност је 58%,

- у Саобраћајној инспекцији у области поштанског и телекомуникација **саобраћаја нема ни једног инспектора** (инспекцијски надзор у овим областима је само на републичком нивоу),

- у Водној инспекцији **попуњеност је 70%, а само 3 општине имају општинску водну инспекцију,**
- у Ветеринарској инспекцији **попуњеност је 82%, али само 22 општине имају општинску ветеринарску инспекцију** (недостатак општинских инспектора надомјештава се овлашћивањем ветеринара из ветеринарских станица за стални надзор у производњи),
- у Пољопривредној инспекцији **попуњеност пољопривредних инспектора је 78%, а само 29 општине има општинску пољопривредну инспекцију, а попуњеност фитосанитарних инспектора је 87%** (фитосанитарни инспекцијски надзор је само на републичком нивоу и треба имати на уму захтјеве ЕУ везано за кадровско и материјално јачање фитосанитарног надзора),
- у Шумарској инспекцији **попуњеност је 81%, али нека подручја нису довољне покривена инспекцијским надзором,** као Сарајевска и Приједорска регија (инспекцијски надзор само на републичком нивоу),
- у Техничкој инспекцији **у области рударства и геологије (50% попуњеност) и у области електроенергетског инспекцијског надзора у рударству (75% попуњеност)** с напоменом да је инспекцијски надзор у техничкој инспекцији само на републичком нивоу,
- у Урбанистичко-грађевинској инспекцији у дијелу еколошке инспекције (75% попуњеност), а општинске еколошке инспекције има само 21 општина,
- У Инспекцији рада и заштите на раду **попуњеност је 86% с напоменом да систематизација није у складу са европским стандардима** (инспекцијски надзор само на републичком нивоу),
- У Одјељењу за планирање, информатику и информисање **недовољно је систематизовано ИТ извршилаца за рад на имплементацију и развоју Инспекцијског информационог система Републике Српске и поред 6 ИТ асистената запослених у подручним одјељењима преко пројекта WB - ARDP на 2 до 3 године (по истеку овог рока преузима их Инспекторат Републике Српске),**
- У Одјељењу за правне и опште послове **недовољно је систематизовано извршилаца за послове организације обуке, промоције и кампања у Инспекторату Републике Српске, као и за техничке послове везане за пословни простор Подручног одјељења Бања Лука.**

На основу Закључка Владе Републике Српске број 04/1-012-1043/08 од 24.04.2008. године крајем прошле године извршен је избор 29 извршилаца, али нису могли бити примљени због неприхватања приједлога Буџета Инспектората за 2009. годину. Буџет Инспектората Републике Српске је планиран на нивоу остварења у 2008. години иако је Инспекторат Републике Српске још у фази формирања и развоја и са становишта кадровских и са становишта материјалних претпоставки.

2.2. Развој кадрова

Обука кадрова је значајна активност у Инспекторату Републике Српске, које су констатно присутне. Едукација кадрова има за циљ да инспектори што квалитетније обављају свој посао. У 2008. години извршена је сљедећа обука кадрова Инспектората:

- ECDL (*European Computer Driving Licence*) обука свих запослених због увођења Инспекцијског информационог система Републике Српске и потребе свакодневног рада (обавеза сих државних службеника),
- семинар у Бриселу у организацији GTZ (*Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit*) о заштити потрошача, у Сарајеву у организацији Института за мјеритељство БиХ о хармонизацији прописа и легислативе у области промета племенитих метала, у Сарајеву у организацији Дирекције за европске интеграције БиХ о слободном кретању роба, у Штокхолму у организацији EU CARDS 2006 и Љубљани у организацији TAIEХ (*Technical Assistance and Information Exchange*) о тржишном надзору техничких производа, у Софији у организацији WIPO (*World Intellectual Property Organization*) о интелектуалној

својини, у Бања Луци у организацији ITR (Technical Assistance for the Transposition and Implementation of Technical Regulations in Bosnia and Herzegovina) о преузимању ЕУ директива за представнике тржишне и техничке инспекције,

- семинари у више градова БиХ у организацији пројекта ЕУ CARDS – Подршка еколошкој инспекцији за еколошке инспекторе као тренере,

- семинари и конференције у више градова БиХ у организацији USAID-ELMO о интегрисаној инспекцији рада, о модерној инспекцији рада у малим/средњим предузећима, о хигијени и здрављу на раду, о процјени ризика и заштити на раду за инспекторе рада и инспекторе других инспекција (здравствено-санитарна, урбанистичко-грађевинска, водна, техничка, саобраћајна, противпожарна, пољопривредна, шумарска), које ће по овлашћењу моћи радити као инспектори рада у областима које редовно надзиру,

- семинар у Мостару у организацији Агенције за безбједност хране БиХ о легислативи ЕУ о хигијени и службеној контроли хране за представнике здравствене и ветеринарске инспекције,

- семинари у Бањалуци у организацији USAID-ELMO о хигијени и здрављу на раду, у Рисну (Република Црна Гора) у организацији Међународне агенције за атомску енергију (IAE) о проблемима у примјени индустријских извора јонизујућег зрачења, у Сарајеву о управљању опасним отпадом, у Мостару у организацији Агенције за безбједност хране о примјени европских директива у области хране (предавачи из Холандије и Ирске) за представнике здравствено-санитарне инспекције.

У периоду од формирања Инспектората Републике Српске (III/2006.) до 31.12.2008. године предузете су сљедеће мјере према запосленима: 3 отказа, 5 суспензија и 12 дисциплинских поступака, као и праћење рада инспектора за које су добијене пријаве и притужбе преко Центра за пријаве и притужбе, који је уведен у септембру 2006. године.

2.3. Кадровска проблематика у инспекцијама јединица локалне самоуправе

Инспекцијски надзор је изворна функција Републике Српске и јединице локалне самоуправе инспекцијски надзор врше на основу законом повјерених послова.

Велики број, поготово мањих општина нема довољно инспектора, а посебно водних (само 3 општине), ветеринарских (22 општине), еколошких (21 општина), саобраћајних (27 општина), пољопривредних (29 општина) итд.

Инспектори у неким јединицама локалне самоуправе немају потребне услове за рад. Имали смо случајева насилног одузимања записника од инспектора, онемогућавања предузимања инспекцијских мјера, онемогућавања рада инспектора и сл. Ово су драстични случајеви. У разговору са инспекторима јединицама локалне самоуправе могли смо стећи утисак да је у већем броју општина реална ситуација не дозвољава квалитетније опремање и обуку инспектора.

У једном броју, поготово мањих општина кадровски је готово немогуће попунити инспекцијска радна мјеста.

Због сложености актуелне ситуације неопходно је у наредном периоду посебно анализирати потребан број инспектора на локалном нивоу, а тиме и у Републици Српској.

3. Стандардизација и информатизација инспекцијског надзора

Успостављање Информационог система Инспектората (IMS) и WEB странице Инспектората, дефинисано Концептом, Инспекторат Републике Српске је реализовао на најбољи могући начин обзиром да се не ради само о информационом систему већ о темељној промјени начина рада у инспекцијском надзору и канцеларијском пословању.

Е-Инспекторат омогућава ефикасно управљање инспекцијама, стандардизацију инспекцијског надзора, планирање инспекцијских контрола уз примјену алгоритама

процјене ризика, динамичко управљање документима, предметима и процесима, израду приједлога за побољшање прописа и администрацију без папира.

Е-Инспектор омогућава коришћење преносног рачунара и штампача, електронски потпис, ефикасну примјену искуства (база знања) кроз припрему инспектора за контролу и учење млађих инспектора.

Инспекторат Републике Српске је пројекат IMS развијао у сарадњи са три међународна пројекта USAID-SPIRA (*Streamlining Permits and Inspections Regimes Activity*), USAID-ELMO (*Enabling Labour Mobility*) и WB-ARDP (*Agriculture and Rural Development Project*):

- израђен је концепт IMS, детаљно описан ток инспекцијског надзора на граници и у унутрашњости примјеном UML методологије за моделовање пословних процеса,

- припремљена је тендерска документација за IMS софтверску апликацију која је садржавала детаљан опис захтјева и очекиваних функционалности IMS система (паралелно са овим активностима кадрови Инспектората Републике су развили софтвер за извјештавање ITS (*Inspection Tracking System*) који је послужио као доказ изводивости предложеног концепта (*proof of concept*) за IMS и као софтверски алат за прикупљање података о извршеним инспекцијским прегледима и извјештавање до коначне имплементације IMS),

- након спроведене процедуре изабран је најповољнији понуђач који је заједно са кадровима Инспектората Републике Српске израдио IMS софтверску апликацију,

- набављена је рачунарска опрема.

Створени су услови за имплементацију IMS:

- обучени су сви запослени за рад на рачунару (ECDL обука са европским сертификатом),

- обучено је 17 инспектора тренера, који ће заједно са ИТ асистентима у подручним одјељењима, обучавати инспекторе за рад на IMS систему,

- слиједи расподјела преносних рачунара и бежичних штампача и постепено увођење инспектора у рад и

- наставак електронског повезивања граничних прелаза/царинских испостава, локалних инспекцијских одјељења и агенција на нивоу БиХ.

Буџет IMS пројекта

Табела 4

Р. бр.	Спецификација	Учесници у реализацији пројекта									
		USAID - SPIRA		USAID - ELMO		WB - ARDP		ИНСПЕКТОРАТ		УКУПНО	
		Кол	Вријед. (КМ)	Кол	Вријед. (КМ)	Кол	Вријед. (КМ)	Кол	Вријед. (КМ)	Кол	Вријед. (КМ)
1.	IMS софтверска апликација	1								1	
2.	Microsoft лиценце ²			66				613		679	
3.	Серверски рачунари са опремом					6		5		11	
4.	Преносни рачунари са опремом	90		46		129		3		268	
5.	Десктоп рачунари са опремом	4		20				73		97	
6.	Преносни штампачи	90	473,350	46	173,773	129	695,730		254,411	265	1,597,264
7.	Мултифункционални штампачи							20		20	
8.	Десктоп штампачи			10				50		60	
9.	Скенири и софтвер за скенирање	7								7	
10.	Рачунарска мрежа							1		1	
11.	ECDL START тренинг и ИТ тренинг ³	83		60		160		28		331	
	%		30		11		44		16		100

² Лиценце за Microsoft софтвер обезбијеђене су на основу Стратешког уговора Владе Републике Српске и Компаније Microsoft.

³ 28 запослених у Инспекторату је у организацији Агенције за државну управу похађало ECDL тренинг и стекло ECDL сертификате

У септембру 2008. године активирана је WEB страница Инспектората Републике Српске (www.inspektorat.vladars.net).

Инспекторат Републике Српске је посредством CIPS укључен у Централни регистар прекршајних налога Високог судског и тужилачког савјета БиХ преко пројекта Регистар новчаних казни – ROF (*Register of Fines*) за све инспекције у Републици Српској.

Од септембра 2006. године функционише Центар за пријаве и притужбе.

Центар за пријаве и притужбе

Табела 5

Р. бр.	Пријаве и притужбе	IX-XII/06.		I-XII/07.		I-XII/08.		IX/06.- XII/08.	
		Пријаве/ притужбе	Уче шће	Пријав е/прит ужбе	Уче шће	Пријав е/прит ужбе	Уче шће	Пријав е/прит ужбе	Уче шће
I	Укупан број позива	1,531	100.0	2,997	100.0	3,164	100.0	7,692	100.0
1	Неисправни позиви	559	36.5	905	30.2	871	27.5	2,335	27.5
2	Исправни позиви	972	63.5	2,092	69.8	2,293	72.5	5,357	72.5
II	Укупан број исправних позива	972	100.0	2,092	100.0	2,293	100.0	5,357	100.0
	Укупан број пријава/притужби	1,205	124.0	2,678	128.0	3,063	133.6	6,946	129.7
III	Укупан број пријава/притужби	1,205	100.0	2,678	100.0	3,063	100.0	6,946	100.0
1	Пријаве/притужбе за Инспекторат	998	82.8	2,363	88.2	2,704	88.3	6,065	87.3
2	Пријаве/притужбе за друге органе	207	17.2	315	11.8	359	11.7	881	12.7
2.1.	Пореска управа	17		113		142		272	
2.2.	Министарство унутрашњих послова	39		76		51		166	
2.3.	Комунална полиција	42		51		57		150	
2.4.	Управна инспекција	10		15		11		36	
2.5.	Остали органи	22		8		13		43	
2.6.	Непотпуне пријаве	77		52		85		214	
III	Пријаве/притужбе за Инспекторат	998	100.0	2,363	100.0	2,704	100.0	6,065	100.0
1	Пријаве субјеката контроле	865	86.7	2,171	91.9	2,437	90.1	5,473	90.2
1.1	Тржишна инспекција	230	23.0	602	25.5	721	26.7	1,553	
1.2	Пољопривредна инспекција	3	0.3	5	0.2	36	1.3	44	
1.3	Инспекција за шумарство и ловство	26	2.6	60	2.5	39	1.4	125	
1.4	Ветеринарска инспекција	22	2.2	47	2.0	27	1.0	96	
1.5	Водна инспекција	26	2.6	35	1.5	37	1.4	98	
1.6	Техничка инспекција	17	1.7	16	0.7	27	1.0	60	
1.7.	Саобраћајна инспекција	65	6.5	90	3.8	61	2.3	216	
1.8.	Урбанистичко-грађев. инспекција	127	12.7	121	5.1	138	5.1	386	
1.9.	Инспекција рада и заштите на раду	309	31.0	1,056	44.7	1,155	42.7	2,520	
1.10	Здравствено-санитарна инспекција	40	4.0	139	5.9	155	5.7	334	
1.11	Просвјетна инспекција					37	1.4	37	
1.12	Инспекција заштите од пожара					4	0.1	4	
1.13	Администрација Инспектората							0	
2	Притужбе на рад инспектора	133	13.3	192	8.1	267	9.9	592	9.8
2.1.	Притужбе на републ. инспекторе	61	6.1	122	5.2	194		377	
2.2.	Притужбе на општинске инспекторе	72	7.2	70	3.0	73		215	

Табела 5а

Р. бр.	Пријаве и притужбе	IX-XII/06.			I-XII/07.			I-XII/08.			Ин декс (08/07)	IX/06.- XII/08.		
		Репу бли чки	Опш тин ски	Уку пно	Репу бли чки	Опш тин ски	Уку пно	Репу бли чки	Опш тин ски	Уку пно		Репу бли чки	Опш тин ски	Уку пно
1	Тржишна инспекција	6	2	8	10	7	17	10	4	14	82	26	13	39
2	Пољопривредна инспекција													
3	Шумарска инспекција	2		2				1		1		3		3
4	Ветеринарска инспекција	1	1	2	1	1	2	1		1		3	2	5
5	Водна инспекција							1		1		1		1
6	Техничка инспекција	1		1				1		1		2		2
7	Саобраћајна инспекција				3	2	5		1	1	20	3	3	6

8	Урбанист-грађ. инспекција	2	5	7	1	5	6	1	3	4	67	4	13	17
9	Инспек. рада и заштите на раду	7		7	13		13	7		7	54	27		27
10	Здрав.-санитар. инспекција				1	2	3					1	2	3
11	Просвјетна инспекција													
12	Инспек. заштите од пожара													
13	Администрација Инспектората	1		1	1		1					2		2
	Укупно	20	8	28	30	17	47	22	8	30	64	72	33	105

Урађен је рачунарски систем за праћење возила Инспектората и рачунарско-комуникациони систем за праћење радне дисциплине запослених у Инспекторату.

4. Опремање Инспектората Републике Српске

4.1. Пословни простор Инспектората Републике Српске

Инспекторат Републике Српске је смјештен у закупљеном пословном простору, изузев Подручног одјељења Источно Сарајево.

У 2009. години има реалних изгледа да се рјешава пословни простор за Управу Инспектората, Подручно одјељење Бања Лука и Подручно одјељење Добој. За Подручно одјељење Бијељина биће понуђено рјешење за пословни простор на земљишту чији је власник Влада Републике Српске. Остаје да се тражи рјешење за Подручна одјељења Приједор и Требиње.

4.2. Рачунарска и комуникациона опрема

Стање рачунарске опреме након набавке опреме по IMS пројекту

Табела 6

Р.бр.	Врста рачунарске опреме	Количина
2.	Рачунари	449
2.1.	Серверски рачунари са опремом	11
2.2.	Десктоп рачунари са опремом	158
2.3.	Преносни рачунари са опремом	280
3.	Штампачи	376
3.1.	Десктоп штампачи	88
3.2.	Мултифункционални штампачи	23
3.3.	Преносни штампачи	265
7.	Скенери	10

Рачунарска опрема у периоду 2006 - 2009. година

Табела 7

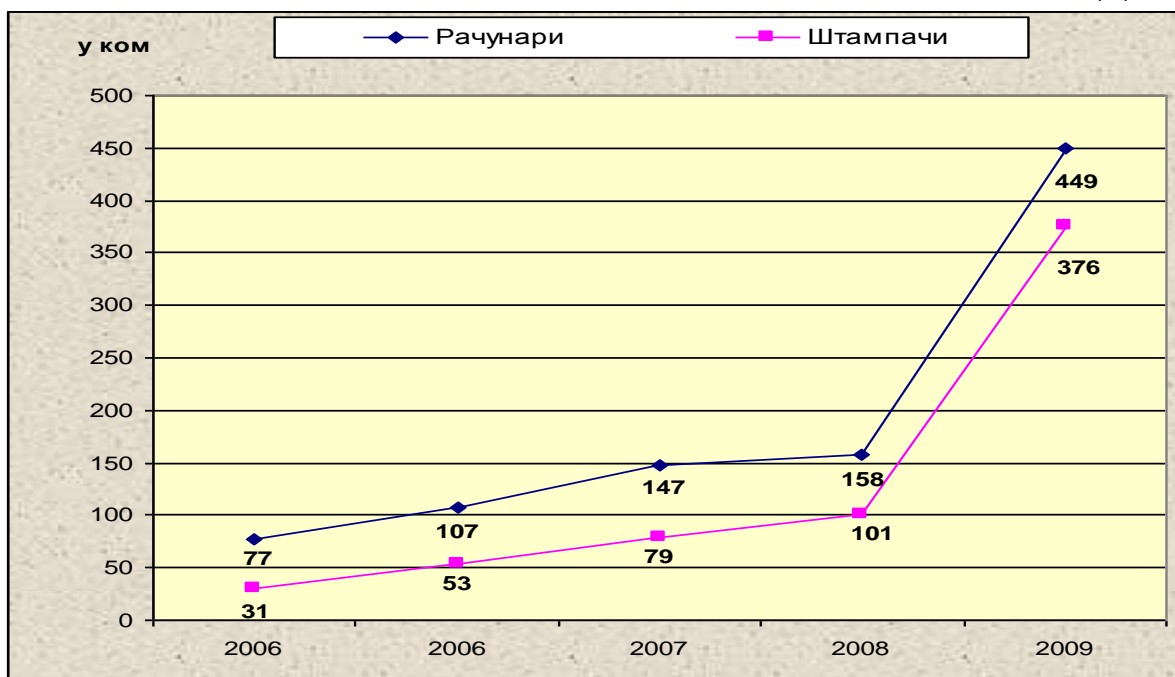
Р. бр.	Врста опреме	Почетно стање	2006.	2007.	2008.	2009.
1	Рачунари ⁴	77	107	147	158	449
2	Штампачи ⁵	31	53	79	101	376

⁴ Серверски, desktop и notebook рачунари

⁵ Desktop, преносни и мултифункционални штампачи

Стање рачунарске опреме

Графикон 3

4.3. Возила

Стање возила 31.12.2008. године

Табела 8

Р. бр.	Организационе јединице	Запослени			Инспектори/возила		
		Укупно	Инспектори	Остали	Број инспектора	Број возила	Испектори/возило
1.	Управа Инспектората	43	12	31	12	5	
2.	Подручна одјељења	253	228	25	228	108	2.11
2.1.	ПО Бања Лука	88	80	8	80	37	2,16
2.2.	ПО Приједор	19	16	3	16	8	2,00
2.3.	ПО Добој	32	29	3	29	13	2,23
2.4.	ПО Бијељина	53	49	4	49	22	2,23
2.5.	ПО Источно Сарајево	33	29	4	29	16	1,81
2.6.	ПО Требиње	28	25	3	25	12	2,08
	Инспекторат	296	240	56	240	113	

Стање возила Инспектората 2006, 2007. и 2008. године

Табела 9

Р. бр.	Начин стицања возила	Број моторних возила		
		XII/2006.	XII/2007.	XII/2008.
1.	Преузимање - пренос из претходне године	72	83	86
2.	Набавка старо за ново	11	2 (17 – 15)	34
3.	Искњижено		1	1
	Укупно на евиденцији	83	84	119
4.	На провјери (код МУП)		4	4
5.	Неупотребљиво (за расходовање)			2
	Укупно на располагању	83	80	113
	% возила старијих од 10 година			10%
	% возила старијих од 10 година			33%

У 2008. години у оквиру пројекта WB-ARDP (World Bank – *Agriculture and Rural Development Project*) обезбјеђени су 34 нова возила, чиме је створен елементарни услов за рад инспектора. Даље треба радити првенствено на замјени старијих возила због ефикаснијег рада инспектора и њихову безбједност, обзиром да је 1/10 возила старије од 10 година, а око 1/3 возила старије од 7 година.

4.4. Остала опрема за инспекторе

Инспекторат Републике Српске је у оквиру пројекта EU CARDS ушао у обезбјеђење опрема за узорковање, за чување и пломбирање узорака, опреме за индикацију неусаглашености са прописима, стандардима и сл, помоћне и заштитне опреме за инспекцијски надзор.

5. Јавност рада

Отварање Инспектората Републике Српске утицало је на раст друштвене дисциплине у примјени прописа, транспарентнији рад инспектора и смањивање корупције.

6. Финансијски капацитет Инспектората Републике Српске

Буџет Инспектората

Табела 10

Р. бр.	Буџетске ставке	2008.	2009.
1	Бруто плате и накнаде трошкова запослених	8,895,644	9,047,560
2	Трошкови материјала и услуга	1,619,781	1,408,142
2.1	Путни трошкови	118,833	96,968
2.2	Трошкови енергије	65,829	73,540
2.3	Комуналне и комуникационе услуге	265,194	231,330
2.4	Материјал	61,094	18,621
2.5	Превоз и гориво	261,998	193,200
2.6	Закуп имовине и опреме	531,210	539,182
2.7	Текуће одржавање	113,908	91,426
2.8	Осигурање, банкарске и услуге платног промета	50,120	52,040
2.9	Уговорене услуге	151,595	111,835
3	Текуће помоћи	29,847	20,000
4	Капитална улагања	47,862	
	УКУПНО	10,593,134	10,475,702

Инспекторат је реализовао одобрени буџет за 2008. годину са 99%. Ребалансирани буџет Инспектората је износио 10.750.560 КМ, реализација је 10.593.134 КМ, а разлика наведена два износа представља мање реализовани буџет у износу од 157.426 КМ због немогућности пријема 29 извршилаца по завршеној процедури избора на основу Закључка Владе Републике Српске број 04/1-012-1043/08 од 24.04.2008. године.

Буџет Инспектората за 2009. годину је за 1% нижи од Буџета за 2008. годину иако је Инспекторат Републике Српске у развоју:

- У 2008. години у Инспекторат су интегрисане три нове инспекције (Просвјетна, за заштиту од пожара и за социјалну заштиту), за које су неопходни нови извршиоци,
- у трећем кварталу 2008. године преко пројекта WB-ARDP обезбјеђена су 34 возила, која треба ставити у функцију и одржавати,
- у оквиру интегрисаних пројеката USAID-SPIRA, USAID-ELMO и WB-ARDP у 2009. години ставиће се у функцију нови Инспекцијски информациони систем Републике Српске, што подразумјева 573 нове рачунарске јединице (291 рачунар, 275 штампача и 7 скенера) са

значајном пратећом опремом, коју треба ставити у функцију и одржавати (свакако не у читавој пословној 2009. години),

- у 2009. години Управа Инспектората и Подручно одјељење ће уселити у властити пословни простор, за који ће у 2010. години бити потребни нови извршиоци за опслуживање тог простора (портири, чувари, кућни мајстори) итд.

У Извјештајима о ревизији финансијских извјештаја Републичке управе за инспекцијске послове за 2006, 2007. и 2008. годину Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске дала је **позитивно мишљење**, јер је пословање Инспектората по свим битним питањима усклађено са важећим законским прописима.

7. Закључне напомене

Досадашњи развој Инспектората је омогућио улазак у нови међународни пројекат који финансира шведска SIDA: увођење система квалитета према стандардима ISO 9001:2008, ISO 17020 и ISO 27001. Припрема пројекта извршиће се до краја 2009. године.

Израђивањем кадровске и материјалне инфраструктуре инспекцијског надзора и сертификацијом система квалитета Инспекторат је створио услове за прихватање новог начина рада према директивама и другим прописима Европске уније након њиховог преузимања и имплементације.

II. ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1. Међународна афирмација Инспектората Републике Српске

У оквиру неколико међународних пројекта (USAID-SPIRA, USAID-ELMO, WB-ARDP) Инспекторат Републике Српске:

- у септембру 2007. године постао Члан Међународне асоцијације инспектора рада у Луксембургу (*IALI – International Association of Labour Inspection*) под окриљем Међународне организације рада (*ILO - International Labour Organization*),

- у новембру 2007. године постао CIS (*Centre international d'information de securite et de sante au travail*) Сараднички центар за Републику Српску Међународног информационог центра за сигурност и здравље на раду у Женеви,

- у јуну 2009. године у Бања Луци потписао Споразум о сарадњи са Инспекторатом рада Португала,

- 9. и 10. јуна 2008. године делегација Инспектората Републике Српске учествовала у Женеви на 12. конгресу Међународног удружења инспекција рада и на 97. сједници Међународне организације рада,

- од 25. до 27. септембра 2008. године, под покровитељством Међународне организације рада и Међународног удружења инспекција рада, делегација Инспектората Републике Српске учествовала је у Софији на Првој регионалној конференцији инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине (*RALI – Regional Association of Labour Inspection*) на којој је основан Регионални савез инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине и потписана Декларација о регионалној сарадњи инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине (Софијска Декларација),

- од 19. до 21. октобра учествовање делегација Инспектората Републике Српске у Подгорици на Регионалној конференцији о јачању пословног окружења у Југоисточној Европи (директор Инспектората је био панелиста за развој инспекцијског система),

- у октобру 2008. године међународно савјетовање у Опатији (Република Хрватска) о заштити на раду у регији Алпе – Јадран,

- од 14. до 17. октобра учествовање представника Инспектората Републике Српске на Копаонику на годишњем стручном савјетовању тржишних инспектора Србије,

- од 30. и 31. октобра учествовање представника Инспектората Републике Српске у Херцег Новом на годишњем стручном савјетовању тржишних инспектора Црне Горе.

2. Утицај на регулаторну реформу у Републици Српској

Анализом прописа које примјењује Инспекторат Републике Српске (око 130 закона и преко 800 подзаконских аката) запажено је сљедеће:

- **неконзистентност прописа** (Закон о инспекцијама – материјални прописи, Закон о привредним друштвима – већи број других закона, Закон о заштити на раду - Закон о трговини у вези начина испуњености услова за отварање фирми, Закон о ГМО РС - Закон о ГМО БиХ, Закон о храни РС - Закон о храни РС БиХ, Закон о заштити од пожара – Закон о цивилној заштити и сл.),

- **недостатак прописа** (оглашавање, ватрогаство, интелектуална својина, подношење прекршајних пријава, противексплозивна заштита и др.) **и подзаконских прописа** (фитосанитарне области, заштите од пожара, воде, предшколско, основно и средње образовања и васпитања, област урбанизма, грађења и екологије, ветеринарство, здравство и сл.),

- **застарјелост прописа** (правилници о квалитету производа, правилници о техничком и сеизмичком осматрању високих брана правилници о техничким нормативима, који се односе на посуде под притиском, уређаје за запаљиве течности и гасове, арматуре и уређаје у зонама опасности из СФРЈ),

- **потреба ревизије прописа** (заштиту пољопривредног земљишта, концесије, номађење, пренормираност техничких и других услова за рад у трговини и угоститељству, процјена ризика у области заштите на раду, квалитет нафтних деривата, цијена производа и услуга, испуњеност услова за обављање дјелатности, илегални рад у здравству и другим дјелатностима, прописи о раду пензионера у специфичним областима, полагање стручних и других испита у рударству, рачуноводству и ревизији и сл, казнена политика у појединим законима),

- **реалност/проводивост прописа** (збрињавање медицинског, животињског, радиоактивног отпада, непостојање карантинских објеката, сточних гробља и кафилерија и "санитарних" клаоница, одводња отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације, сет "еколошких" закона, сеоски водоводи, прописи из области надзора над тржиштем због непостојања тестне инфраструктуре, традиционална производња и промет предмета и ствари које служе вјерским потребама, прописи у области високог образовања и сл.),

- **преузимање прописа ЕУ/хармонизација прописа** – максимално коришћење института ентитетског мишљења и/или сагласности код доношења прописа на нивоу БиХ,

3. Квантитативни резултати рада

Извјештај о раду Републичке управе за инспекцијске послове за 2008. годину

Табела 11

Р. бр.	Инспекције и инспекцијске области	Контроле											Управне мјере											Казнене мјере						Управни спор				
		Извршене					Неуредне						Отклањање недостатака	Одузимање робе/средстава	Затварање објекта	Забране					Искључивање возила	Стављање робе у промет	Рушење објекта	Уништавање производа/робе	Укупно			Прекршајне			Кривичне	Жалбе поднесене	Покренула странка	Покренуо правобранилац
		Редовне	Ванредне		Укупно		Редовне	Ванредне (пријаве, захтјеви)	Ванредне (контрола изврш.)	Укупно		Промета робе				Употребе мјерила	Стављања у промет	Остале	Број управних мјера	% отклањања недостатака					Прекршајни налог	Прекршајна пријава	Укупно							
			Пријаве/притужбе	Контроле извршења	Број контрола	% редовних контрола				Број контрола	% неуредности																Број прекрш. мјера	% прекршај. налога						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
I	Тржишна инспекција	96,318	742	1,235	98,295	98.0	1,927	347	4	2,278	2.32	1,401	218	35	123	41	50	305					2,173	64.5	2,021	18	2,039	99.1	30					
A	Спољнотрговински надзор	91,876			91,876	100.0	33			33	0.04	13						13				26	50.0	12	2	14	85.7							
B	Унутрашњи надзор	4,442	742	1,235	6,419	69.2	1,894	347	4	2,245	35.0	1,388	218	35	123	41	50	292					2,147	64.6	2,009	16	2,025	99.2	30					
1	Трговина	3,024	147	775	3,946	76.6	1,223	76		1,299	32.9	845	115	8	113	34	41	52					1,208	70.0	1,290	5	1,295	99.6	17					
2	Угоститељство и туризам	1,100	72	344	1,516	72.6	578	47	3	628	41.4	468	61	4	1	3		95				632	74.1	427	4	431	99.1	3						
3	Услугне дјелатности	148	23	28	199	74.4	45	19		64	32.2	17	7	9	1	1		19				54	31.5	61	2	63	96.8	1						
4	Остало	170	500	88	758	22.4	48	205	1	254	33.5	58	35	14	8	3	9	126				253	22.9	231	5	236	97.9	9						
II	Пољопривредна инспекција	42,041	15	194	42,250	99.5	185	10	12	207	0.49	64	16		66		34	11				5	196	32.7	73	34	107	68.2	3					
A	Контрола на граници	41,367			41,367	100.0	9			9	0.02							5				4	9											
1	Воће и поврће	7,414			7,414	100.0													3															
2	Меркантилни кукуруз	5,200			5,200	100.0	3			3	0.06								3				3											
3	Меркантилна пшеница	8,619			8,619	100.0																												
4	Сточна храна	4,888			4,888	100.0																												
5	Остало	8,323			8,323	100.0	1			1	0.01							1					1											
6	Шумски дрвни сортименти	1,492			1,492	100.0																												
7	Резана грађа	552			552	100.0																												
8	Сјеме и садни материјал	982			982	100.0	2			2	0.20							1					1	2										
9	Фитофармацеутска средства	116			116	100.0																												
10	Компост	264			264	100.0																												
11	Цвијеће	687			687	100.0	3			3	0.44												3	3										
12	Ђубрива	2,830			2,830	100.0																												
B	Унутрашња контрола	674	15	194	883	76.3	176	10	12	198	22.4	64	16		66		34	6				1	187	34.2	73	34	107	68.2	3					
1	Биљна производња	236	2	23	261	90.4	27	1		28	10.7	13	3		8		5					1	30	43.3	5	4	9	55.6						
2	Подстицаји у пољопривреди	147	8	22	177	83.1	29	6	7	42	23.7	33											33	100.0	35	3	38	92.1	3					
3	Пољопривредно земљиште	38	1	10	49	77.6	10		3	13	26.5	7											9	77.8	7		7	100.0						
4	Фитофармацеутска средства	63	1	12	76	82.9	21	1		22	28.9	6			9		10						25	24.0	20	10	30	66.7						
5	Сточарство	78	1	6	85	91.8	8			8	9.4	1			4		3						8	12.5	3		3	100.0						
6	Дуван	1			1	100.0	1			1	100.0		1										1											
7	Вино и ракија	111	1	118	230	48.3	80	1	2	83	36.1	4	12		45		16	3					80	5.0	3	17	20	15.0						
8	Рибарство		1	3	4			1		1	25.0												1											

III Шумарска инспекција	993	176	268	1,437	69.1	239	97	13	349	24.3	235	19	15			36				305	77.0	216	9	225	96.0	10	30		
1 Државне шуме	655	84	134	873	75.0	155	43	6	204	23.4	156	9				13				178	87.6	117	2	119	98.3	5	11		
2 Приватне шуме	74	30	12	116	63.8	12	17		29	25.0	15	1				1				17	88.2	21	2	23	91.3		1		
3 Примарна прерада дрвета	169	38	107	314	53.8	59	27	6	92	29.3	50	9	15			15				89	56.2	53	2	55	96.4	4	14		
4 Ловство	94	24	15	133	70.7	13	10	1	24	18.0	14					7				21	66.7	25	3	28	89.3	1	4		
5 Остало	1			1	100.0																								
IV Ветеринарска инспекција	745	331	278	1,354	55.0	133	179	4	316	23.3	203	2	4			24	5	49	287	70.7	46	15	61	75.4	8	6			
1 Произ.и пром.нам.аним.пор.	476	77	40	593	80.3	54	18	3	75	12.6	19	2	3			2	1	6	33	57.6	37	14	51	72.5	4	1			
2 Ветеринарска дјелатност	36	34	20	90	40.0	15	16	1	32	35.6	28		1						29	96.6	2	1	3	66.7	1	5			
3 Заразне болести и зоонозе	147	191	215	553	26.6	62	144		206	37.3	155					22	4	43	224	69.2	6		6	100.0	3				
4 Произ.и промет вет. лијекова	25	20	1	46	54.3	1			1	2.2	1								1	100.0									
5 Остало	61	9	2	72	84.7	1	1		2	2.8												1		1	100.0				
V Водна инспекција	457	108	220	785	58.2	271	76	24	371	47.3	307					35		1	343	89.5	67	7	74	90.5	1	5			
1 Заштита од вода	184	49	77	310	59.4	110	39	7	156	50.3	118					25		1	144	81.9	32	7	39	82.1	1	3			
1.1. Одржавање ријечних корита	128	21	55	204	62.7	74	16	3	93	45.6	66					22			88	75.0	21	6	27	77.8	1	2			
1.2. Остало	56	28	22	106	52.8	36	23	4	63	59.4	52					3	1		56	92.9	11	1	12	91.7		1			
2 Коришћење вода	19	8	13	40	47.5	16	6	2	24	60.0	24								24	100.0	2		2	100.0		1			
3 Заштита вода	235	26	122	383	61.4	140	17	14	171	44.6	154					3			157	98.1	27		27	100.0					
4 Остало	19	25	8	52	36.5	5	14	1	20	38.5	11					7			18	61.1	6		6	100.0		1			
VI Техничка инспекција	1,725	220	419	2,364	73.0	476	111	23	610	25.8	502		1			29			532	94.4	108	64	172	62.8		5			
1 Електроенергетика	220	72	199	491	44.8	184	54	4	242	49.3	221		1			8			230	96.1	17	1	18	94.4		1			
1.1. Производња електр. енергије	5	1	6	12	41.7	3	1		4	33.3	4		1						5	80.0	2		2	100.0					
1.2. Пренос електричне енергије	25	14	26	65	38.5	18	8	2	28	43.1	29					1			30	96.7	4		4	100.0					
1.3. Дистрибуција елект. енергије.	152	46	143	341	44.6	138	36	2	176	51.6	164					3			167	98.2	7		7	100.0		1			
1.4. Потрошачи електр. енергије	38	11	24	73	52.1	25	9		34	46.6	24					4			28	85.7	4	1	5	80.0					
2 Термоенергетика	471	82	94	647	72.8	89	15		104	16.1	102					2			104	98.1	20		20	100.0		1			
2.1. Испуњ. услова за обав. дјелат.	10		1	11	90.9	1			1	9.1	1								1	100.0									
2.2. Произ. опреме под притиском	35	4		39	89.7																								
2.3. Експл. опреме под притиском	426	78	93	597	71.4	88	15		103	17.3	101					2			103	98.1	20		20	100.0		1			
3 Рударство	138	51	74	263	52.5	99	37	14	150	57.0	128					19			147	87.1	57	5	62	91.9		2			
3.1. Експлоат. минер. сировина	99	51	46	196	50.5	75	37	7	119	60.7	97					19			116	83.6	43	5	48	89.6		2			
3.2. Пројект. и период. прегледи	12		3	15	80.0	4			4	26.7	4								4	100.0									
3.3. Електроенер. у рударству	27		25	52	51.9	20		7	27	51.9	27								27	100.0	14		14	100.0					
4 Геологија	64	5	48	117	54.7	39	2	5	46	39.3	44							44	100.0	14		14	100.0		1				
4.1. Пројектов. и лабор. испитив.	4	1	1	6	66.7	1	1		2	33.3	1								1	100.0									
4.2. Експлоатац. минер. сировина	46		42	88	52.3	31		5	36	40.9	35								35	100.0	14		14	100.0		1			
4.3. Истражив. минерал. сировина	14	4	5	23	60.9	7	1		8	34.8	8								8	100.0									
5 Нафта и гас	832	8	2	842	98.8	65	1		66	7.8	5							5	100.0		58	58							
6 Остало		2	2	4			2		2	50.0	2							2	100.0										
VII Инсп. за саобраћај и везе	1,335	266	392	1,993	67.0	587	144	7	738	37.0	514					53	1	7	575	89.4	265		265	100.0		3			
1 Друмски саобраћај	941	208	297	1,446	65.1	463	117	4	584	40.4	385					41	1	7	434	88.7	249		249	100.0		3			
2 Жељезнички саобраћај	331	37	65	433	76.4	84	16	3	103	23.8	88					2			90	97.8	8		8	100.0					
3 Водни саобраћај	56		24	80	70.0	33			33	41.3	26					6			32	81.3	8		8	100.0					
4 Поштански саобраћај		1		1			1		1	100.0						1			1										
5 Технички прегледи	7	20	6	33	21.2	7	10		17	51.5	15					3			18	83.3									

VIII	Урб.-грађевинска инспекција	647	157	308	1,112	58.2	396	100	35	531	47.8	362		2		50		1	415	87.2	47	1	48	97.9	5				
1	Урбанизам и грађење	385	90	126	601	64.1	188	53	23	264	43.9	156		1		47		1	205	76.1	24	1	25	96.0	4				
1.1.	Испуњеност услова за рад	195	4	49	248	78.6	67	1	14	82	33.1	35				24			59	59.3	12		12	100.0					
1.2.	Фабрике бетона	71		30	101	70.3	48			48	47.5	38				4			42	90.5	2	1	3	66.7					
1.3.	Објекти у експлоатацији	64	53	19	136	47.1	45	31	2	78	57.4	56				7			63	88.9						3			
1.4.	Грађење објеката	19	16	16	51	37.3	8	13	5	26	51.0	7		1		10		1	19	36.8	8		8	100.0	1				
1.5.	Урбан.-техничка документ.	16	8	6	30	53.3	8	6	1	15	50.0	11							11	100.0									
1.6.	Просторно-планска документ.	2	8	2	12	16.7	1	1	1	3	25.0	2				1			3	66.7	2		2	100.0					
1.7.	Асфалтне базе	13	1	3	17	76.5	7	1		8	47.1	6				1			7	85.7									
1.8.	Остало	5		1	6	83.3	4			4	66.7	1							1	100.0									
2	Екологија	243	26	179	448	54.2	193	18	12	223	49.8	201		1		2			204	98.5	21		21	100.0	1				
2.1.	Еколошка дозвола	213	23	157	393	54.2	173	14	8	195	49.6	178				1			179	99.4	13		13	100.0					
2.2.	Управљање отпадом	25	3	21	49	51.0	19	4	4	27	55.1	22		1		1			24	91.7	8		8	100.0	1				
2.3.	Испуњеност услова за рад	5		1	6	83.3	1			1	16.7	1							1	100.0									
3	Геодезија	19	41	3	63	30.2	15	29		44	69.8	5				1			6	83.3	2		2	100.0					
3.1.	Извођење радова	8	13		21	38.1	7	11		18	85.7	2							2	100.0	2		2	100.0					
3.2.	Испуњеност услова за рад	1			1	100.0	1			1	100.0																		
3.3.	Геодетски уређаји	2	1		3	66.7	2	1		3	100.0																		
3.4.	Остало	8	27	3	38	21.1	5	17		22	57.9	3				1			4	75.0									
IX	Инспек. рада и зашт. на раду	3,923	1,696	2,339	7,958	49.3	1,883	896	123	2,902	36.5	2,258		8		386			2,652	85.1	978	165	1,143	85.6	2	123	4		
1	Радни односи и запошљавање	3,115	1,546	1,683	6,344	49.1	1,311	776	103	2,190	34.5	1,655		8		325			1,988	83.2	809	128	937	86.3	117	4			
2	Заштита на раду	808	150	656	1,614	50.1	572	120	20	712	44.1	603				61			664	90.8	169	37	206	82.0	2	6			
X	Здрав.- санитарна инспекција	49,884	131	484	50,499	98.8	459	64	11	534	1.06	418		15	25	66			12	536	78.0	105	11	116	90.5	6			
A	Спољнотрг. надзор	49,128			49,128	100.0	23			23	0.05			14					9	23		3	3	100.0					
Б	Унутрашња контрола	756	131	484	1,371	55.1	436	64	11	511	37.3	418		15	11	66			3	513	81.5	102	11	113	90.3	6			
1	Произв. и промет лијекова	260	34	186	480	54.2	163	21	8	192	40.0	126		11	8	56		3	204	61.8	85		85	100.0	6				
2	Здрав. и противепид. заштита	330	65	190	585	56.4	191	24		215	36.8	195		4		9			208	93.8	9	8	17	52.9					
3	Радијациона заштита	103	22	53	178	57.9	51	13	1	65	36.5	63							63	100.0	2		2	100.0					
4	Производња и промет отрова	52	2	25	79	65.8	27			27	34.2	26							26	100.0									
5	Санитарна заштита	11	2	24	37	29.7	4	1	2	7	18.9	5							5	100.0	4		4	100.0					
6	Остале дјелатности		6	6	12			5		5	41.7	3		3		1			7	42.9	2	3	5	40.0					
XI	Инсп. за заштиту од пожара	235	100	149	484	48.6	188	55	7	250	51.7	233		1		30			264	88.3	4		4	100.0	15				
1	Услови за обављање дјелатн.	9	4	2	15	60.0	3	2		5	33.3	5				2			7	71.4									
2	Колективно становање	2	5	3	10	20.0	2	4		6	60.0	5				1			6	83.3						1			
3	Прив. и ванприв. дјелатности	207	75	133	415	49.9	170	42	7	219	52.8	205			1	25			231	88.7	4		4	100.0	14				
4	Шумарство и пољопривреда	5	7	4	16	31.3	4	5		9	56.3	9							9	100.0									
5	Ватрогасне јединице	11	7	5	23	47.8	8			8	34.8	8							8	100.0									
6	Остало	1	2	2	5	20.0	1	2		3	60.0	1				2			3	33.3									
XII	Просвјетна инспекција	376	492	213	1,081	34.8	158	165	1	324	30.0	311				2			313	99.4	20	4	24	83.3	4	24			
1	Предшко васпит.и образов.	12	6	2	20	60.0	2	2		4	20.0	4							4	100.0									
2	Основно васпит. и образов.	211	101	124	436	48.4	105	39	1	145	33.3	144							144	100.0	8	1	9	88.9	3				
3	Средње образов. и васпитање	101	210	58	369	27.4	38	50		88	23.8	83							83	100.0	6	3	9	66.7	4	6			
4	Високо образовање	49	171	27	247	19.8	11	71		82	33.2	76				2			78	97.4	6		6	100.0	14				
5	Ученички стандард	1	2	2	5	20.0	1	1		2	40.0	2							2	100.0						1			
6	Студентски стандард	1	2		3	33.3	1	2		3	100.0	2							2	100.0									
7	Остало	1			1	100.0																							

ХIII	Укупно	198,679	4,434	6,499	209,612	94.8	6,902	2,244	264	9,410	4.5	6,808	255	80	215	41	84	1,027	1	5	9	66	8,591	79.2	3,950	328	4,278	92.3	25	255	4
A	Спољнотрговински промет	182,371			182,371	100.0	65			65	0.04	13			14			18				13	58	22.4	15	2	17	88.2			
Б	Унутрашњи надзор	16,308	4,434	6,499	27,241	59.9	6,837	2,244	264	9,345	34.3	6,795	255	80	201	41	84	1,009	1	5	9	53	8,533	79.6	3,935	326	4,261	92.3	25	255	4

Упоредни приказ броја контрола и предузетих мјера 2007. и 2008. години

Табела 12

Р. бр.	Инспекције и инспекцијске области	Контроле						Управне мјере						Казнене мјере						Жалбе					
		Број			Уредне			Превентивне/Корективне			Репресивне			Прекршајне			Кривичне								
														Прекршајни налог			Прекрш. пријава								
		2007	2008	I	2007	2008	Ir	2007	2008	Ir	2007	2008		2007	2008	I	2007	2008	I	2007	2008	I	2007	2008	I
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
I	Тржишна инспекција	89,475	98,295	1.10	86,637	96,017	1.01	1,548	1,401	1.14	1,182	772	1,808	2,021	1.12	265	18	0.07	3				41	30	0.73
A	Спољнотрговински надзор	81,972	91,876	1.12	81,926	91,843	1.00		13		46	13		12		1	2	2.00							
Б	Унутрашњи надзор	7,503	6,419	0.86	4,711	4,174	1.04	1,548	1,388	1.12	1,136	759	1,808	2,009	1.11	264	16	0.06	3				41	30	0.73
1	Трговина	4,932	3,946	0.80	2,896	2,647	1.14	1,258	845	1.10	721	363	1,307	1,290	0.99	182	5	0.03					23	17	0.74
2	Угоститељство и туризам	1,081	1,516	1.40	794	888	0.80	106	468	1.76	146	164	173	427	2.47	36	4	0.11				5	3	0.60	
3	Услужне дјелатности	439	199	0.45	269	135	1.11	16	17	3.05	139	37	136	61	0.45	24	2	0.08	3			8	1	0.13	
4	Остало	1,051	758	0.72	752	504	0.93	168	58	0.41	130	195	192	231	1.20	22	5	0.23				5	9	1.80	
II	Пољопривредна инспекција	41,703	42,250	1.01	41,442	42,043	1.00	83	64	1.02	176	132	62	73	1.18	19	34	1.79	1					3	
A	Контрола на граници	41,072	41,367	1.01	41,056	41,358	1.00	3			13	9													
Б	Унутрашња контрола	631	883	1.40	386	685	1.27	80	64	1.04	163	123	62	73	1.18	19	34	1.79	1					3	
1	Биљна производња	210	261	1.24	162	233	1.16	26	13	0.85	25	17	4	5	1.25	9	4	0.44							
2	Подстицаји у пољопривреди	52	177	3.40	47	135	0.84	5	33	1.00			4	35	8.75	1	3	3.00	1					3	
3	Пољопривредно земљиште	117	49	0.42	55	36	1.56	26	7	1.82	35	2	24	7	0.29	2									
4	Фитофармацеутска средства	97	76	0.78	57	54	1.21	6	6	1.56	33	19	28	20	0.71	6	10	1.67							
5	Сточарство	46	85	1.85	31	77	1.34	9	1	0.18	4	7	2	3	1.50										
6	Дуван		1									1													
7	Вино и ракија	85	230	2.71	19	147	2.86	1	4	3.30	65	76		3											
8	Рибарство	19	4	0.21	10	3	1.43	7			1	1													
9	Ђубрива и оплемењивачи земљишта	5			5																				
III	Шумарска инспекција	1,988	1,437	0.72	1,510	1,088	1.00	373	235	0.91	69	70	159	216	1.36	64	9	0.14	9	10	1.11	20	30	1.50	
1	Шумарство	1,890	1,304	0.69	1,429	979	0.99	356	221	0.93	68	63	157	191	1.22	63	6	0.10	9	9	1.00	20	26	1.30	
2	Ловство	98	133	1.36	81	109	0.99	17	14	0.71	1	7	2	25	12.50	1	3	3.00		1				4	
IV	Ветеринарска инспекција	1,737	1,354	0.78	1,122	1,038	1.19	409	203	0.80	54	84	57	46	0.81	18	15	0.83	4	8	2.00			6	
1	Произ.и промет намирница анимал.поријекла	785	593	0.76	532	518	1.29	167	19	0.63	15	14	41	37	0.90	16	14	0.88		4				1	
2	Ветеринарска дјелатност	249	90	0.36	178	58	0.90	48	28	1.11	7	1	1	2	2.00	1	1	1.00	2	1	0.50			5	
3	Заразне болести и зоонозе	393	553	1.41	159	347	1.55	160	155	0.80	24	69	14	6	0.43					3					
4	Произв. и промет ветеринарских лијекова	105	46	0.44	79	45	1.30	25	1	1.16	4		1			1									
5	Остало	205	72	0.35	174	70	1.15	9			4			1						2					
V	Водна инспекција	811	785	0.97	438	414	0.98	311	307	1.07	62	36	83	67	0.81	16	7	0.44	6	1	0.17	13	5	0.38	
1	Заштита од вода	307	310	1.01	176	154	0.87	77	118	1.39	54	26	52	32	0.62	16	7	0.44	5	1	0.20	9	3	0.33	
2	Коришћење вода	92	40	0.43	45	16	0.82	46	24	1.02	1		11	2	0.18							2	1	0.50	
3	Заштита вода	386	383	0.99	201	212	1.06	178	154	1.02	7	3	20	27	1.35				1			1			
4	Остало	26	52	2.00	16	32	1.00	10	11	0.61		7		6								1	1	1.00	
VI	Техничка инспекција	2,041	2,364	1.16	1,238	1,754	1.22	5,226	502	0.96	73	30	92	108	1.17	47	64	1.36					8	5	0.63
1	Електроенергетика	463	491	1.06	85	249	2.76	3,549	221	0.96	6	9	31	17	0.55		1					3	1	0.33	
2	Термоенергетика	481	647	1.35	391	543	1.03	498	102	1.00	11	2	8	20	2.50							1	1	1.00	
3	Рударство	210	263	1.25	57	113	1.58	735	128	0.93	54	19	35	57	1.63	8	5	0.63				1	2	2.00	

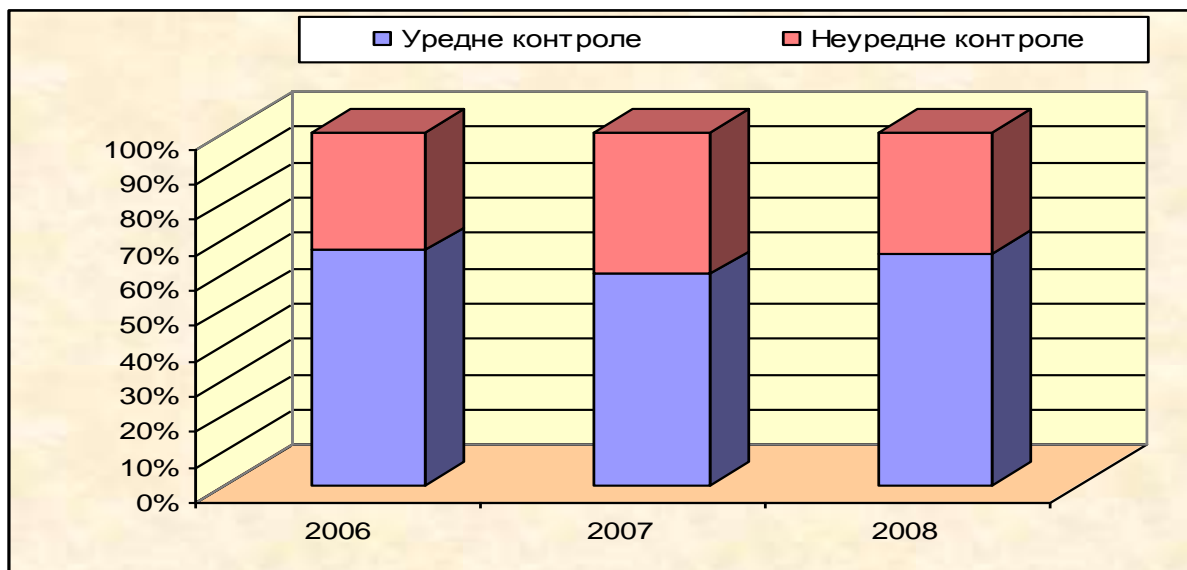
4	Геологија	117	117	1.00	1	71	71.00	405	44	1.00	1		10	14	1.40						1	1	1.00	
5	Нафта и гас	770	842	1.09	704	776	1.01	39	5	1.03	1		8			39	58	1.49				2		
6	Остало		4			2			2															
VII	Инсп. за саобраћај и везе	2,487	1,993	0.80	1,346	1,255	1.16	747	514	1.40	421	61	457	265	0.58	68				2		8	3	0.38
1	Друмски саобраћај	2,122	1,446	0.68	1,119	862	1.13	645	385	1.37	351	49	448	249	0.56	65				1		8	3	0.38
2	Железнички саобраћај	257	433	1.68	180	330	1.09	60	88	2.00	63	2		8		3				1				
3	Водни саобраћај	108	80	0.74	47	47	1.35	42	26	0.95	7	6	9	8	0.89									
4	Поштански саобраћај		1									1												
5	Технички прегледи		33			16			15			3												
VIII	Урбанистичко-грађевинска инспекција	1,207	1,112	0.92	563	581	1.12	655	362	1.01	107	53	46	47	1.02	4	1	0.25	1			3	5	1.67
1	Урбанизам и грађење	736	601	0.82	414	337	1.00	291	156	1.00	90	49	12	24	2.00	3	1	0.33				2	4	2.00
2	Екологија	410	448	1.09	139	225	1.48	303	201	1.04	17	3	34	21	0.62	1								1
3	Геодезија	61	63	1.03	10	19	1.84	61	5	0.83		1		2						1		1		
IX	Инспекција рада и заштите на раду	8,221	7,958	0.97	4,687	5,056	1.11	3,282	2,258	0.92	273	394	771	978	1.27	401	165	0.41	4	2	0.50	89	123	1.38
1	Радни односи и запошљавањ.	7,026	6,344	0.90	4,222	4,154	1.09	2,588	1,655	0.91	248	333	702	809	1.15	343	128	0.37	2			83	117	1.41
2	Заштита на раду	1,195	1,614	1.35	465	902	1.44	694	603	0.94	25	61	69	169	2.45	58	37	0.64	2	2	1.00	6	6	1.00
X	Здравствено- санитарна инспекција	40,884	50,499	1.24	40,159	49,965	1.01	630	418	0.95	134	118	87	105	1.21	17	11	0.65				5	6	1.20
A	Спољнотрговински надзор	39,190	49,128	1.25	39,172	49,105	1.00				18	23	1	3	3.00									
B	Унутрашња контрола	1,694	1,371	0.81	987	860	1.08	630	418	0.96	116	95	86	102	1.19	17	11	0.65				5	6	1.20
1	Произв. и промет лијекова	717	480	0.67	335	288	1.28	333	126	0.80	96	78	77	85	1.10	9						5	6	1.20
2	Здрав. и противепид. заштита	522	585	1.12	348	370	0.95	166	195	1.01	13	13	2	9	4.50	3	8	2.67						
3	Радијациона заштита	310	178	0.57	224	113	0.88	78	63	1.01	1		4	2	0.50	4								
4	Производња и промет отрова	71	79	1.11	37	52	1.26	32	26	1.03	1		2											
5	Санитарна заштита	46	37	0.80	17	30	2.19	21	5	1.14	3		1	4	4.00	1								
6	Остале дјелатности	28	12	0.43	26	7	0.63		3		2	4		2			3							
XI	Инспекција за заштиту од пожара		484			234			233			31		4										15
1	Услови за обављање дјелатности		15			10			5			2												
2	Колективно становање		10			4			5			1												1
3	Привредне и ванпривредне дјелатности		415			196			205			26		4										14
4	Шумарство и пољопривреда		16			7			9															
5	Ватрогасне јединице		23			15			8															
6	Остало		5			2			1			2												
XII	Просвјетна инспекција		1,081			757			311			2		20			4				4			24
1	Предшколско васпитање и образовање		20			16			4															
2	Основно васпитање и образовање		436			291			144				8			1								3
3	Средње образовање и васпитање		369			281			83				6			3					4			6
4	Високо образовање		247			165			76			2		6										14
5	Ученички стандард		5			3			2															1
6	Студентски стандард		3						2															
7	Остало		1			1																		
XIII	Укупно	190,554	209,612	1.10	179,142	200,202	1.02	13,264	6,808	0.94	2,551	1,783	3,622	3,950	1.09	919	328	0.36	30	25	0.83	187	255	1.36
A	Спољнотрговински промет	162,234	182,371	1.12	162,154	182,306	1.00	3	13	5.98	77	45	1	15	15.00	1	2	2.00						
B	Унутрашњи надзор	28,320	27,241	0.96	16,988	17,896	1.10	13,261	6,795	0.94	2,474	1,738	3,621	3,935	1.09	918	326	0.36	30	25	0.83	187	255	1.36

Однос уредних и неуредних контрола у унутрашњем инспекцијском надзору:

Табела 13

Р. бр.	Контроле	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008
1.	Уредне контроле	14,793	17,143	17,896
2.	Неуредне контроле	7,446	11,484	9,345
3.	Укупно	22,239	28,627	27,241

Графикон 4

Однос превентивних/корективних и репресивних мјера у унутрашњем инспекцијском надзору:

Табела 14

Р. бр.	Контроле	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008
1.	Превентивне/корективне	8,825	13,564	6,795
2.	Репресивне	2,244	2,474	1,738
3.	Укупно	11,069	16,038	8,533

Графикон 5

Однос прекршајних налога и прекршајних пријава пријава у унутрашњем инспекцијском надзору:

Табела 15

Р. бр.	Казне	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008
1	Прекршајни налог	13	3,621	3,935
2	Прекршајна пријава	2,319	918	326
3	Кривична пријава	9	30	25

Графикон 6

Односи изречених казни по прекршајним налозима:

Табела 16

Р. бр.	Казне	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008
1	Износ казни по прекршајним налозима (KM)	57,404	3,759,099	4,219,401

Графикон 7

Узорковање у спољнотрговинском промету

Табела 17

Р. бр.	Врста контрола	Број узорака	Неуредни узорци	% неуредних узорака	Суперанализа			Број враћених пошљака
					Број суперанализа	Број потврђених анализа	Број побијених анализа	
1.	Квалитет пољопр.-прехр. производа	2.096	29	1,38	16	6	10	13
2.	Здравствена исправност намирница	2.080	17	0,82	9	5	4	14
3.	Фитосанитарна исправност биља	523	4	0,76				6
4.	Квалитет нафте и деривата нафте	856	2	0,23	1		1	
	Укупно	5.555	52	0,94	26	11	15	33

Узорковање у унутрашњем промету

Табела 18

Р. бр.	Врста производа	Број узорака	Број неуредних узорака	% неуредних узорака	Суперанализа		
					Број суперанализа	Број потврђених анализа	Број побијених анализа
1.	Производи пољопривредног надзора	289	16	5,54	10	2	6
2.	Производи ветеринарског надзора	214	3	1,40	1	1	
3.	Лијекови	12					
4.	Нафта и деривати нафте	2.675	73	2,73	2	1	1
	Укупно	3,190	92	2,88	13	4	7

Узорковање у спољнотрговинском и унутрашњем промету у 2006, 2007. и 2008. години

Табела 19

Р. бр.	Опис показатеља	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008
I	Узорковање у спољнотрговинском инспекцијском надзору			
1.	Анализа (ком)	5,786	5,480	5,555
2.	Неуредни узорци (ком)	21	71	52
3.	Суперанализа	18	21	26
3.1.	Потврђена анализа	8	7	11
3.2.	Демантовна анализа	10	14	15
4.	Враћене пошљке (ком)	27	38	33
II	Узорковање у унутрашњем инспекцијском надзору			
1.	Анализа (ком)	2,043	3,661	3,191
2.	Неуредни узорци (ком)	52	167	92
3.	Суперанализа	2	3	13
3.1.	Потврђена анализа		3	4
3.2.	Демантовна анализа	2		7

Према анализама узорака од стране овлашћених лабораторија увезена роба је релативно квалитетна:

- анализе квалитета пољопривредно-прехрамбених производа су показале да је 1,38% узорака биле неисправно,
- анализе здравствене исправности намирница су показале да је 0,82% узорака биле неисправно,
- анализе фитосанитарне исправност биља су показале да је 0,76% узорака било неисправно,
- анализе квалитета нафте и деривата нафте су показале да је 0,23% узорака биле неисправно.

Према анализама узорака од стране овлашћених лабораторија роба у унутрашњем је мање квалитетна:

- анализе квалитета пољопривредно-прехрамбених производа су показале да је 5,54% узорака биле неисправно,
- анализе исправности намирница од стране ветеринарске инспекције су показале да је 1,40% узорака биле неисправно,
- анализе исправности лијекова од стране здравствено-санитарне инспекције су показале да је 100% узорака биле исправно,
- анализе квалитета нафте и деривата нафте су показале да је 2,73% узорака биле неисправно.

4. Финансијски ефекти инспекцијског надзора

Иако је основни циљ инспекцијског надзора раст дисциплине у примјени прописа, који подразумјева и највеће финансијске ефекте по основу законитог рада и пословања, значајни су и директни финансијски ефекти рада инспектора:

Табела 20

Р. бр.	Накнаде и други финансијски ефекти	III – XII 2006	I – XII 2007	I – XII 2008	Укупно
1.	Накнада за контроле у спољнотрговинском надзору	4,178,347	5,565,420	6,229,815	15,973,582
1.1.	Здравствено - санитарна контрола	1,464,880	1,959,500	2,456,300	5,880,680
1.2.	Фитосанитарна контрола	1,454,247	1,925,700	1,918,425	5,298,372
1.3.	Контрола квалитета	1,259,220	1,680,220	1,855,090	4,794,530
2.	Новчане казне поиздатим прекршајним налозима⁶	57,404	3,759,099	4,219,401	8,035,904
2.1.	Тржишна инспекција	43,402	1,820,305	2,044,343	3,908,050
2.2.	Инспекција рада и заштите на раду		1,075,412	1,208,715	2,284,127
2.3.	Шумарска инспекција		114,559	309,900	424,459
2.4.	Саобраћајна инспекција	2,500	232,400	130,155	365,055
2.5.	Техничка инспекција	5,002	101,151	126,898	233,051
2.6.	Водна инспекција	6,500	235,852	150,010	392,362
2.7.	Остале инспекције		179.420	249.380	428,800
3.	Обрачунати годишњи приливи у буџет и фондове по основу пријављивања радника "на црно"⁷	5,155,800	3,801,720	1,077,960	10,035,480
4.	Одузета роба⁸	2,825,541	873,811	544,276	4,243,628
5.	Остало	29,928	195,848	104,177	217,586
6.	Укупно	12,247,020	14,195,898	12,175,629	38,506,180

⁶ Нису узети у обзир поднесене прекршајне пријаве (2.319 прекршајних пријава у 2006. години, 918 прекршајних пријава у 2007. и 326 прекршајних пријава у 2008. години)

⁷ 52% само на минималну нето плату за пријављени број радника "на црно" за годину дана ...

⁸ На смањење одузимања робе утицало је увођење ПДВ, оштрија казнена политика, интензивнији инспекцијски надзор с напоменом да је у 2006. години одузето највише робе кинеских држављања која у једном дијелу и нереално вреднована

III. РАД ИНСПЕКЦИЈА ИНСПЕКТОРАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА

Тржишна инспекција врши инспекцијски надзор промета робе и услуга са становишта легалности промета робе и услуга, мјерила и мјерних јединица, заштите потрошача, заштите лојалне конкуренције, заштите интелектуалне својине, усаглашености непрехрамбених производа са стандардима и/или правилима добре производне праксе. У спољнотрговинском промету и унутрашњем промету Тржишна инспекција врши инспекцијски надзор у области трговине, угоститељства, туризма и услуга.

Основни циљ Тржишне инспекције своди се у суштини на повећање легалног промета робе и услуга и повећање квалитета и сигурности производа и услуга на тржишу (трговинска, угоститељска, туристичка и услужна дјелатност, производња и предузетништво).

У Републици Српској на око 50.000 субјеката контроле ангажовано је око 103 тржишна инспектора, 75 у Инспекторату Републике Српске и око 85 тржишних инспектора у 45 општина. У спољнотрговинском промету ангажовано је 15 инспектора Инспектората Републике Српске. У 2008. години један инспектор је именован за главног водног инспектора и један за начелника подручног одјељења Приједор, а два су суспендована још 2007. године.

1.1. Спољнотрговински инспекцијски надзор

На основу истих правилника о квалитету Тржишна инспекција врши контролу квалитета пољопривредно-прехрамбених производа, а Здравствено-санитарна инспекција контролу здравствене исправности намирница у спољнотрговинском промету. Системом овлашћивања инспектора елиминисане су двојне контроле и тиме поједностављење процедуре прегледа, убрзан промет на граници и смањено оптерећење субјеката контроле.

У току 2008. године у 12 царинских испостава 15 тржишних инспектора и 5 здравствено-санитарних инспектора са овлашћењем тржишног инспектора извршили су 91.876 контрола.

Неусаглашеност квалитета код пољопривредно-прехрамбених производа након анализа 2.096 узорак (2,28% прегледаних пошиљки) доказана је у 29 случајева (1,38% извршених анализа). Враћено је са границе 13 пошиљки. Најчешћи разлози неисправности су истекао рок трајања, органолептичке промјене, неправилна декларација и хемијска неисправност.

Неусаглашеност квалитета код нафте и деривата нафте у два случаја односила се на моторни бензин због продужене дестилације (суперанализа је демантовала резултат прве анализе) и еуро дизел због ниже тачке паљења.

Усаглашеност квалитета са техничким прописима/стандардима врши се прегледом документације која прати робу, а квалитет органолептичким прегледом.

1.2. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 6.367 контрола извршено је 6.419 контрола (4.442 редовне, 742 ванредне и 1.235 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 21

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Трговина	3,946	1,299	32.9	1,208	845	363	70.0	1,295	1,290	5	99.6
2	Угоститељство и туризам	1,516	628	41.4	632	468	164	74.1	431	427	4	99.1
3	Услуге	199	64	32.2	54	17	37	31.5	63	61	2	96.8
4	Остале дјелатности	758	254	33.5	253	58	195	22.9	236	231	5	97.9
	Укупно	6,419	2,245	35.0	2,147	1,388	759	64.6	2,025	2,009	16	99.2

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 22

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	2.147	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	1.388	64,6
1.2.	Репресивне управне мјере	759	35,4
1.2.1.	Затварање објеката	35	1,7
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	123	5,7
1.2.3.	Забрана промета робе ⁹	292	13,6
1.2.4.	Забрана стављања у промет	50	2,3
1.2.5.	Одузимања робе (нелегалан промет)	218	10,2
1.2.6.	Стављање мјерила ван употребе ¹⁰	41	1,9
2.	Прекршајне мјере	2.025	100,0
2.1.	Прекршајни налози	2.009	99,2
2.2.	Прекршајне пријаве	16	0,8

1.2.1. Област трговине

Инспекцијски надзор у области трговине

Табела 23

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	3.946	100,0
1.1.	Редовне контроле	3,024	76,6
1.2.	Ванредне контроле	922	23,4
1.2.1.	Пријаве/притужбе	147	3,7
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	775	19,7
2.	Извршене контроле	3.946	100,0
2.1.	Уредне контроле	2.647	67,1
2.1.1.	Уредне редовне контроле	1.801	45,6
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	846	21,5
2.2.	Неуредне контроле	1.299	32,9
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	1.223	31,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	76	1,9
3.	Управне мјере	1.208	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹¹	845	70,0
3.2.	Репресивне управне мјере	363	30,0
3.2.	Затварање објеката	8	0,6

⁹ Након отклањања недостатака роба је враћена у промет осим у једном случају гдје је око 6.000 литара уља трајно стављено ван промета

¹⁰ Мјерила су ван употребе до извршеног бажарења од стране надлежне институције

¹¹ Превентивне/корективне мјере

3.3.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	52	4,3
3.4.	Забрана промета робе	154	12,8
3.5.	Забрана употребе мјерила	34	2,8
3.6.	Одузимања робе	115	9,5
4.	Прекшајне мјере	1.295	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	1.290	99,6
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	5	0,4

Значајније кршење прописа је констатовано код субјеката који врше промет:

- текстила и обуће, играчке и друге робе, гдје је утврђено да су улазне цијене јако ниске (роба претежно из Кине и Турске), већина субјеката контроле поријекло робе доказује малопродајним рачунима са пијаца „Аризона“,
- предмета од драгоцјених метала, обзиром да субјекти нису водили евиденције у складу са прописима,
- робе кривотворених робних марки (по важећој регулативи Тржишна инспекција може контролисати ове робе само по основу легалности промета).

Тржишна инспекција Инспектората Републике Српске је извршила 481 контролу примјене Уредбе о ограничењу маржи у промету робе и констатовано да је око 10% субјекта кршило прописе о цијенама. Након ступања на снагу Уредбе о измјени Уредбе о ограничавању маржи у промету робе (4. октобар 2008. године) до краја 2008. године тржишни инспектори Републике Српске извршили су 1.235 контрола и констатовано је кршење Уредбе у 30 случајева (2,4%). Утврђена је незаконито остварена добит од 2.705 КМ и издати су прекршајни налози у вриједности од 139.200 КМ. Оштрија казнена политика и ефикаснији рад Тржишне инспекције дали су добре резултате.

Контролом примјене Уредбе о давању сагласности на цијене одређених производа Тржишна инспекција Инспектората Републике Српске је извршила 24 контроле и констатовала у 12 случајева кршење Уредбе. Наложено је враћање цијене на дозвољени ниво, изречене новчане казне у висини од 11.000 КМ и поднесена једна прекршајна пријава.

Од 52 анализирана узорка хљеба и брашна 4 узорка брашна била су неисправно декларисана. Поднесене су прекршајне пријаве. Дугогодишња појава увоза/производње брашна тип 550 и 710 и производа од наведеног брашна, који нису дефинисани важећим Правилником о квалитету жита, млинских и пекарских производа, тјестенина и брзо смрзнутих тијеста углавном је елиминисана.

Контролисан је промет алкохолних и безалкохолних пића, грађевинског материјала, дуванских прерађевина. Најчешће констатовани прекршаји су непотпуне декларације на роби, која је стављена ван промета до отклањања недостатака и неиздавање рачуна купцима.

Комбинацијом превентивног и репресивног дјеловања Тржишне инспекције у трговачком центру у Јањи регистровано је око двадесет трговаца, а у тржницама на мало у Градишци и Приједору преко 100 трговаца.

Заштита интелектулане својине је посебно проблематично подручје инспекцијског надзора. Постојећи правни оквир спречава инспекцију да значајније дјелује. У оквиру пројекта Европске Уније „Изградња капацитета за заштиту интелектуалне својине“ у изради је сет закона који регулише ову област на нивоу БиХ. Неопходно је да се у израду и доношење ових прописа укључе надлежна министарства. Имајући у виду наведено Тржишна инспекција је најчешће предузимала мјере по основу промета робе без поријекла сходно Закону о трговини (нелегалан промет носача звука и слике и сл.). На захтјев МУП Републике Српске и носиоца права жига, извршене су контроле код 34 субјекта гдје је постојала сумња да исти врше промет робе с кривотвореним робним маркама. Код 22 субјекта је затечено 318 пари патика и 100 комада одјевних предмета робних марки: „adidas“, „nike“, „reebok“ и „gas“. Роба без поријекла је одузета, а са поријеклом је стављена ван промета ио томе су обавијештени подносиоци захтјева за контролу. Одузето је око 7.000 комада разних носача звука и слике. Одузет је већи број водених пумпи, компресора,

агрегата и сл. у вриједности око 130.000 КМ, који су били обиљежени маркама познатих свјетских произвођача оваквих производа. У неколико случајева професори високошколских установа пријавили су фотокопирнице у којима се врши копирање књига, што је у инспекцијским контролама и потврђено и инспектори су предузели прописане мјере. Кривотворење и пиратерија су велики проблеми у свијету. Да би се проблем рјешавао потребно је донијети стратегију за борбу против кривотворења и пиратерије. Носилац активности за сада је Институт за интелектуалну својину БиХ. Инспекцијским надзором, који је реално ограничен, у овој области постигнут је одређен напредак обзиром да је у промету мање нелегалне и недеklarисане робе у односу на 2007. годину. За елиминисање нелегалног промета носача звука и слике потребан је ангажман и других контролних органа.

1.2.2. Област угоститељства и туризма

Инспекцијски надзор у области угоститељства и туризма

Табела 24

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	1,516	100,0
1.1.	Редовне контроле	1,100	72.6
1.2.	Ванредне контроле	416	27.4
1.2.1.	<i>Пријаве/притужбе</i>	72	4.7
1.2.2.	<i>Контроле извршења рјешења</i>	344	22.7
2.	Извршене контроле	1,516	100,0
2.1.	Уредне контроле	888	58.6
2.1.1.	Уредне редовне контроле	522	34.4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	366	24.1
2.2.	Неуредне контроле	628	41.4
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	578	38.1
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	50	3.3
3.	Управне мјере	632	100,0
3.1.	Превентивне/корективне мјере (отклањања неправилности)	468	74.1
3.2.	Репресивне управне мјере	164	25.9
3.2.	Затварање објеката	4	0.6
3.3.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	95	15.0
3.4.	Забрана промета робе	1	0.2
3.5.	Забрана употребе мјерила	3	0.5
3.6.	Одузимања робе	61	9.7
4.	Прекшајне мјере	431	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	427	99.1
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	4	0.9

Тржишна инспекција обављала је контроле у путничким агенцијама, самосталним угоститељским радњама, хотелима, мотелима и др. Акцент у контролама је стављен на исказивање боравишне таксе на рачунима, промет производа намијењених услуживању, категоризацији објеката, издавању рачуна и сл.

У сарадњи са инспекцијама у јединицама локалне самоуправе вршене су контроле примјене Уредбе о забрани продаје и употребе алкохолних пића на јавним мјестима лицима млађим од 18 година. Тржишна инспекција Инспектората Републике Српске је контролисала 40 субјеката од чега је у 6 случајева (15%) констатовано кршење Уребе. Ово свакако није одраз реалног стања на терену, али овај проблем инспекција сама не може ријешити. Ово изискује ширу акцију, координирану акцију више органа у Републици Српској и примјерену казнену политику.

У области угоститељства најчешћи прекршаји су неиздавање рачуна, приређивање игара на срећу без одобрење надлежног органа и промет робе намијењене услуживању без поријекла или без евиденције у пословној документацији.

Ефекти рада републичке тржишне инспекције у области угоститељства и туризма:

- легализација обављање дјелатности приређивања игара на срећу што је према подацима Министарства финансија резултирало растом прихода по овом основу са четири милиона КМ у 2007. години на 9 милиона КМ у 2008. години,

- легализација и категоризација око 90 викенд кућа на Јахорини у току зимске туристичке сезоне, што је резултирало и повећањем прихода од уплате боравишне таксе за око 10% (нелегално изграђене викендице на Јахорини, чији власници собе не изнајмљују преко туристичких агенција, а тржишним инспекторима је компликовано вршити ове контроле јер не могу улазити у исте са аспекта заштите приватне имовине и људских права).

Треба напоменути да је у 2008. години Министарство трговине и туризма након дужег периода доста ефикасно ушло у категоризацију угоститељских објеката. Према захтјевима Министарства Тржишна инспекција је пратила рад Комисије.

1.2.3. Област услужних и осталих дјелатности

Инспекцијски надзор у области услужних и осталих дјелатности

Табела 25

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	957	100,0
1.1.	Редовне контроле	318	33,2
1.2.	Ванредне контроле	639	66,8
1.2.1.	Пријаве/притужбе	523	54,7
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	116	12,1
2.	Извршене контроле	957	100,0
2.1.	Уредне контроле	639	66,8
2.1.1.	Уредне редовне контроле	225	23,5
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	414	43,3
2.2.	Неуредне контроле	318	3,2
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	93	9,7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	225	23,5
3.	Управне мјере	307	100,0
3.1.	Превентивне/корективне мјере (отклањања неправилности)	75	24,4
3.2.	Репресивне управне мјере	232	75,6
3.2.	Затварање објеката	23	7,5
3.3.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	145	47,2
3.4.	Забрана промета робе	18	5,9
3.5.	Забрана употребе мјерила	4	1,3
3.6.	Одузимања робе	42	13,7
4.	Прекршајне мјере	299	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	292	97,7
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	7	2,3

Контролисане су аутопраонице, аутомеханичарске радње, лакирери, фризери, столари. Најчешћи прекршаји су нелегалан рад и неиздавање рачуна корисницима услуга. Са градском инспекцијом из Бања Луке вршена је контрола аутопраоница при чему је Тржишна инспекција Инспектората Републике Српске забранила рад у 8 случајева, а градска у 2 случаја (дио услужних дјелатности је у зони сиве економије, у погледу техничких и других услова за рад и вођења неопходних евиденција посебан проблем представља недовољна регулативна уређеност ове дјелатности).

1.3. Закључне напомене

Надзор над тржиштем има велики значај за раст легалности пословања чиме се остварује неколико значајних циљева – заштита потрошача, заштита лојалне конкуренције и фискални ефекти.

За непрехрамбене производе не постоји систем надзора над тржиштем према европским стандардима. Кадровским оспособљавањем и опремањем, информатизацијом и стандардизацијом правила и процедура инспекцијског надзора стварају се услови за нови начин рада. Посебан проблем представља недостатак тестне инфраструктуре на чему ће се морати ангажовати надлежни органи у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

2. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА (ФИТОСАНИТАРНА И ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА)

Пољопривредна инспекција врши инспекцијски надзор у области у фитосанитарног инспекцијског надзора и у области пољопривредне производње и промета пољопривредних производа:

(1) У области фитосанитарног инспекцијског надзора 13 фитосанитарних инспектора врше инспекцијски надзор производње, спољнотрговинског и унутрашњег промета биља, ђубрива и средстава за заштиту биља са становишта заштите биља у циљу заштите земљишта, хране и здравља људи.

(2) У области пољопривредне производње и промета пољопривредних производа 7 пољопривредних инспектора Инспектората Републике Српске и око 30 пољопривредних инспектора у 29 општина врше инспекцијски надзор пољопривредне производње са становишта заштите пољопривредног земљишта, обављања производње биља, дувана, вина и ракије и сточне хране, органске производње, производње и промета ГМО и реализације подстицаја у пољопривреди.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање нивоа заштите пољопривредног земљишта (посебно значајан природни ресурс), повећање легалности производње, употребе и промета пољопривредних производа и репроматеријала, производа слатководног рибарства, пестицида и др. (квалитетна контрола увоза и олакшавање извоза пољопривредних производа, хране уопште, темељни је циљ контроле фитосанитарне инспекције).

У 2008. години један пољопривредни инспектор је напустио Инспекторат Републике Српске. Биће потребно примити нове инспекторе за организовање унутрашњег фитосанитарног надзора. Због тога је изузетно значајно да се приме два инспектора за које је завршена конкурсна процедура за Одјељење у Источном Сарајеву и Одјељење у Бијељини, као и по један инспектор у Одјељењу Бања Лука и Одјељењу Приједор. На тај начин би се могао квалитетно планирати и проводити надзор из фитосанитарне области. Поред тога, потребно је ојачати и пољопривредну инспекцију у унутрашњем инспекцијском надзору са мањим бројем нових инспектора.

2.1. Спољнотрговински инспекцијски надзор

Фитосанитарни инспекцијски надзор врше фитосанитарни инспектори Инспектората Републике Српске на седам граничних прелаза за друмски саобраћај, а по потреби и најави врше повремене прегледе на прелазима жељезничког, ријечног и ПТТ саобраћаја. Фитосанитарни инспектори врше:

- здравствену контролу пошиљки биља при увозу, провозу и извозу (пошиљке биља подлијежу обавезном здравственом прегледу при увозу и провозу, а у извозу пошиљке биља се прегледају само на захтјев извозника уколико земља увозница или земља транзита за то биље захтијева фитосанитари сертификат),

- контролу квалитета средстава за заштиту биља при увозу и контролу квалитета ђубрива и оплемењивача земљишта при увозу и провозу (пошиљке минералних ђубрива и средстава за заштиту биља подлијежу прегледу ради утврђивања квалитета при увозу и провозу, а ове пошиљке према важећим прописима не подлијежу прегледу при извозу).

Питање граничних прелаза у основи није ријешено. Фитосанитарни инспектори врше контролу према Наредби Министра пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о одређивању граничних прелаза преко којих се могу увозити, извозити и провозити пошиљке биља (Сл. гл. РС 28/2007), а најважнији подзаконски акти на основу закона БиХ нису донесени.

У спољнотрговинском промету стално је ангажовано 13 фитосанитарних инспектора. По потреби се укључују и инспектори који раде у унутрашњем инспекцијском надзору.

У спољнотрговинском инспекцијском надзору у 2008. години је укупно извршено 41.367 контрола, узето је 523 узорка (1,3%), од којих су анализе показале 9 неуредних (1,72%). На граници је фитосанитарна инспекција прегледала следеће количине робе:

Табела 26

Р. бр.	Врста робе	Количина
1.	Воће и поврће (t)	189,587
2.	Меркантилни кукуруз (t)	123,749
3.	Меркантилна пшеница (t)	237,953
4.	Сточна храна (t)	150,351
5.	Остало (t)	268,447
6.	Шумски дрвни сотрименти (m3)	94,406
7.	Резана грађа (m3)	14,071
8.	Сјеме (t)	16,011
9.	Садни материјал (ком)	4,804,343
10.	Фитофармацеутска средства (t)	1,544
11.	Компост (t)	5,770
12.	Резано цвијеће (t)	726
13.	Саксијско цвијеће (ком)	690,963
14.	Сјеме цвијећа (kg)	22
15.	Садни материјал цвијећа (ком)	2,154,703
16.	Ђубрива (t)	117,746

Узорковање у спољнотрговинском надзору

Табела 27

Ред. бр.	Врста производа	Број узорака	Неуредни узорци	% неуредних узорака
1	Воће и поврће	2		
2	Меркантилна роба	37		
3	Сточна храна	32		
4	Сјеме и садни материјал	381	1	0,26
5	Фитофармацеутска средства	7		
6	Ђубрива	40		
7	Компост	2		
8	Цвијеће	16	3	18,75
9	Остало	6		
	Укупно	523	4	0,76

Структура неуредних пошиљака

Табела 28

Р. бр.	Број пошиљака	Врста пошиљке	Земља поријекла	Јед. мјере	Кол.	Инспекцијска мјера	Законски /Штетни организам
1.	1	Какао прах	Гана	Kg	22.396	Враћање пошиљке	фитосанитарни сертификат
2.	1	Садни материјал глога и украсног шибља	Италија	Ком	200	Враћање пошиљке	фитосанитарни сертификат
3.	3	Меркантилни кукуруз	Србија	Kg	75.220	Враћање пошиљке	Sitotroga cerelella
4.	1	Сјеме кромпира	Белгија	Kg	23.750	Уништавање	Erwinia carotovora
5.	3	Цвијеће саксијско	Холандија	Ком	827	Уништавање	Botrytis cinerea
5.1.	1	Петунија	Холандија	Ком	420	Уништавање	Botrytis cinerea
5.2.	1	Руже	Холандија	Ком	120	Уништавање	Botrytis cinerea
5.3.	1	Рододендрон	Холандија		287	Уништавање	Colletotrichum sp.

Број узетих узорака за лабораторијску анализу је мањи због појачаног надзора и прегледа на граници, као и због смањеног ризика за поједине врсте пошиљака. Мањи је и број неуредних узорака. Узета су укупно 523 узорка за лабораторијску анализу од чега су 4 била неуредна (3 цвијеће и 1 сјеме кромпира). Није било захтјева за суперанализу. Ове пошиљке су уништене на прописан начин.

Прегледом узорка из пошиљке на граничном прелазу утврђено је да су три пошиљке меркантилног кукуруза заражене економски штетним организмом. Забрањен је увоз ових пошиљки и наређено је њихово враћање. Прегледом документације утврђено је да двије пошиљке, за које је обавезан фитосанитарни сертификат, нису снабђевене истим (какао прах и пошиљка садница глога и ванирастућих украсних биљака). Забрањен је увоз ових пошиљки и наређено враћање.

Фитосанитарни инспектори су у извозу издали 1.350 фитосанитарних сертификата.

Фитосанитарни инспектори су посебан акценат дали контроли сјеменског и садног материјала и саксијског цвијећа. Фитосанитарни инспектори врше узорковање увезених пошиљака на основу процјене ризика. Успостављена је добра сарадња са Пољопривредним институтом Бања Лука и Пољопривредним заводом Бијељина, који су овлаштени за вршење лабораторијских анализа. Такође, успостављена је сарадња са агенцијама и управама на нивоу БиХ, а посебно са Управом БиХ за заштиту здравља биља.

Успостављена правила и процедуре и скраћени управни поступак, у виду клаузула, код одобравања увоза/провоза, који се од 19.03.2007. године јединствено примјењује на цијелој граници БиХ, редефинисан и усаглашен списак робе које подлијежу надзору пољопривредне инспекције, из фитосанитарне области, допринијели су већој ефективности и ефикасности инспекцијске контроле на граници.

Фитосанитарни инспектори наплатили су накнаду у спољнотрговинском промету у износу од 1.918.425,00 КМ.

2.2. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 864 контрола извршено је 883 контрола (674 редовне, 15 ванредне по пријавама и 194 контрола извршења рјешења).

У унутрашњем инспекцијском надзору претежно је било ангажовано 6 републичких пољопривредних инспектора. По потреби су укључивани по појединим областима и фитосанитарни инспектори.

Највећи број контрола извршен је у области биљне производње, затим у области вина и ракије, подстицаја у пољопривреди, сточарства, фитофармацеутских средстава и пољопривредног земљишта. Највећи проценат неуредних контрола је било у промету вина и ракије (36%).

Предузето је укупно 107 казних мјера од чега 73 прекршајна налога и 34 прекршајне пријаве. Од укупно изречених казних мјера 35% се односи на подстицаје у пољопривреди, 28% на област промета фитофармацеутских производа, 19% на промет вина и ракије. Релативно мали износ казни у односу на број издатих налога је због тога што се углавном ради о прекршајима физичких лица. Велики број поднесених прекршајних пријава јесте због тога што су прописане минималне казне неадекватне.

У сарадњи са овлашћеним институцијама у 2008. години настављено је са појачаним контролама из фитосанитарне области код свих произвођача сјемена и садног материјала пољопривредног биља. По први пут извршено је тестирање земљишта на нематоду код свих произвођача садног материјала пољопривредног биља и код произвођача сјемена кромпира. У оквиру појачаних контрола квалитета сточне хране по први пут је испитиван садржај два микотоксина у узорцима сточне хране. Регистрован је неколико нових произвођача вина и ракије.

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 29

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налози	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1.	Биљна производња	261	28	10.7	30	13	17	43.3	9	5	4	55.6
2.	Подстицаји у пољопривреди	177	42	23.7	33	33		100.0	38	35	3	92.1
3.	Заштита пољопривредног земљишта	49	13	26.5	9	7	2	77.8	7	7		100.0
4.	Производња и промет фитотерапеутских средстава	76	22	28.9	25	6	19	24.0	30	20	10	66.7
5.	Сточарство	85	8	9.4	8	1	7	12.5	3	3		100.0
6.	Производња и промет вина и ракије	230	83	36.1	80	4	76	5.2	20	3	17	15.0
7.	Остале области надзора	5	2	40.0	2		2					
	Укупно	883	198	22.4	187	64	123	34.2	107	73	34	68.2

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 30

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	187	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	64	34,2
1.2.	Репресивне управне мјере	123	65,8
1.2.1.	Затварање објеката	6	3,2
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	66	35,3
1.2.3.	Забрана промета робе	34	18,2
1.2.4.	Уништавање робе	1	0,5
1.2.5.	Одузимања робе	16	8,6
2.	Прекршајне мјере	107	100,0
2.1.	Прекршајни налози	73	68,2
2.2.	Прекршајне пријаве	34	31,8

Квантитативни ефекти предузетих мјера

Табела 31

Р. бр.	Врста производа и робе	Количина
1.	Вино и ракија искључени из промета (л)	40
2.	Одузето и уништено вино и ракија (л)	24
3.	Садни материјал искључен из промета (ком)	9,030
3.1.	Садни материјал враћен у промет (ком)	9,030
4.	Сточна храна искључена из промета (кг)	1,515
4.1.	Сточна храна враћена у промет (кг)	80
5.	Фитотерапеутска средства искључена из промета (кг)	674
5.1.	Фитотерапеутска средства враћена у промет (кг)	165
6.	Фитотерапеутска средства искључена из промета (л)	1,043
7.	Одузет и уништен садни материјал (ком)	91
8.	Одузето и уништено сјеме (кг)	23,750
9.	Сјеме искључено из промета (кг)	949

2.2.1. Заштита пољопривредног земљишта

Инспекцијски надзор у области заштите пољопривредног земљишта

Табела 32

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	49	100,0
1.1.	Редовне контроле	38	77,6
1.2.	Ванредне контроле	11	22,4
1.2.1.	Пријаве/притужбе	1	2,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	10	20,4
2.	Извршене контроле	49	100,0
2.1.	Уредне контроле	36	73,5
2.1.1.	Уредне редовне контроле	28	57,1
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	8	16,3
2.2.	Неуредне контроле	13	26,5
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	10	20,4
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	3	6,1
3.	Управне мјере	9	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹²	7	77,8
3.2.	Репресивне управне мјере	2	22,2
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	22,2
4.	Прекшајне мјере	7	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	7	100,0

Постигнути су значајни резултати у области пољопривредног земљишта (заштита, унапређење и коришћење, катастарско класирање и бонитирање пољопривредног земљишта, а посебно обрадивог од прве до пете катастарске класе¹³ појачаним контролама, али прије свега успостављањем веће дисциплине у области катастарског класирања, односно бонитирања земљишта. Наиме, успостављен је механизам да Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде учествује у заједничком увиђају на лицу мјеста са Геодетском управом и на основу налаза даје или одбија давање сагласности за промјену катастарских култура и катастарских класа пољопривредног земљишта. Овим је, за сада, спријечено или смањено неоправдано мијењање култура и класа које су се изводиле по захтјеву странке, а по нашем мишљењу, по правилу, да би се избјегло плаћање накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта или да би се износ накнаде вишеструко умањио. Пољопривредно земљиште је угрожено промјеном намјене која се не врши у складу са законом (изградња, експлоатација шљунка и пијеска), а уствари изнимке временом постају правило.

Сматрамо да је у овој области неопходно снажније ангажовање и Министарства обзиром да циљ не може нити смије бити да неко плати накнаду за промјену намјене већ да се спријечи промјена намјене и заштити, посебно обрадиво пољопривредно земљиште од прве до пете катастарске класе и сачува за пољопривредну производњу односно да се намјена мијења изузетно и на прописани начин. Значајно би било да се што прије на нивоу Републике Српске донесу Основе заштите, уређења и кориштења пољопривредног земљишта, а на нивоу општина Основе у складу са Основама Републике Српске и да урбанистичке и просторне планове усагласе са усвојеним Основама. Влада Републике Српске донијела је одлуку да се приступи изради Основа заштите, уређења и кориштења

¹² Превентивне/корективне мјере

¹³ Према Закону о пољопривредном земљишту „Пољопривредно земљиште као природно богатство и добро од општег интереса користи се за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом“

пољопривредног земљишта за Републику Српску. Према информацијама из Министарства, у 2008. години завршена је тендерска процедура и одабрана институција за израду Основа.

2.2.2. Биљна производња

Инспекцијски надзор у области биљне производње

Табела 33

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	261	100,0
1.1.	Редовне контроле	236	90,4
1.2.	Ванредне контроле	25	9,6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	2	0,8
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	23	8,8
2.	Извршене контроле	261	100,0
2.1.	Уредне контроле	233	89,3
2.1.1.	Уредне редовне контроле	209	80,1
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	24	9,2
2.2.	Неуредне контроле	28	10,7
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	27	10,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	1	0,4
3.	Управне мјере	30	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	13	43,3
3.2.	Репресивне управне мјере	17	56,7
3.2.1.	Забрана промета робе	8	26,7
3.2.2.	Забрана стављања у промет	5	16,7
3.2.3.	Одузимања робе	3	10,0
3.2.4.	Уништавање производа/робе	1	3,3

У производњи сјемена и садног материјала пољопривредног биља настављено је са појачаним контролама код свих регистрованих произвођача сјемена и садног материјала. Ове контроле су допринијеле побољшању квалитета сјемена и садног материјала, а истовремено су утврђени релевантни подаци од значаја за контролу намјенског добијања средстава подстицаја за произведено сјеме и садни материјал. У оквиру ових контрола, на захтјев пољопривредне инспекције, овлаштене институције су извршиле тестирање земљишта на цистелике нематодне код свих произвођача садног материјала и код произвођача сјеменског кромпира.

Код производње садног материјала земљиште је тестирано на присуство цистеликих нематоде из рода *Heterodera spp.* Веома је значајно да није утврђено присуство цистеликих облика нематоде рода *Heterodera spp.* Код два произвођача утврђено је присуство стадијума једне цисте нематоде рода *Heterodera spp.* Код осталих произвођача није утврђено присуство циста нематоде. Код производње сјеменског кромпира земљиште је тестирано на присуство циста нематоде *Globodera pallida* и *Globodera rostochiensis*. Није утврђено присуство циста ових нематоде. Планиран је наставак контрола у овој области са предузимањем даљих корака и мјера на успостављању пуне законитости у овој области.

Највећи проблем у овој области јесте производња безвирусног садног материјала, нарочито шљиве, о чему се треба донијети усаглашен Акциони план на нивоу Босне и Херцеговине са чијом реализацијом треба почети одмах по усвајању. У региону Поткозарја и Лијевче поља, на вишегодишњим засадима јабуке и крушке, утврђено је присуство фитопатогене бактерије *Erwinia amylovora*. Степен заразе је био средњег интензитета. Потребно је предузимати континуиране мјере како се овај патоген не би проширио на расаднике, имајући у виду биологију овог патогена. Реализација овог плана је од суштинске важности и подразумеје значајна финансијска средства и радикалне мјере укључујући и мјере ерадикације стабала (крчења) старих, запуштених и заражених воћњака. Други важан

аспект јесте дослиједно провођење мјера заштите биља од стране произвођача сјеменског кромпира како би се смањило присуство фитопатогених вируса у сјемену.

У промету сјемена и садног материјала вршене су контроле испуњености услова за стављање у промет у погледу паковања, декларисања, чувања, рокова важења декларације и услова у погледу стручне спреме (пољопривредни техничар). Најчешће утврђена неправилност је истекао рок важења декларације и неправилно декларисање. Неправилности у декларисању на амбалажи огледају се у томе што земље ЕУ и земље окружења имају другачију регулативу у овој области према којој није обавезно навођење године производње сјемена или је година производње уграђена у броју декларације којим је обезбијеђена слиједивост. Било је и ванредних контрола по пријавама грађана при чему су узимани узорци сјемена у промету. Резултати испитивања од стране овлашћених институција показали су да су пријаве биле неосноване и да квалитет сјемена одговара прописаним нормама.

2.2.3. Сточарство

Инспекцијски надзор у области сточарства

Табела 34

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	85	100,0
1.1.	Редовне контроле	78	91,8
1.2.	Ванредне контроле	7	8,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	1	1,2
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	6	7,1
2.	Извршене контроле	85	100,0
2.1.	Уредне контроле	77	90,6
2.1.1.	Уредне редовне контроле	70	82,4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	7	8,2
2.2.	Неуредне контроле	8	9,4
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	8	9,4
3.	Управне мјере	8	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	1	12,5
3.2.	Репресивне управне мјере	7	87,5
3.2.1.	Забрана промета робе	4	50,0
3.2.2.	Забрана стављања у промет	3	37,5
4.	Прекшајне мјере	3	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	3	100,0

У овој области извршен је планирани број инспекцијских контрола. Предузимањем управних мјера произвођачи су интензивирали испитивање узорка хране за животиње код овлашћених институција и на тај начин се повећава квалитет сточне хране. Извршено је укупно 85 контрола при чему су узимани један или више узорака сточне хране и упућени на лабораторијско испитивање параметара квалитета. Укупно је узето 164 узорка за ова испитивања од којих је било неуредних 16 налаза. За 9 узорака странке су тражиле суперанализу од чега су резултати 4 анализе потврђени, а 6 анализа демантовани. Из истих узорака, различитих произвођача, из свих дијелова Републике Српске и различитих врста сточне хране у облику готових крмних смјеса извршена су испитивања садржаја два микотоксина (Зеараленон и Афлатоксин). Испитивање садржаја микотоксина извршено је код 42 узорка од 42 произвођача. Испитивања је извршио Пољопривредни институт Републике Српске из Бања Луке. Трошкове испитивања платио је Инспекторат Републике Српске из намјенских средстава Владе Републике Српске за текућу помоћ. На основу достављених резултата анализе констатовано је да садржај наведених микотоксина одговара одредбама Правилника о максималним количинама штетних материја и састојака

у сточној храни („Службени лист СФРЈ“, број2/90, 27/90). Ови резултати указују да је квалитет сточне хране која се производи у Републици Српској доста добар.

2.2.4. Производња и промет фитофармацеутска средства

Инспекцијски надзор у области производње и промета фитофармацеутских средства

Табела 35

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	76	100,0
1.1.	Редовне контроле	63	82,9
1.2.	Ванредне контроле	13	17,1
1.2.1.	Пријаве/притужбе	1	1,3
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	12	15,8
2.	Извршене контроле	76	100,0
2.1.	Уредне контроле	54	71,1
2.1.1.	Уредне редовне контроле	42	55,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	12	15,8
2.2.	Неуредне контроле	22	28,9
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	21	27,6
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	1	1,3
3.	Управне мјере	25	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	6	24,0
3.2.	Репресивне управне мјере	19	76,0
3.2.1.	Забрана промета робе	9	36,0
3.2.2.	Забрана стављања у промет	10	40,0
4.	Прекшајне мјере	30	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	20	66,7
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	10	33,3

У 2008. години услиједио је наставак поштрених контрола које су имале за циљ провјеру испуњености законских услова за продају средстава за заштиту биља на велико и мало. У том смислу контролисана је испуњеност услова у погледу запослености стручног кадра, у погледу паковања и декларисања средстава за заштиту биља и рокова употребе. Након ових контрола један број пољопривредних аптека запослио је дипломиране инжењере пољопривреде.

2.2.5. Производња и промет вина и ракије

Инспекцијски надзор у области производње и промета вина и ракије

Табела 36

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	230	100,0
1.1.	Редовне контроле	111	48,3
1.2.	Ванредне контроле	119	51,7
1.2.1.	Пријаве/притужбе	1	0,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	118	51,3
2.	Извршене контроле	230	100,0
2.1.	Уредне контроле	147	63,9
2.1.1.	Уредне редовне контроле	31	13,5
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	116	50,4
2.2.	Неуредне контроле	83	36,1
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	80	34,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	3	1,3
3.	Управне мјере	80	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	4	5,0

3.2.	Репресивне управне мјере	76	95,0
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	3	3,8
3.2.2.	Забрана промета робе	45	56,3
3.2.3.	Забрана стављања у промет	16	20,0
3.2.4.	Одузимања робе	12	15,0
4.	Прекшајне мјере	20	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	3	15,0
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	17	85,0

Контроле производње и промета вина и ракије од стране републичких и градских/општинских пољопривредних инспектора наставак су контрола започетих крајем 2007. године. У овој области је највећи проценат неуредних контрола (36,1%). Извршене су циљане контроле у угоститељским и другим објектима у вези стављања у промет вина, ракије и других алкохолних пића у ринфузи, односно ван оригиналног паковања произвођача. Почетком 2008. године услиједио је наставак контрола у којима нису одмах предузимане репресивне управне и казнене мјере. У свим случајевима неуредних контрола донесена су рјешења о забрани стављања у промет и у овој фази нису предузимане репресивне управне мјере одузимања и/или уништавања вина и ракије нити су предузимане прекршајне мјере. Казнене мјере су предузимане само према субјектима који нису извршили рјешење инспектора. Циљ Инспектората је да се широм циљаном контролом дјелује превентивно и да се на тај начин допринесе системском уређивању ове области надзора. Крајем 2008. године приступило се контролама из ове области уз предузимање репресивних управних и казnenих мјера у складу са Законом о вину и ракији. Количине одузете робе по овом основу није велика, али је број субјеката који нелегално продају вино и ракију велики.

Производња и промет вина и ракије ће још више бити предмет инспекцијског надзора. Велики је број произвођача ракије, а све више и вина, који производе и стављају у промет вино и ракију у ринфузном стању (производња и промет не одвијају се у складу са Законом о вину и ракији). Тежиште рада ће бити на заједничком едукативном и превентивном дјеловању са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде са циљем да се произвођачи упознају са условима за производњу и стављање у промет и на тај начин допринесе спречавању продаје вина и ракије у ринфузном стању, односно вина и ракије ако нису произведени и стављени у промет у складу са законом на пијацама и другим мјестима укључујући трговачке и угоститељске објекте.

2.2.6. Подстицаји у пољопривреди

Инспекцијски надзор у области подстицаја у пољопривреди

Табела 37

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	177	100,0
1.1.	Редовне контроле	147	83,1
1.2.	Ванредне контроле	30	16,9
1.2.1.	Пријаве/притужбе	8	4,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	22	12,4
2.	Извршене контроле	177	100,0
2.1.	Уредне контроле	135	76,3
2.1.1.	Уредне редовне контроле	118	66,7
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	17	9,6
2.2.	Неуредне контроле	42	23,7
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	29	16,4
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	13	7,3
3.	Управне мјере	33	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	33	100,0

4.	Прекшајне мјере	38	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	35	92,1
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	3	7,9

Подстицајима у пољопривреди дато је значајно мјесто по броју извршених инспекцијских контрола (177). Од 177 извршених контрола 147 су редовне, 8 по пријавама и притужбама и 22 контроле извршења рјешења. Од укупно извршених контрола (177) 23,7 % су неуредне. Разлог за већи број контрола јесте велики броја корисника и велики број захтјева Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за ванредне контроле. За утврђене неправилности донесена су рјешења којима је наређен поврат средстава подстицаја (42.748 КМ). Значајно је да 7 рјешења још није извршено. Странке подносе жалбе и настоје да не изврше рјешења или да добију на времену.

У вези контроле из ове области остварена је врло добра сарадња са надлежним Министарством која подразумијева брзу размјену података, заједничке припремне радње прије контроле, размјену информација од значаја за инспекцијску контролу.

2.3. Рад пољопривредних инспекција јединица локалне самоуправе

У 2008. години 33 инспектора у 28 општина и 2 града извршили су 4.649 контрола од чега су 933 (20%) биле неуредне. Предузета је 771 управна мјера, од чега 454 (59%) репресивних управних мјера и 259 прекршајних мјера.

Градски/општински инспектори су претежно контролисали промет појединих производа. Обавили су следећи број контрола по областима: биљна производња 1.044 (22,5%), дуван, вино и ракија 1.004 (21,5%), сточарство 893 (19,2%), пољопривредно земљиште 803 (17,2%), подстицаји у пољопривреди 577 (12,4%), фитофармацеутска средства 170 (3,6%), рибарство 88 (2%), ђубрива и оплемењивачи земљишта 46 (1%) и остало 27 (0,6%). Број казних мјера по областима: пољопривредно земљиште 122, дуван и вино и ракија 40, биљна производња 39, рибарство 26, подстицаји у пољопривреди 14, фитофармацеутска средства 10, сточарство 8. Износ издатих прекршајних налога је 41.656 КМ.

2.4. Закључне напомене

Општа атмосфера у инспекцији у смислу дисциплине, придржавања кодекса државних службеника, обављања суштинских контрола и правилности вођења управног поступка је далеко боља него у ранијем периоду. Потребне су сталне опште и стручне обуке у свим областима, а посебно у фитосанитарној области. Далеко више се поштују правила управног поступка, уредније се воде списи а предмети се „затварају“ у одређеним роковима. Томе је у највећој мјери допринијело континуирано уношење података у информациони систем што код инспектора ствара осјећај сталног праћења и надгледања, али и поступци интерне контроле у којима је указивано на пропусте у раду појединих инспектора, те инструкције правне службе Инспектората Републике Српске о поступању у одређеним ситуацијама.

Изузетно је значајно да није било појаве карантинских болести и штеточина код увозних пошиљки биља. У раду инспекције на граници учињени су велики напори и остварени резултати који се огледају у сљедећем:

(1) У складу са одредбама Закона о заштити биља, у случајевима када су испуњени услови, код одобравања увоза/привога уведен је скраћени управни поступак, односно одобравање се врши стављањем клаузула на пријаву пошиљке за преглед с напоменом да је овакав јединствен поступак је, по први пут, усаглашен и уведен у оба ентитета, Дистрикту

Брчко и овим је значајно смањено администрирање и обезбијеђена већа проходност и ефикасност рада на граничним прелазима.

(2) На иницијативу Инспектората Републике Српске извршено је усаглашавање списка роба које подлијежу фитосанитарној контроли (уочено је да се код увоза/привоza прегледа знатан број роба/производа који се не прегледају у земљама окружења, а које не представљају ризик за преношење биљних болести и штеточина) с напоменом да ће овај списак бити потребно поново ревидирати и усагласити са Правилником о мјерама за спречавање уношења и ширења штетних организама на биљу, биљним производима и регулисаним објектима.

(3) Фитосанитарни сертификати се издају само за пошиљке биља које се извозе или реекспортују из БиХ (од 01.09.2007. године све активности око штампања, издавања, правдања фитосанитарних сертификата су централизоване и под потпуном контролом),

(4) Због професионалног и стручног инспекцијског надзора знатно је смањена могућност увоза биља зараженог штетним организмима.

(5) Радно вријеме усклађено је са радним временом царинских органа.

(6) Није било примједби на рад инспектора.

У областима унутрашњег пољопривредног инспекцијског надзора у појединим областима постоје одређени проблеми, које сама инспекција не може ријешити, а који значајно утичу на рад и ефекте рада:

(1) Изузев производње сјемена и садног материјала, нема организованог мониторинга здравља биљака тј. не постоји јединствен систем служби за заштиту биља (теренска, извјештајно-прогнозна, савјетодавна). Као последица недостатка ових мјера појавиће се проблеми код извоза биља из Републике Српске, односно БиХ у друге државе. Ово је нарочито важно за извоз тржних вишкова меркантилног кромпира. Мониторинг захтијева већа финансијска средства. За планирање, организовање и провођење мониторинга надлежни су Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља и ентитетска Министарства пољопривреде.

(2) Незавршена регистрација стоке и пољопривредних газдинстава.

(3) Непостојање Основа заштите, уређења и кориштења пољопривредног земљишта и земљишног информационог система.

(4) Непостојање регистара из области производње сјемена и садног материјала и другог биља, пољопривредних апотека, велепродаја средстава за заштиту биља.

(5) Непостојање електронске базе података овлашћених организација и корисника средстава подстицаја велика су препрека за сређивање стања у овим областима.

(6) Систем овлашћивања за вршење послова из различитих области (контрола над производњом, различита испитивања и сл.) је испод задовољавајућег нивоа и не одговара реалној ситуацији и стварним потребама и било би неопходно извршити ревизију свих досадашњих овлашћења, а посебан проблем је непостојање лабораторија које су овлаштене за различите суперанализе.

(7) Недостатак подзаконских аката онемогућава квалитетан инспекцијски надзор (Правилник о квалитету хране за стоку, рибарнице, подруми, регистрациони сертификати за дистрибуцију ђубрива и др.).

(8) Недовољно су селективни, јасни и прецизни прописани услови за остваривање права на подстицаје у пољопривреди, као и недовољне су претходне провјере за давање подстицаја.

(9) Непостојање централизованог система сертификаковања сјемена и садног материјала (одобравање и штампање декларација и вођење централне евиденције), управљања риболовним водама и рибљим фондом (прописивање, штампање и издавање риболовних дозвола, вођење централне евиденције поштравања уговорених услова за коришћење риболовних вода).

(10) Неке општине не поштују прописану процедуру око обрачуна накнаде за промјену намјене пољопривредног земљишта.

У 2008. години представници Инспектората и сектора пољопривредне инспекције учествовали су у активностима које су значајне за афирмацију Инспектората, пољопривредне (фитосанитарне) инспекције и цијеле фитосанитарне области, како на нивоу Републике Српске тако и на нивоу Босне и Херцеговине од којих су најзначајније:

(1) Радна посјета мисије Европског инспекцијског тима FVO (Food and Veterinary Office) (циљ: сагледавања свих контролних механизма на нивоу БиХ и ентитета у области безбједности хране), гдје су представници Инспектората Републике Српске представили рад и резултате раде фитосанитарне инспекције и учествовали у давању одговора на сва питања из ове области, што је доста добро прихваћено.

(2) Активно учешће у изради подзаконских аката на нивоу БиХ из фитосанитарне области и области вина и производа од грозђа.

(3) Активно учешће у имплементацији Акционог плана за провођење Стратегије интегрисаног управљања границом у БиХ кроз три поткомисије (поткомисија за руковођење, организацију и процедуре, правна поткомисија и поткомисија за инфраструктуру) на који начин је спријечено вишегодишње настојање неких кругова да се фитосанитарна инспекција пренесе на ниво БиХ.

Плански циљеви пољопривредне инспекције у наредном периоду: стручна обука инспектора, опремање инспектора за рад, учешће у уређењу врло комплексне фитосанитарне области, планирање, организовање и спровођење потпуне контроле над производњом сјемена и садног материјала пољопривредног биља, повећање нивоа друштвене дисциплине у областима пољопривредног земљишта, производње и промета вина и ракије, квалитета хране за стоку, продаје средстава за заштиту биља, законитости добијања средстава подстицаја у пољопривреди.

С обзиром на наведено, убудуће ће се развијати приступ систематичног уређења појединих области инспекцијског надзора и то уз пуно учешће, прије свега Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и других надлежних органа и организација. Посебан значај има успостављање пуне сарадње са Управом Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља и Агенцијом за безбједност хране БиХ.

3. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ШУМАРСТВО И ЛОВСТВО

Шумарска инспекција врши инспекцијски надзор у области шумарства и ловства са становишта узгоја, заштите и коришћења шума (од шумског сјемена и садног материјала до примарне прераде дрвета) без обзира на власништво и намјену, те узгоја, заштите и коришћења дивљачи и ловишта.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање нивоа заштите шума и дивљачи (посебно значајан природни ресурс) и повећање легалности производње и промета у области шумарства и дрвне индустрије.

У Републици Српској у области шумарства и ловства ангажовано је 17 шумарских инспектора у Инспекторату Републике Српске. Они врше инспекцијски надзор над око 1.000.000 ха државних шума и шумског земљишта, којима газдују 23 шумска газдинства у оквиру ЈПШ "Шуме Републике Српске" (сједиште у Сокоцу) и Центар за газдовање кршем (сједиште у Требињу), око 122 ха расадника, којима управља Центар за сјеменско-расадничку производњу (сједиште у Добоју), око 270.000 ха приватних шума, око 8.000 ха плантажа четинара (газдује "Индустријске плантаже" Бањалука), два национална парка површине око 21.000 ха („Козара“ и „Сутјеска“), 90 ловишта (86% укупне површине Републике Српске), којима газдују шумска газдинства (20), рибњаци (4), национални паркови (2), ловачка удружења (64), око 430 пилана и око 130 извођача радова у шумарству.

У 2008. години један инспектор је напустио Инспекторат, један је пензионисан, а два су суспендована. Недостатак инспектора се највише осјети у регијама Бијељина и Приједор.

3.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 1.482 контрола извршено је 1.437 контрола (993 редовне, 176 ванредне по пријавама и 268 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 39

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укуп но	Превен тивне/ко рективне	Репре сивне	% преве вентив них	Уку пно	Прекр шајни налог	Прекр шајна пријава	% прекр шајних налога
1	Заштита државних шума	873	204	23,4	178	156	22	87,6	119	117	2	98,3
2	Заштита приватних шума	116	29	25	17	15	2	88,2	23	21	2	91,3
3	Примарна прерада дрвета	314	92	29,3	89	50	39	56,2	55	53	2	96,4
4	Ловство	133	24	18,0	21	14	7	66,7	28	25	3	89,3
		1,436	349	24,3	305	235	70	77	225	216	9	96

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 40

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	305	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	235	77,0
1.2.	Репресивне управне мјере	70	23,0
1.2.1.	Затварање објеката	15	5,0
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	36	11,8
1.2.3.	Одузимања робе (нелегалан промет)	19	6,2
2.	Прекршајне мјере	225	100,0
2.1.	Прекршајни налози	216	96,0
2.2.	Прекршајне пријаве	9	4,0

Највише неуредних контрола односило се на вршења дознаке од стране лица која не испуњавају услове за вршење дознаке, на сјече у шумама гдје су имовинско-правни односи неријешени, на прекорачења етата у високим шумама, на непостојање ловне основе или годишњег плана газдовања ловиштем, односно привременог годишњег плана газдовања ловиштем, на лов заштићених врста дивљачи, на промет шумских дрвних сортимената (у транспорту или на пиланским постројењима), на легалност рада пиланских постројења.

Поднесене кривичне пријаве (10) односиле су се на повреду печата у примарној преради дрвета (4), организована шумска крађа путем дознаке стабала случајних ужитака (1), злоупотреба евиденција у шумарству (2), криволов (1), пустошење шума (1) и за пропадање шумских дрвних сортимената (1).

Заједничке контроле вршене су са инспекцијом рада и заштите на раду код извођача радова у шумарству (у испуњености услова за рад и у легалности рада стање је релативно задовољавајуће), са пољопривредном инспекцијом у контроли садница бора у ШГ "Романија" Соколац (саднице због гљивичног обољења уништене), са инспекцијом за заштиту од пожара у контролама опремљености и организованости шумских газдинстава на заштити шума од пожара (стање противпожарне шумских газдинстава организованости је задовољавајуће), са водном инспекцијом у контролама водотока и извора, односно замућивања вода приликом извођења радова у шумарству (стање у овој области није задовољавајуће), са техничком инспекцијом у контроли вађења камена на каменоломима који се налазе на шумским земљиштима (неколико ванредних контрола). Са тржишном, урбанистичко-грађевинском, саобраћајно и инспекцијом рада и заштите на раду извршене су у 2008. години заједничке контроле постројења за примарну прераду дрвета.

3.1.1. Узгој, заштита и коришћење државних шума

Инспекцијски надзор у области заштите државних шума

Табела 41

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	873	100,0
1.1.	Редовне контроле	655	75,0
1.2.	Ванредне контроле	218	25,0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	84	9,6
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	134	15,3
2.	Извршене контроле	873	100,0
2.1.	Уредне контроле	669	76,6
2.1.1.	Уредне редовне контроле	500	57,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	169	19,4
2.2.	Неуредне контроле	204	23,4
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	155	17,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	49	5,6
3.	Управне мјере	178	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹⁴	156	87,6
3.2.	Репресивне управне мјере	22	12,4
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	13	7,3
3.2.2.	Одузимања робе	9	5,1
4.	Прекшајне мјере	119	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	117	98,3
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	2	1,7

Значајније кршење прописа у области узгоја, заштите и коришћења државних шума утврђено је у реализације пројеката за извођење радова, у вођењу евиденција о извршеним радовима и проведеним мјерама и у раду чуварске службе, а мањих кршења прописа било

¹⁴ Превентивне/корективне мјере

је у дознакама за сјечу, реализације пројеката шумско-узгојних радова, извршење етата, утрошку средстава за просту и проширену репродукцију, у здравственој заштити шума и др. Треба напоменути да је знатно уведено реда у раду комисија за технички пријем изведених радова у шумарству.

Мјере забране (13) односиле су се на забране вршења дознаке од стране овлашћеног лица, на забране сјече гдје су имовинско-правни односи спорни, забране сјече у високим шумама ради прекорачења етата.

Мјере одузимања (9) односиле су се на шумске дрвне сортименте у промету.

Према евиденцијама шумских газдинстава у Републици Српској је присутан тренд опадања шумских крађа. Међутим, у већини контрола чуварске службе утврђен је недовољно ефикасан рад ове службе (неевидентирање на вријеме пањева беспрвно посјечених стабала, откривен веома мали број починиоца шумских крађа и сл.). Контролом дознаке стабала за сјечу у ШГ „Градишка“, Градишка, Шумска управа Србац утврђено је да се приликом дознаке стабала случајних ужитака врши и дознака стабала која нису предмет случајног ужитка, због чега је поднесена кривична пријава.

У контролама реализације пројеката за извођење је утврђено је да се готово у 50% контрола шумска газдинства и шумске управе приликом извођења радова у шуми не придржавају пријеката за извођење, а то се највише манифестује у кретању трактора мимо пројектованих шумских влака, оштећивању и подбјељивању здравих стабала, непоштивању сортиментног метода израде шумских дрвених сортиментата у шуми код пања. Може се констатовати да је ово мање или више начин рада у шумарству, што мора бити предмет посебне пажње управљачке структуре ЈПШ "Шуме Републике Српске", али и надлежног министарства.

У већини контрола евиденција о извршеним радовима и проведеним мјерама у шумарству утврђене су мање или веће неправилности, а посебно треба истаћи неуредно вођење евиденција у ШГ „Мајевица“, Лопаре (нетачно приказивање података у евиденцијама, преправљање података, умањење правога стања посјечене дрвне масе, нетачни подаци премјердби у отпремним исказима, дуплирање бројева плочица које су кориштене и итд.). Има индиција да су се једне плочице за обројчавање и класирање трупаца користе два и више пута вјероватно на начин да се на пиланама скидају са трупаца и поново стављају на трупце на шумском стоваришту (пронађено је 507 истих бројева плочица). Утврђено да се димензије из књига премјербе не слажу са димензијама у отпремницама. То су били разлози за подношење кривичне пријаве против одговорних лица у ШГ „Мајевица“, Лопаре.

Приликом контроле извршења етата за протекли период важења шумскопривредне основе је утврђено да је дошло до прекорачења етата код ШГ „Горица“, Шипово у појединим газдинским класама, те мање прекорачење код ШГ „Добој“, Добој, шумска управа Петрово у једној газдинској класи.

У контролама просте и проширене репродукције шума у појединим шумским газдинствима је констатовано ненамјенско трошење средстава како из просте тако и из проширене репродукције шума, те је појединим шумским газдинствима код којих је утврђено ненамјенско трошење средстава додјелиених за проширену репродукцију шума (ШГ „Бирач“ Власеница и ШГ „Добој“ Добој) наложено да неутрошена средства врате Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде.

3.1.2. Узгој, заштита и коришћење приватних шума

Инспекцијски надзор у области заштите приватних шума

Табела 42

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	116	100,0
1.1.	Редовне контроле	74	63,8
1.2.	Ванредне контроле	42	36,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	30	25,9
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	12	10,3
2.	Извршене контроле	116	100,0
2.1.	Уредне контроле	87	75,0
2.1.1.	Уредне редовне контроле	62	53,4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	25	21,6
2.2.	Неуредне контроле	29	25,0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	12	10,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	17	14,7
3.	Управне мјере	17	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	15	88,2
3.2.	Репресивне управне мјере	2	11,8
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	1	5,9
3.2.2.	Одузимања робе	1	5,9
4.	Прекшајне мјере	23	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	21	91,3
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	2	8,7

Највећи дио управних мјера код контроле приватних шума односило се на отклањање неправилности, у једном случају је одузета роба, а у једном је донесена забрана сјече. Издата рјешења о отклањању недостатака односе се на вођење евиденција у шумарству, те на успоставу шумског реда.

Значајно је да су за готово све приватне шуме усвојене шумскопривредне основе, осим неколико мањих општина (Вуковасље, Источни Дрвар, Крупа на Уни и Купрес). Формирање Агенције за шуме је у току. Проблем представља реализација обавеза шумских газдинстава у смислу коришћења приватних шума и репродукције приватних шума (одобрење и дозволе за сјечу).

3.1.3. Примарна прерада дрвета

Инспекцијски надзор у области примарне прераде дрвета

Табела 43

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	314	100,0
1.1.	Редовне контроле	169	53,8
1.2.	Ванредне контроле	145	46,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	38	12,1
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	107	34,1
2.	Извршене контроле	314	100,0
2.1.	Уредне контроле	222	70,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	110	35,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	112	35,7
2.2.	Неуредне контроле	92	29,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	59	18,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	33	10,5
3.	Управне мјере	89	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	50	56,2

3.2.	Репресивне управне мјере	39	43,8
3.2.1.	Затварање објеката	15	16,9
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	15	16,9
3.2.3.	Одузимања робе	9	10,1
4.	Прекшајне мјере	55	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	53	96,4
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	2	3,6

Са тржишном инспекцијом, урбанистичко-грађевинском инспекцијом, саобраћајном инспекцијом, инспекцијом рада и заштите на раду извршене су у 2008. години заједничке контроле постројења за примарну прераду дрвета (пилане):

Табела 44

Р. бр.	Шумска газдинства	Број реги стро ваних пилана	Извршене контроле пилана					Предузете мјере		
			Број прегледаних		Не/испуњавају услове			Отклањање неправилности	Печаћење	
			Реги стро ване	Нереги стро ване	Испуњавају	Не испуњавају			Реги стро ване	Нереги стро ване
1	ШГ „Приједор“ Приједор	32	32		7	25		25	1	
2	ШГ „Градишка“ Градишка	21	21		8	13		13	1	
3	ШГ „Бањалука“ Бањалука	32	32		3	28		28	2	
4	ШГ „Врбања“ Котор Варош	7	7			7		7		
5	ШГ „Лисина“ Мркоњић Град	23	22		4	18		18	1	
6	ШГ „Горица“ Шипово	34	34		5	29		29		
7	ШГ „Чемерница“ Кнежево	12	9			9		9		
8	ШГ „Рибник“ Рибник	13	13		3	10		8	2	
9	ШГ „Оштрељ-Дринић“ Дринић	12	12		2	10		10		
10	ШГ „Борја“ Теслић	9	9		5	4		4		
11	ШГ „Добој“ Добој	26	26		7	19		19		
12	ШГ „Мајевица“ Лопаре	22	19		8	11		11		
13	ШГ „Бирач“ Власеница	16	16		3	13		12	2	
14	ШГ „Дрина“ Сребреница	17	13		2	11		11		
15	ШГ „Височник“ Хан Пијесак	22	22		10	12		12		
16	ШГ „Романија“ Соколац	36	36		7	29		29		
17	ШГ „Јахорина“ Пале	49	48	64	8	40	64	40		64
18	ШГ „Сјемећ“ Рогатица	15	15		6	9		9		
19	ШГ „Вучевица“ Чајниче	10	10		5	5		5		
20	ШГ „Маглић“ Фоча	12	12		5	7		7		
21	ШГ „Зеленгора“ Калиновик	4	4		1	3		3		
22	ШГ „Панос“ Вишеград	5	5		1	4		4	1	
23	ШГ „Ботин“ Невесиње	5	5		2	3		3		
24	Центар за газдовање кршем	1	1			1		1		
	Република Српска	435	423	64	102	320	64	317	10	64

У контролама примарне прераде дрвета укупно је контролисани 487 пилана. У 74 случаја извршено је печачење пилана, у 10 случајева извршено је одузимање шумских дрвних сортимената затечених на стовариштима пиланских постројења који нису жигосани, обројчени и немају пратећи отпремни исказ и у 300 случаја инспектори су издали налоге за отклањање недостатака. Поднесене су и 4 кривичне пријаве због повреде печата. Значајније кршење прописа утврђено је у вођењу евиденција пријемног и прерадног листа, прописане испуњености кадровских услова, локацији постројења, легалности расположивих шумских дрвних сортимената на стовариштима обловине у саставу пиланских постројења итд.

Треба напоменути да су прописани минимални технички и кадровски услови либерализовани, али је рад општинских комисија за испуњеност услова пилана у великом броју случајева био некоректан и непрописан.

У току 2008. године у контроли у Мокром, општина Пале физички су нападнуте двије инспекторке.

3.1.4. Област ловства

Инспекцијски надзор у области ловства

Табела 45

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	134	100,0
1.1.	Редовне контроле	95	70,9
1.2.	Ванредне контроле	39	29,1
1.2.1.	Пријаве/притужбе	24	17,9
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	15	11,2
2.	Извршене контроле	134	100,0
2.1.	Уредне контроле	110	82,1
2.1.1.	Уредне редовне контроле	82	61,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	28	20,9
2.2.	Неуредне контроле	24	17,9
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	13	9,7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	11	8,2
3.	Управне мјере	21	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	14	66,7
3.2.	Репресивне управне мјере	7	33,3
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	7	33,3
4.	Прекшајне мјере	28	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	25	89,3
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	3	10,7

Значајније кршење прописа код корисника ловишта односило се на посједовање ловне основе или годишњег плана газдовања ловиштем, на вођење прописане евиденције, израду годишњих извјештаја, на трошење средства проширене репродукције итд.

У укупно предузетим управним мјерама 30% су привремене забране лова до доношења ловне основе и/или другог акта (годишњи план газдовања ловиштем). Издато је 25 прекршајних налога, поднесене 3 прекршајне и 1 кривична пријава.

Посебан проблеме у инспекцијском надзору представља околност да су уговори о предаји ловишта на газдовање, које је већина корисника ловишта у Републици Српској (ловачка удружења и шумска газдинстава) 1996. и 1997. године закључили са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде на 10 година, стављени ван снаге и 2002. године су склопљени нови уговори на 10 година. Уставни Суд Републике Српске је одлуком У-4/03 од 27.10.2005. године утврдио да члан 89. Закона о ловству („Службени гласник Републике Српске“ бр. 4/02) није у сагласности са Уставом. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде још није поступило по одлуци Уставног суда Републике Српске. Ситуација је правно проблематична са различитих тачака посматрања, па и са становишта инспекцијског надзора.

Проблем такође представља коришћење недозвољених средстава за лов, првенствено ситне дивљачи. У току године је одузето 9 вабилица за птице. У наредном периоду ће се појачати инспекцијски надзор у овој области.

Рад комисија за оцјењивање трофеја је по правилу неажуран. Можда би требало правилником о оцјењивању регулисати максималне/орјентационе рокове.

3.2. Закључне напомене

Инспекцијски надзор у шумарству и ловству и стање у шумарству и ловству и даље је оптерећен хипотекама из прошлости. Дешавања у шумарству из ранијег периода је много више предмет незваничних, полузваничних и сличних расправа, а мање званичних и процедуралних које би водиле до дефинитивног рашчишћавања и стварања повољније климе за раст друштвене дисциплине у примјени прописа и стандарда у области која има

посебан вишеструки значај за Републику Српску. И ако инспекцијски надзор шумарске инспекције није до краја ослобођен хипотека прошлости, уочавају се позитивне тенденције (независност инспекција од субјеката контроле, контроле су свеобухватније и конкретније, невезивање инспектора за дотично шумско газдинство, заједничке контроле са другим инспекцијама, расте број управних и казних мјера итд). Будуће активности ће ићи у смјеру стандардизације инспекцијског надзора и интензивније обуке инспектора.

Напријед констатована чињеница да се, приликом извођења радова у шуми, у великом броју случајева шумска газдинства/управе не придржавају пројекта за извођење, даје за право да се може говорити о уобичајеном начину рада у шумарству који мора да се синхронизованом активношћу ЈПШ "Шуме Републике Српске", шумарске инспекције и министарства и других органа и организација мијења и прилагођава стандардима рада у овој дјелатности, јер ће од тога имати користи не само садашње него и будуће генерације. Ово се може документовати констатацијама из записника које се односе на придржавања шумског реда, вођење прописаних евиденција, рад чувара шума и ловочувара, намјенско коришћење средства прости и проширене репродукције, случајеви прекорачења етата итд. Напредак се уочава у раду комисија за технички пријем изведених радова по пројектима за извођење. Иако је стање у примарној преради дрвета повољније у односу на неке раније периоде, и даље остаје проблем легалности рада у овој области који "потпомаже" и један број општина издајући нелегална рјешења за рад. Пиланска постројења, нарочито она без одобрења за рад, често врше прорез бесправно посјечених шумских дрвених сортимената. Овдје је потребно размишљати о ригорознијој казненој политици.

4. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Ветеринарска инспекција врши инспекцијски надзор живих животиња, ветеринарских станица и производње, промета и употребе ветеринарских лијекова и додатка.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање здравствене заштите животиња, сузбијање или искорјењивање заразних болести и зооноза (има значајне директне и индиректне ефекте), повећање легалности и квалитета производње и промета ветеринарских лијекова, повећање квалитета и ефикасности ветеринарске дјелатности (ветеринарска дјелатност има посебан друштвени значај), повећање легалности промета животиња, производа, сировина и отпадака животињског поријекла, хране за животиње и сл.

У Републици Српској 9 ветеринарских инспектора у Инспекторату Републике Српске и 40 инспектора у 25 јединица локалне самоуправе врше инспекцијски надзор над 846 регистрованих субјеката надзора (103 клаонице, 3 индустријска и 9 занатских произвођача меса, 6 индустријских мљекара, 9 објеката за производњу кондиторских производа, 15 рибогојилишта са 365 ha рибњака, 575 складишта за промет намирница анималног поријекла, 75 ветеринарских станица и ветеринарских амбуланти, 49 ветеринарских апотека), око 12.000 нерегистрованих субјеката, тј. око 5.000 откупних станица за сирово млијеко, око 5.000 говедарских фарми са 300.000 говеда (око 230.000 обиљежено), око 1.500 фарми оваца/коза са 300.000 оваца/коза (око 200.000 обиљежено), око 150 свињогојских фарми са 520.000 свиња (око 460.000 обиљежено), око 100 перадарских фарми са 5 милиона перади и велики број произвођача меда, већи број држаоца коња са 52.000 коња (нису обиљежени), велики број држаоца паса са 100.000 паса (од 70.000 ловачких паса 35.000 је обиљежено чиповима) и др.

У 2008. години један републички ветеринарски инспектор од марта 2008 се налази на боловању (оболио од бруцелозе), а републички ветеринарски инспектор из одјељења Источно Сарајево је на боловању провео шест мјесеци. Обзиром на недовољан број општинских ветеринарских инспектора (40 инспектора у 25 општина), стални ветеринарски надзор у производњи покрива 50 овлашћених инспектора из 42 ветеринарске организације.

Гранична ветеринарска контрола на граничним прелазима своди се на евидентирање и достављање налога за контролу општинском ветеринарским инспекторима, што представља претварање општинских инспектора у сервис Канцеларије за ветеринарство БиХ.

4.1. Спољнотрговински инспекцијски надзор

Ветеринарска инспекција Републике Српске учествује у спољнотрговинском инспекцијском надзору провођењем карантинских мјера за увезене животиње, сјемена за вјештачко осјемењавање и намирница животињског поријекла. Овај значајни дио послова републички и градски/општински ветеринарски инспектори Републике Српске врше умјесто граничне ветеринарске инспекције у саставу Канцелеларије за ветеринарство БиХ. Овакав начин рада је крајње проблематичан са становишта дефинисања одговорности за евентуално ширење заразних болести у унутрашњости Републике Српске. У оваквим условима спољнотрговинског промета пренос ветеринарског инспекцијског надзора на граници на ниво БиХ није до сада дао очекиване резултате.

Карантин ветеринарске инспекције Инспектората

Табела 46

Р. бр.	Карантин	Кол.
1.	Говеда	3,773
2.	Сјеме за вјештачко осјемењавање (доза)	112,397
3.	Рибља млађ (кг)	79,235
4.	Овце	83
5.	Свиње	27
14.	Остале намирнице анималног поријекла (кг)	28,235

4.2. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 1,317 контрола извршено је 1.354 контроле (745 редовних, 335 ванредних по пријавама и 278 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 46

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1.	Производња и промет намирница анималног поријекла	593	75	12,6	33	19	14	57,6	51	37	14	72,5
2.	Ветеринарска дјелатност	90	32	35,6	29	28	1	96,6	3	2	1	66,7
3.	Заразне болести и зоонозе	553	206	37,3	224	155	69	69,2	6	6		100,0
4.	Производња и промете ветеринарских лијекова	46	1	2,2	1	1		100,0				
5.	Остало	72	2	2,8					1	1		100
	Укупно	1.354	316	23,3	287	203	84	71,4	61	46	15	75,4

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 47

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	287	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	203	70,7
1.2.	Репресивне управне мјере	84	29,3
1.2.1.	Затварање објеката	4	1,4
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	24	8,4
1.2.3.	Одузимања робе (нелегалан промет)	2	0,7
1.2.4.	Стављање робе у промет	5	1,7
1.2.5.	Уништавање производа/робе	49	17,1
2.	Прекршајне мјере	61	100,0
2.1.	Прекршајни налози	46	75,4
2.2.	Прекршајне пријаве	15	24,6

Највише неуредних контрола односило се на област заразних болести и зооноза (35,6%) и област ветеринарске дјелатности (37,3%), али је највише репресивних мјера предузето у области производње и промета намирница анималног поријекла.

4.2.1. Заразне болести и зоонозе

Инспекцијски надзор у области заразних болести и зооноза

Табела 48

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	553	100,0
1.1.	Редовне контроле	147	26,6
1.2.	Ванредне контроле	406	73,4
1.2.1.	Пријаве/притужбе	191	34,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	215	38,9
2.	Извршене контроле	553	100,0
2.1.	Уредне контроле	347	62,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	85	15,4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	262	47,4
2.2.	Неуредне контроле	206	37,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	62	11,2
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	144	26,0
3.	Управне мјере	224	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹⁵	155	69,2
3.2.	Репресивне управне мјере	69	30,8
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	22	9,8
3.2.2.	Стављање робе у промет	4	1,8
3.2.3.	Уништавање производа/робе	43	19,2
4.	Прекшајне мјере	6	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	6	100,0

Инспекцијски надзор у 2008. години вршен је у складу са епизитиолошком ситуацијом на појединим теренима на основу пријава о појави сточних заразних болести. Сузбијање заразних болести животиња (класична куга свиња, заразни артритис, енцефалитис коза и америчка гњилоћа пчела) и зооноза (бруцелоза и „q-groznica“ код оваца и коза, бјеснило и трихинелоза) су били приоритети ветеринарске инспекције.

У 2008. години на подручју Републике Српске бруцелоза се појавила у 25 општина. У 2008. години од бруцелозе је обољело 237 људи. Проблем номађења и међуентитетске трговине (нелегалан промет) не може се ријешити само инспекцијским надзором.

На основу дијагностичког испитивања због сумње на појаву заразних болести (3.723 испитивања по налогу републичке ветеринарске инспекције) и по Програму сузбијања бруцелозе у Републици Српској републички и градски/општински ветеринарски инспектори нешкодљиво су уништили око 22.500 оваца, а у оквиру тога републички ветеринарски инспектори су нешкодљиво је уништено 9.146 заражених животиња (8.973 оваце и 26 говеда због бруцелозе, 51 коњ због инфективне анемије копитара, 4 свиње због трихинелозе и 60 кошница пчела због америчке трулежи).

Број нешкодљиво уништених животиња

Табела 49

Р. бр.	Врста стоке	Кол.
1.	Овце	8,973
2.	Коњи	51
3.	Говеда	26
4.	Свиње	4
5.	Пси	32
6.	Пчеле (кошнице)	60
	Укупно	9.146

¹⁵ Превентивне/корективне мјере

Дијагностичко испитивање

Табела 50

Р. бр.	Врста стоке	Количина
1.	Говеда	1,917
2.	Говеда због издавања млијечних картона	10
3.	Овце и козе	1,762
4.	Свиње	33
5.	Коњи	1
	Укупно	3.723

4.2.2. Ветеринарска дјелатност

Инспекцијски надзор у области ветеринарске дјелатности

Табела 51

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	90	100,0
1.1.	Редовне контроле	36	40,0
1.2.	Ванредне контроле	54	60,0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	34	37,8
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	20	22,2
2.	Извршене контроле	90	100,0
2.1.	Уредне контроле	58	64,4
2.1.1.	Уредне редовне контроле	21	23,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	37	41,1
2.2.	Неуредне контроле	32	35,6
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	15	16,7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	17	18,9
3.	Управне мјере	29	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	28	96,6
3.2.	Репресивне управне мјере	1	3,4
3.2.1.	Затварање објеката	1	3,4
4.	Прекшајне мјере	3	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	2	66,7
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	1	33,3

Ветеринарска служба, која је приватизована 2003. године, има значајне законске обавезе (здравствена заштита животиња и становништва на одређеном епизитиолошком подручју, рад у објектима који су под сталним ветеринарским надзором, идентификација и контрола кретања животиња по прописаним правилима и процедурама).

У области ветеринарске дјелатности извршено је 90 инспекцијских контрола, а односиле су се на контролу испуњености прописаних услова, пружање ветеринарских услуга власницима животиња, као и провођење карантинских мјера.

4.2.3. Производња и промет ветеринарских лијекова

Инспекцијски надзор у области производње и промете ветеринарских лијекова

Табела 52

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	46	100,0
1.1.	Редовне контроле	25	54,3
1.2.	Ванредне контроле	21	45,7
1.2.1.	Пријаве/притужбе	20	43,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	1	2,2
2.	Извршене контроле	46	100,0

2.1.	Уредне контроле	45	97,8
2.1.1.	Уредне редовне контроле	24	52,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	21	45,7
2.2.	Неуредне контроле	1	2,2
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	1	2,2
3.	Управне мјере	1	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	1	100,0

Промет ветеринарских лијекова и помоћних ветеринарских средстава је област која је била предмет 46 инспекцијских контрола.

У инспекцијским контролама нису затечени лијекови који нису уписани у регистар надлежног министарства.

Присутан проблем неадекватне примјене ветеринарских лијекова и биолошких препарата који се примјењују ињекционо требало би да се ријеша прецизнијим регулисањем ове материје, што се очекује новим измјенама и допунама Закона о ветеринарским лијековима Републике Српске.

Генерално је присутан проблем недостатка ветеринарског кадра, посебно у мањим општинама.

И даље је неријешено питање уништавања ветеринарских лијекова којима је истекао рок трајања или су механички оштећени због непостојања система безбједног уништавања ветеринарског и медицинског отпада и лијекова.

4.2.4. Производња и промет намирница анималног поријекла

Инспекцијски надзор у области производње и промета намирница анималног поријекла

Табела 53

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	593	100,0
1.1.	Редовне контроле	476	80,3
1.2.	Ванредне контроле	117	19,7
1.2.1.	Пријаве/притужбе	77	13,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	40	6,7
2.	Извршене контроле	593	100,0
2.1.	Уредне контроле	518	87,4
2.1.1.	Уредне редовне контроле	422	71,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	96	16,2
2.2.	Неуредне контроле	75	12,6
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	54	9,1
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	21	3,5
3.	Управне мјере	33	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	19	57,6
3.2.	Репресивне управне мјере	14	42,4
3.2.1.	Затварање објеката	3	9,1
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	6,1
3.2.3.	Одузимања робе	2	6,1
3.2.4.	Стављање робе у промет	1	3,0
3.2.5.	Уништавање производа/робе	6	18,2
4.	Прекршајне мјере	51	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	37	72,5
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	14	27,5
5.	Кривичне пријаве	4	100,0

Уништене намирнице анималног поријекла

Табела 54

Р. бр.	Врста намирница	Количина
1.	Свјеже месо (кг)	204
2.	Млијеко и млијечни производи (кг)	24,347
3.	Остале намирнице (кг)	3,819

У области производње и промета намирница анималног поријекла су извршене укупно 593 инспекцијске контроле које су се проводиле на основу оперативних планова, обавијештења Агенције за безбједност хране БиХ (RASFF систем) и пријава и притужби. У контроли производње и промета намирница анималног поријекла у унутрашњем промету уништено је 204 kg свјежег меса, 24.347 kg млијека и млијечних производа и 3.819 kg осталих намирница анималног поријекла. Издато је 19 рјешења за отклањае недостатака (претежно због лоше хигијене просторија, опреме и запослених радника) и предузето 14 репресивних управне мјере (због непостојање одобрења за рад, непостојање ветеринарске документације и органолептичи утврђене неисправности). Издато је 51 прекршајна и 4 кривичне пријаве.

У току 2008. године на територији Републике Српске микробиолошка анализа 18.000 узорак намирница животињског поријекла на граничним прелазима (гранична ветеринарска инспекција) и у складиштима увозника (ветеринарске инспекције Републике Српске) је показала да су сви узорци били исправни, што говори да се контроле морају усмјерити са финалних производа на зоохигијенске услове за држање животиња, безбједност и употребу ветеринарских лијекова, производне процесе у производњи и преради намирница животињског поријекла и праћење резидуа у намирницама животињског поријекла (тешки метали, пестициди, хормони и антибиотици) по систему повратне спреге. Ово подразумјева усклађивање регулативе са стандардима ЕУ, израду база података (регистроване животиње, имања, произвођачи и дистрибутери, узети узорци и резултати анализа акредитованих лабораторија, евиденциони картони сваке животиње, ветеринарске организације и ветеринари и др.), обуку (лиценце) фармера за употребу ветеринарских лијекова, стручну обуку произвођача и прерађивача (подизање нивоа знања и одговорности) и др.

На основу плана Канцеларије за ветеринарство БиХ за праћење резидуа (тешки метали, пестициди, хормони и антибиотици) на подручју Републике Српске је узето и достављено на анализу Ветеринарском факултету у Сарајеву 1.100 узорак намирница животињског поријекла. Анализе су показале да у сировине за производњу намирница животињског поријекла нема остатака резидуа (од 1.100 узорак само је у једно узорку утврђено присуство олова). Провођење наведеног плана је један од услова за извоз намирница животињског поријекла у земље ЕУ.

Производња намирница животињског поријекла у највећем дијелу (осим 3 произвођача млијека, 3 прерађивача меса и једног погона за производњу рибе, који су извозно орјентисани и у фази су израде НАССР система) не задовољава елементарне стандарде добре производњачке и добре хигијенске праксе и по правилима ови произвођачи, односно прерађивачи не би могли даље радити. Питање одговорности произвођача за безбједност и квалитет производа је потребно посебно размотрити са становишта сталне контроле производње од стране службених ветеринара.

4.2.5. Остале активности

Инспекцијски надзор у осталим областима ветеринарског инспекцијског надзора

Табела 53

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	72	100,0
1.1.	Редовне контроле	61	84,7
1.2.	Ванредне контроле	11	15,3
1.2.1.	Пријаве/притужбе	9	12,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	2	2,8
2.	Извршене контроле	72	100,0
2.1.	Уредне контроле	70	97,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	60	83,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	10	13,9
2.2.	Неуредне контроле	2	2,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	1	1,4
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	1	1,4
3.	Прекшајне мјере	1	100,0
3.1.	Издати прекршајни налози	1	100,0

Контроле у овој области односиле су се на мониторинг имања по програму Агенције за обиљежавање животиња Босне и Херцеговине (72 контроле републички и 18 контрола општински инспектори). Ове контроле су показале да пројекат обиљежавање говеда у Републици Српској није успјешно завршен. У контролама је уочен немаран однос власника животиња према својим обавезама што ће у наредном периоду бити предмет инспекцијског надзора. Ветринарски инспектори су искористили прилику и извршили контролу примјене Закона о заштити и добробити животиња и утврдили да власници стоке не познају основне зоохијенске стандарде, што резултира лошом производњом, а у неким случајевима и злостављањем животиња.

4.3. Рад ветеринарских инспекција јединица локалне самоуправе

Ветеринарска инспекција на општинском нивоу је организована у 25 општина са 40 општинских инспектора.

Општинска ветеринарска инспекција Републике Српске је извршила 11.580 контрола, издала 1.680 рјешења (15% извршених контрола), 224 прекршајна налога и поднијела 38 прекршајних пријава.

Приоритет у раду били су спрјечавање појаве и ширења сточних заразних болести (извршена је еутаназија око 10.000 оваца обољелих од бруцелозе), контроле производње, складиштења и промета намирница животињског поријекла и рад ветеринарски служби.

Недостатак ветеринарских инспектора у преосталим општинама је проблем, а поготово што се већина становништва локалних заједница, гдје није организована ветеринарска инспекција, управо баве сточарством.

4.4. Закључне напомене

У посматраном периоду напредак у области здравствене заштите животиња и ветеринарске дјелатности је у сљедећем:

- успјешно провођења мониторинга резидуа на територији Републике Српске као услова за извоз на територију ЕУ и других производа животињског поријекла (тренутно постоји дозвола за извоз евисцевираних риба и производа од рибљег меса),
- успјешно извршен дио послова за потребе националног система контроле и извјештавања о заразним болестима,

- извјештај ветеринарске и фитосанитарне инспекције о контроли производње и промета хране за потребе Агенције за ветерину и храну из Даблина, која је вршила оцјену статуса БиХ по питању ветерине и фито заштите, а чија је оцјена кључна за дозволу извоза хране на територију ЕУ,

- први пут је проведен мониторинг имања са посебним освртом на обиљежавање говеда и кретање говеда са имања и евидентирање истог у Агенцији за обиљежавање животиња,

- помаци су евидентни у раду ветеринарских организација, а посебно у сузбијању и искоријењивању бруцелозе.

Неке од приједлога и сугестија:

- у циљу сузбијања и искоријењивања бруцелозе треба размислити о доношењу Наредбе о апсолутној и трајној забрани номађења, што би значило да се ситни преживари (овце и козе) могу узгајати само на властитом имању у количини и броју које имање може физички да поднесе (испаша, обезбијеђење довољне количине хране за зимски период, објекти за смјештај итд) уз обавезу усаглашавања ових прописа са Федерацијом Босне и Херцеговине (ово подразумјева усвајање политике и акционог плана руралног развоја, који би подржао предложено и који не би довео у питање развој овчарства),

- Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине мора обезбједити да се карантинске процедуре проведу у објектима у граничном појасу (око 10 km), како би се смањила могућност уноса заразних болести у унутрашњост територије,

- потребно је прописати обавезу увођења НАССАР у производњи и преради намирница животињског поријекла (производњом се мора сматрати и справљање хране у угоститељским објектима) уз регулисање система верификације и валидације система НАССАР,

- морају се стварати услови (регулативни, информатички, едукативни и оперативни) да се контроле у области ветеринарства усмјере са финалних производа на зоохигијенске услове за држање животиња, безбједност и употребу ветеринарских лијекова, производне процесе у производњи и преради намирница животињског поријекла и праћење резидуа у намирницама животињског поријекла (тешки метали, пестициди, хормони и антибиотици) по систему повратне спреге.

5. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА

Водна инспекција врши инспекцијски надзор надзор у области вода са становишта заштите од штетних дејстава вода, заштите вода од загађивања и заштите питке воде и заштите водних ресурса:

(1) У области **заштите од вода** водни инспектори надзиру заштитне водне објекте (204 km одбрамбених насипа, 21 пумпну станицу, 192 km ободних канала и 1.150 km канала за одводњу унутрашњих вода, 18 km тунела за одводњавање и 12 брана са акумулацијама) и одржавање ријечног корита и водног земљишта на око 185 локација на граничним ријекама (Сава, Дрина и Уна), унутрашњим водотоцима (Босна, Врбас, Укрена, Сана и други мањи водотоци) у дужини преко 1.400 km (око 70 организација које се баве уређења водотока, тачније речено експлоатацијом материјала из водотока).

(2) У области **кориштења вода** водни инспектори надзиру комуналне и друге организације које се баве испоруком воде потрошачима (регионални, градски, општински и сеоски водоводи), 3 фабрике за флаширање воде, 15 рибогојилишта, 7 хидроелектрана, 2 термоелектране, 6 система за наводњавање, већи број рекреационих базена и језера, пловни пут ријеке Саве и др.

(3) У области **заштите вода** водни инспектори надзиру преко 1.200 загађивача (125 клаоница и прерада меса, 28 мљекара, око 340 бензинских станица, преко 300 пилана, 2 градска уређаја за третман отпадних вода, 6 одлагалишта за отпадне материје, велики број фарми и др).

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање заштите вода (ресурс од непроцењиве важности и вриједности) и учешће у развијању система заштите од штетног дејства вода, коришћења и заштите вода и развијање еколошке културе у овој области.

У Републици Српској у области заштите од штетних дејстава вода, заштите вода од загађивања и заштите питке воде и заштите водних ресурса ангажовано је 7 водних инспектора у Инспекторату Републике Српске и 3 (Бањалука, Приједор и Теслић), односно 4 (у Фочи је водни/еколошки инспектор) општинска водна инспектора.

5.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 803 контрола извршено је 785 контрола (457 редовне, 108 ванредне по пријавама и 220 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 55

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере			Прекршајне мјере				
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Заштита од вода	310	156	50,3	144	118	26	81,9	39	32	7	82,1
1.1.	Уређење водотока	204	93	45,6	88	66	22	75	27	21	6	77,8
1.2.	Одбрана од поплава	106	63	59,4	56	52	4	92,9	12	11	1	91,7
2	Коришћење вода	40	24	60	24	24		100	2	2		100
3	Заштита вода	383	171	44,6	157	154	3	98,1	27	27		100
4	Остало	52	20	38,5	18	11	7	61,1	6	6		100
5	Укупно	785	371	47,3	343	307	36	89,5	74	67	7	90,5

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 56

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	343	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	307	89,5
1.2.	Репресивне управне мјере	36	10,5
1.2.1.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	35	10,2
1.2.2.	Рушење објекта	1	0,3
3.	Прекршајне мјере	74	100,0
3.1.	Прекршајни налози	67	90,5
3.2.	Прекршајне пријаве	7	9,5

Приоритети рада водне инспекције су заштита вода (49%) и заштита од вода (40%).

У области заштите вода, међу загађивачима, предмет инспекцијског надзора били су клаонице, млекаре, објекти за прераду коже, бензинске станице, пилане и др.

У области заштите од вода тежиште је стављено на преглед основних водних објеката за одбрану од поплаве уз ријеку Саву и уређење водотока, односно експлоатација материјала из водотока.

У области кориштења вода вршени су превентивно прегледи објеката за снабдијевање становништва водом за пиће.

Републичка водна инспекција је извршила укупно 785 контрола од којих су 47% (371 контрола) биле неуредне. Предузете су укупно 343 инспекцијске мјере, од чега 35 забране рада, 307 отклањање недостатака и 1 рушење објекта.

У току године инспектори су издали 67 прекршајних налога (150.010 КМ), поднесено је 7 прекршајних пријава и 1 кривична пријава.

5.1.1. Заштита од вода**5.1.1.1. Уређење водотока**

Инспекцијски надзор у области уређења водотока

Табела 57

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	204	100,0
1.1.	Редовне контроле	128	62,7
1.2.	Ванредне контроле	76	37,3
1.2.1.	Пријаве/притужбе	21	10,3
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	55	27,0
2.	Извршене контроле	204	100,0
2.1.	Уредне контроле	111	54,4
2.1.1.	Уредне редовне контроле	54	26,5
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	57	27,9
2.2.	Неуредне контроле	93	45,6
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	74	36,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	19	9,3
3.	Управне мјере	88	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹⁶	66	75,0
3.2.	Репресивне управне мјере	22	25,0
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	22	25,0
4.	Прекршајне мјере	27	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	21	77,8
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	6	22,2

¹⁶ Превентивне/корективне мјере

Значајније кршење прописа у области заштите од вода односило се на легалност рада организација које се баве уређења водотока, тачније речено експлоатацијом материјала из водотока, на рад надзорних органа Републичке дирекције за воде, на функционалност линије за одбрану од поплава и др.

У области одржавања ријечних корита и водног земљишта велики је број неправилности (46% неуредних контрола). Издат је 21 прекршајни налог и поднесено је 6 прекршајних пријава, а у једном случају извршена је забрана рада печатењем. Неуредне контроле су биле углавном због непридржавања услова из добијене водне сагласности од стране корисника експлоатације материјала из водотока (обиљежавање експлоатационог поља, обиљежавање профила, као и непотписивање дневника грађења од стране надзорног органа). Због интензивнијег инспекцијског надзора у 2008. години смањена је бесправна експлоатација из водотока. Забране рада (22) су се углавном односиле на непридржавање услова из водне сагласности. У 2008. години смањен је број прекршајних мјера (27) у односу на 2007. годину (68 прекршајних мјера). Експлоатација шљунка и пијеска из водотока није системски ријешена кроз пројекте уређења водотока, него се у великом броју случајева ради о пукој експлоатацији материјала из водотока са свим негативним посљедицама. Иако се уочава напредак у односу на ранији период, рад надзорних органа Агенције за воде обласног ријечног слива Саве још није на нивоу који захтјева значај ове активности на водотоцима у Републици Српској.

5.1.1.2. Одбрана од поплава

Инспекцијски надзор у осталим активностима заштите од вода

Табела 58

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	106	100,0
1.1.	Редовне контроле	56	52,8
1.2.	Ванредне контроле	50	47,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	28	26,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	22	20,8
2.	Извршене контроле	106	100,0
2.1.	Уредне контроле	43	40,6
2.1.1.	Уредне редовне контроле	20	18,9
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	23	21,7
2.2.	Неуредне контроле	63	59,4
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	36	34,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	27	25,5
3.	Управне мјере	56	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	52	92,9
3.2.	Репресивне управне мјере	4	7,1
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	3	5,4
3.2.2.	Рушење објекта	1	1,8
4.	Прекршајне мјере	12	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	11	91,7
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	1	8,3

У овој области надзора извршено је 310 контрола, од чега је било 156 неуредних контрола (50%). Контроле су биле усмјерене на заштитне водне објекте на линији одбране од поплава уз ријеку Саву (насипе, ободне канале и пумпне станице). Ови објекти се одржавају у оквиру активности Агенције за воде обласног ријечног слива Саве са ограниченим средствима, која нису довољна ни за санацију постојећих клизишта на одбрамбеном савском насипу.

5.1.2. Коришћење вода

Инспекцијски надзор у области коришћења вода

Табела 59

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	40	100.0
1.1.	Редовне контроле	19	47.5
1.2.	Ванредне контроле	21	52.5
1.2.1.	Пријаве/притужбе	8	20.0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	13	32.5
2.	Извршене контроле	40	100.0
2.1.	Уредне контроле	16	40.0
2.1.1.	Уредне редовне контроле	3	7.5
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	13	32.5
2.2.	Неуредне контроле	24	60.0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	16	40.0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	8	20.0
3.	Управне мјере	24	100.0
3.1.	Отклањања неправилности	24	100.0
4.	Прекшајне мјере	2	100.0
4.1.	Издати прекршајни налози	2	100.0

У области коришћења вода водопривредна инспекција је највише ангажована у инспекцијском надзору објеката за водоснабдјевање становништва питком водом. У контролама је утврђено да већина градских/општинских водовода нема водну дозволу, да нису адекватно заштићена изворишта, да се не врше мјерења количине воде на захвату и у потрошњи (или немају уграђене водомјере или су они неисправни), а да су крајње неорганизовани сеоски водоводи обзиром да већина општина није извршила обавзе према Закону о комуналним дјелатностима (изградња и рад сеоских водовода углавном се одвија без одговарајуће потребне и прописане документације).

Водни инспектори су вршили контролу коришћења вода и за друге намјене (рибњаци, мале хидроелектране, рекреациони базени и др). Инспекцијски прегледи изградње малих хидроелектрана на ријечи Угар обављени су заједно са урбанистичко-грађевинском инспекцијом.

5.1.3. Заштита вода

Инспекцијски надзор у области заштите вода

Табела 60

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	383	100.0
1.1.	Редовне контроле	235	61.4
1.2.	Ванредне контроле	148	38.6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	26	6.8
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	122	31.9
2.	Извршене контроле	383	100.0
2.1.	Уредне контроле	212	55.4
2.1.1.	Уредне редовне контроле	95	24.8
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	117	30.5
2.2.	Неуредне контроле	171	44.6
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	140	36.6
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	31	8.1
3.	Управне мјере	157	100.0
3.1.	Отклањања неправилности	154	98.1
3.2.	Репресивне управне мјере	3	1.9
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	3	1.9

4.	Прекршајне мјере	27	100.0
4.1.	Издати прекршајни налози	27	100.0

Велики број неуредних контрола (45%) утврђен је код загађивача вода. Највише неуредних контрола било је код пирана, бензинских станица и клаоница. Инспекцијске мјере су убрзале активности око изградње уређаја за третман отпадних вода код Клаонице пилића ППС Србац и мљекаре ДТД Шњеготина Горња. Инспектори су у 154 случаја наложили отклањање недостатака и у 3 случаја предузели репресивне управне мјере и издали 27 прекршајних налога.

Питање индустријских отпадних вода је посебно проблематично због актуелне ситуације са постојећим индустријским постројењима (готово сви уређаји за пречишћавање отпадних вода у фабрикама из предратног периода данас су ван функције).

Посебан проблем представља одводња отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације обзиром да нису створени елементарни услови за реализацију правилника који ову обавезу регулише. Јединице локалне самоуправе нису ни отвориле питање планског рјешавања одвођења отпадних вода на својим подручјима (одлуке, пројектовање и изградња градских уређаја за пречишћавање вода). Комуналне отпадне воде из градова и насеља се уливају у водотоке без пречишћавања. Само су у Требињу и Челинцу изграђени уређаји за пречишћавање отпадних вода, али ради само уређај у Требињу.

Узимање узорак отпадних вода вршено је преко Агенције за воде обласног ријечног слива Саве или су то по налогу инспекције вршили субјекти контроле ангажујући неку од овлашћених лабораторија Постоји девет овлашћених лабораторија за испитивање квалитета отпадних вода.

5.2. Рад водних инспекција јединица локалне самоуправе

Тежиште рада водне инспекције на локалном нивоу углавном је било у областима заштите вода (55,1 %), уређење водотока (18,4%), коришћење вода (13,4 %), заштита од вода (6,2 %) и остало (6,8 %). Градски/општински инспектори су извршили 748 контрола, од чега је неуредних било 249 (33,3%), али су предузели само двије репресивне управне мјере (једна забрана и једно рушење) и издали 17 прекршајних налога у износу 11.000 КМ. Највећи број неуредних контрола у односу на број извршених контрола по областима је из области заштите од вода (68,1 %), па коришћења вода (45 %), уређења водотока (32,6 %), заштита вода (28,2 %) и остало (21,6 %).

Недостатак општинских инспектора посебно се осјећа у општинама са већим проблемима у области водопрвреде (Добој, Бијељина, Зворник, Модрича, Брод, Лакташи, Србац и сл.).

5.3. Закључне напомене

Смањен је број неуредних контрола у области уређења водотока, али се стање није битно измјенило. Иако у знатно мањем обиму, и даље је присутна пракса издавања водних аката, а да нису рјешила претходна питања (имовински односи, државна граница и др.), пракса неконтинуираног надзора над реализацијом пројеката од стране надзорних органа Агенције за воде обласног ријечног слива Саве (увођење у посао, потписивање дневника рада, технологија рада, динамика рада, контрола извађеног материјала и др.), пракса старог начина рада (у водопривреди није заживио систем концесија).

У области вода посебан проблем представља недостатак средства за инвестициона улагања у област заштите од вода (текуће и инвестиционо одржавање и развој система одбране од поплава), кориштења вода (водоснабдјевање становништва питком водом) и

заштита вода (градских уређаја за пречишћавање комуналних отпадних вода, уређаји за предtretман/tретман индустријских отпадних вода).

Општине нису донијеле обавезну програмску документацију и локалну регулативу за санитарну заштиту изворишта, управљање комуналним отпадом, одвођење отпадних вода у насељима у којима нема јавне канализације и др.

Недовољан број републичких и општинских водних инспектора је један од лимитирајућих фактор за ефикаснији рад водне инспекције.

6. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА (ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА, ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА, РУДАРСКА, ГЕОЛОШКА, ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА У РУДАРСТВУ, ИНСПЕКЦИЈА ЗА НАФТУ И ГАС)

Техничка инспекција врши инспекцијски надзор у области електроенергетике, термоенергетике, рударства, геологије и нафте/гаса:

(1) У области **електроенергетике** четири електроенергетска инспектора врше инспекцијски надзор производње, преноса, дистрибуције и коришћења електричне енергије са становишта заштите запослених, природе, електроенергетских ресурса, грађана и имовине у електроенергетском систему и то двије термоелектране у погону (Угљевик и Гацко) и двије у изградњи (Станари и Гацко), три хидроелектране (Требишњица, Вишеград, Бочац) и четири мале хидроелектране (Месићи, Залуковик, Тишча, Богатић), око 100 потписаних концесионих уговора за мале хидроелектране (преко двадесет у поступку добијања концесија), четири предузећа за пренос електричне енергије са 53 ТС напонских нивоа 400, 220 и 110 kV и преко 1.660 km далековода наведених напонских нивоа, 5 дистрибутивних предузећа са 37 PJ и преко 30 ПЈ (око 8.760 ТС разног напонског нивоа и преко 11.100 км ВН водова и 33.000 км НН водова).

(2) У области **термоенергетике** четири термоенергетска инспектора врше инспекцијски са становишта заштите запослених, природе, грађана и имовине у коришћењу термоенергетских постројења, уређаја или опреме под притиском и то 3 предузећа за производњу и техничку ревизију опреме под притиском, око 20 пунионица техничких гасова и течног нафтног гаса, 5 овлашћених организација за испитивање опреме под притиском, око 330 субјеката који употребљавају (користе) опрему под притиском (преко 200 парних котлова и преко 3.000 стабилних посуда под притиском), преко 150.000 боца под притиском за домаћинство (пропан-бутан гас, боце за техничке гасове, резервоари за возила на погон на течни нафтни гас).

(3) У области **рударства и геологије** два рударска, један геолошки и један електроенергетски инспектори у рударству врше инспекцијски надзор са становишта заштите запослених, природе, минералних ресурса, грађана и имовине у овој области, са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета у извођењу геолошких радова и са становишта заштите од електрична постројења, уређаје и инсталације у извођењу рударских и геолошких радова и то 4 субјеката који се баве експлоатацијом угља (4 површинска копа и једна јама), 6 субјеката који се баве експлоатацијом металичних минералних сировина (боксит, олова и цинк, руде жељеза) (3 јаме и 6 површинских копова), 10 субјеката који се баве експлоатацијом глина, 2 субјекта који се баве експлоатацијом гипса, 20 субјеката који се баве пројектовањем у рударству и геологији и вршењем периодичних прегледа и испитивања у рударству, 25 субјеката који се баве експлоатацијом минералних и термалних вода, 60 каменолома и сепарација шљунка, 30 предузећа која се баве услужним дјелатностима у рударству (извођење бушачко-минерских и других радова) и око 40 субјеката који су добили одобрење за истраживање минералних сировина.

(4) У области квалитета нафте и гаса три инспектора врше инспекцијски надзор течних нафтних горива, мазива и гасова, која се стављају у промет, са становишта задовољавања прописаних захтјева и норми квалитета и то 345 бензинских пумпних станица и око 50 увозника течних нафтних горива.

Обзиром на велики број објеката у области електроенергетике, које треба прегледати, број електроенергетских инспектора није довољан, на велики број објеката у области термоенергетике, које треба прегледати (законска обавеза периодичног прегледа) и велики број проблема у овој области, број термоенергетских инспектора није довољан, на осјетљивост области рударства и геологије, број рударских, геолошких и електроенергетски инспектори у рударству није довољан.

Један електроенергетски инспектор по овлаштењу врши инспекцијски надзор у жељезничком саобраћају (50% радног времена).

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање безбједности и квалитета техничких система (електроенергетика и термоенергетика, рударство и геологија, нафта и гас), повећање сигурности и квалитета услуга поменутих техничких система и повећање сигурности и заштите здравља радника у овим областима и становништва.

6.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 2.304 контрола извршено је 2.364 контрола (1.725 редовне, 220 ванредне по пријавама и 419 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 61

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере			Прекршајне мјере				
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Електроенергетика	491	242	49,3	230	221	9	96,1	18	17	1	94,4
2	Термоенергетика	647	104	16,1	104	102	2	98,1	20	20		100
3	Рударство	263	150	57,0	147	128	19	87,1	62	57	5	91,9
4	Геологија	117	46	39,3	44	44		100	14	14		100
5	Нафта и гас	842	66	7,8	5	5		100	58		58	
	Укупно	2.364	610	25,8	532	502	30	94,4	172	108	64	62,8

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 62

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	532	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	502	94,4
1.2.	Репресивне управне мјере	30	5,6
1.2.1.	Затварање објеката	1	0,2
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	29	5,5
3.	Прекршајне мјере	172	100,0
3.1.	Прекршајни налози	108	62,8
3.2.	Прекршајне пријаве	64	37,2

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године извршене су 2.364 контроле, од чега 1.725 редовних (73%), 220 ванредних по пријавама (9%) и 419 контрола извршења рјешења (18%).

Од наведеног броја извршених контрола, 25,8% контрола је било неуредно. Инспектори су предузели 532 управне мјере. Обзиром на карактер области надзора, највећи дио мјера односио се на корективне мјере (преко 90%). За озбиљније кршење прописа и норми предизето је 30 разних врста забрана (9 је из области електроенергетике, 2 из области термоенергетике и 19 из области рударства), те издато 108 прекршајних налога на износ од 126.898 КМ и поднесено 64 прекршајне пријаве (1 прекршајна пријава у области електроенергетике, 5 прекршајних пријава у области рударства и 58 прекршајних пријава у области нафте и гаса).

У извјештајном периоду инспектори су вршили заједничке контроле са здравствено-санитарном, водном, пољопривредном, саобраћајном и инспекцијом за заштиту од пожара.

6.1.1. Област електроенергетике

Инспекцијски надзор у области електроенергетике

Табела 63

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	491	100,0
1.1.	Редовне контроле	220	44,8
1.2.	Ванредне контроле	271	55,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	72	14,7
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	199	40,5
2.	Извршене контроле	491	100,0
2.1.	Уредне контроле	249	50,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	36	7,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	213	43,4
2.2.	Неуредне контроле	242	49,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	184	37,5
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	58	11,8
3.	Управне мјере	230	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹⁷	221	96,1
3.2.	Репресивне управне мјере	9	3,9
3.2.1.	Затварање објеката	1	0,4
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	8	3,5
4.	Прекшајне мјере	18	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	17	94,4
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	1	5,6

Од 491 извршене контролеу неуредних је било 49,3% (242 контроле). У највећем броју случајева (221) издати су налози за отклањање недостатака, а у 21 случају предузете су репресивне мјере (једна забрана обављања дјелатности производње електричне енергије, 3 забране извођења радова на изградњи НН мреже без пројектно-техничке документације и одобрења за грађење и 4 забране кориштења електричних водова због оштећења на жицама која се односе на потрошаче електричне енергије). Издато је 17 прекршајних налога и поднесена 1 прекршајна пријава.

У **производњи електричне енергије** у извјештајном периоду извршено је 12 контрола. У извршеним контролама „ХЕ на Требишњици“ и ТЕ „Гацко“ констатовани су мањи пропусти у погледу одржавања (мјерења и испитивања извршила су предузећа које немају обновљено рјешење о испуњењу услова) и вођења техничке документације (некомплетни протоколи о извршеним ремонтима). Због пуштања у рад мале ХЕ у Теслићу без дозволе Регулаторне комисије за енергију, иста је искључена из мреже, а предузећу је забрањено обављање дјелатности и издата су два прекршајна налога.

У **преносу електричне енергије** од 65 извршених контрола 28 контрола је било неуредно (43%). Прегледано је 106 km преносних водова и 451 трафостаница, од којих су на 213 (47,2% прегледаних) утврђени мањи недостаци који се углавном односе на редовност мјерења и испитивања, замјену шема, табли упозорења и сл. Испод далековода 110 kV у Шамцу, при истресању земље из камиона и појаве прескока напона услед приближења металне конструкције сандука камиона голом водичу под напоном, дошло је до смртне повреде власника парцеле. Извршен је увиђај и записник је достављен надлежном тужилаштву и Центру јавне безбједности. Установљено је да 190 ТС и 2 далековода немају адекватну пројектотехничку документацију и одобрења за употребу, а налазе се под напоном. Наведене трафостанице углавном се налазе на подручјима која су била захваћена ратним дејствима и које су изграђене у току ратних дејстава, непосредно после завршетка рата или за потребе нових избјегличких насеља. Искључењем наведених ТС и далековода

¹⁷ Превентивне/корективне мјере

један дио територије Републике Српске остао би без снабдијевања електричном енергијом, а проузроковале би се веће материјалне штете. Из наведених разлога дјеловало се превентивно. Електродистрибутивним предузећима наложене су мјере за одржавање истих у технички исправном стању и сачињавање акционих планова за обезбјеђење одобрења за употребу са роковима за отклањање наведених недостатака. Инспектори у складу са тим плановима прате извршење истих.

У **дистрибуцији електричне енергије** извршена је 341 контрола од чега је било 176 неуредних контрола (51,6%). Контролисана је испуњеност кадровских и техничких услова и посједовање и вођење техничке и друге документације, те ВН мрежа (водови 35, 20 и 10 kV), НН (0,4 kV) мрежа, ТС 35/20/10 kV и ТС 20/10/0,4 kV. Прегледано је 106 km водова ВН, 1.018 km водова НН, 37 ТС напонског нивоа 35/10 kV (4 неуредне), 41 ТС напонског нивоа 110/35 kV (неуредно 20), 373 ТС напонског нивоа 10/0,4 kV (неуредно 189). Донесена су 164 рјешења за отклањање недостатака, 3 рјешења о забрани извођења радова на НН мрежи због непосједовања одобрења за грађење. Изречено је 7 прекршајних налога. У извјештајном периоду десила су се два смртна случаја на дистрибутивној НН мрежи због пада водова и додира грађана са њима. Стање дистрибутивних ТС, ВН и НН водова још увијек није на задовољавајућем нивоу. Посебно је лоше стање на НН мрежи у АД „Електрокрајина“ Бања Лука због дотрајалости дрвених стубова. Замјена дрвених стубова бетонским и линијских водова самоносивим кабловима вршиће и у наредним годинама. Из наведених разлога инспектори су у овом периоду углавном дјеловали превентивно.

Код **потрошача електричне енергије** извршене су 73 контроле, од чега су 34 биле неуредне (46,6%). Издата су 4 прекршајна налога и поднесена једна прекршајна пријава.

Примјетно је побољшање квалитета одржавања електроенергетских објеката, што је утицало и на смањење дистрибутивних губитака:

Табела 64

Р. бр.	Дистрибутивно предузеће	Губици (%)		
		2006.	2007.	2008.
1.	АД "Електрохерцеговина" Требиње	16,75	15,80	15,9
2.	АД "Електродистрибуција" Пале	19,60	15,71	14,36
3.	АД "Електробијељина" Бијељина	15,07	11,45	13,26
4.	АД "Електродобој" Добој	14,76	12,94	11,85
5.	АД "Електрокрајина" Бања Лука	22,80	20,25	20,81

Неправилности и недостаци у области електроенергетике односе се на квалитет одржавања електроенергетских објеката (редовност одржавања ТС, замјену дотрајалих стубова и линијских водова, редовност расјечања растиња испод водова и сл.), редовност вршења периодичних прегледа и испитивања на електроенергетским постројењима, издавање електроенергетских сагласности, обезбјеђење пројектно-техничке документације и одобрења за употребу, вођење погонске документације и сл.

6.1.2. Област термоенергетике

Инспекцијски надзор у области термоенергетике

Табела 65

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	647	100,0
1.1.	Редовне контроле	471	72,8
1.2.	Ванредне контроле	176	27,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	82	12,7
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	94	14,5
2.	Извршене контроле	647	100,0
2.1.	Уредне контроле	543	83,9

2.1.1.	Уредне редовне контроле	382	59,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	161	24,9
2.2.	Неуредне контроле	104	16,1
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	89	13,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	15	2,3
3.	Управне мјере	104	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	102	98,1
3.2.	Репресивне управне мјере	2	1,9
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	1,9
4.	Прекшајне мјере	20	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	20	100,0

У области термоенергетике извршено је 647 контрола, од чега су 104 контроле биле неуредне (16,1%). Код 11 субјеката контролисана је испуњеност услова за обављање дјелатности (једна контрола била неуредна). Извршено је 39 контрола у предузећима која се баве производњом опреме под притиском и 597 контрола у експлоатацији опреме под притиском. Прегледано је 104 котловска постројења (19 неуредно), 1.224 стабилне посуде под притиском (486 неуредно), 35.785 покретних посуда под притиском, од чега 31.983 боца за пропан-бутан гас (од 1261 неуредних боца 1.023 је уништено, а 238 упућено на периодичне прегледе и испитивања), 727 боца за техничке гасове (35 упућено на преглед и испитивање), 3.060 осталих покретних посуда под притиском и аутогасних резервоара за пропан-бутан гас (1.204 у производњи и 1.856 у експлоатацији), те 6 аутоцистерни. Неправилности и недостаци који су констатовани при инспекцијским контролама углавном се односе на редовност одржавања посуда под притиском и вршења периодичних прегледа и испитивања. У 102 случаја је наређено отклањање недостатака, а у два случаја забрањено је кориштење опреме под притиском. Издато је 20 прекршајних налога.

Инспектори су извршили контроле свих пунионица боца за пропан-бутан гас и наложили стављање ван промета и припрему за уништавање око 5.000 боца старијих од 30 година (уништено је 1.023 боце). Међутим, Закључак Владе Републике Српске у вези са наведеним је стављен ван снаге и овај процес је заустављен.

6.1.3. Област рударства

Инспекцијски надзор у области рударства

Табела 66

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	263	100,0
1.1.	Редовне контроле	138	52,5
1.2.	Ванредне контроле	125	47,5
1.2.1.	Пријаве/притужбе	51	19,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	74	28,1
2.	Извршене контроле	263	100,0
2.1.	Уредне контроле	113	43,0
2.1.1.	Уредне редовне контроле	39	14,8
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	74	28,1
2.2.	Неуредне контроле	150	57,0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	99	37,6
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	51	19,4
3.	Управне мјере	147	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	128	87,1
3.2.	Репресивне управне мјере	19	12,9
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	19	12,9
4.	Прекшајне мјере	62	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	57	91,9
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	5	8,1

У области рударства од 263 извршене контроле 196 (74,5%) односиле су се на експлоатацију минералних сировина, 15 (5,7%) у на израду пројектно-техничке документације, вршење периодичних прегледа и оспособљавање радника, а 52 (19,7%) на електроенергетске објекте на рудницима. Неуредних контрола било је 150 (57,%). Неправилности су се односиле на примјену прописаних мјере заштите на раду у погледу квалитета и редовности вршења обуке радника, набавке личних заштитних средстава, вршења периодичних љекарских прегледа радника и придржавања техничких норматива и мјера заштите при експлоатацији минералних сировина, на благовременост обезбијеђења пројектно-техничке документације за извођење радова због нужних одступања од главних пројеката (процедура израде пројекта и прикупљања потребних сагласности траје јако дуго), на праћење пројектоване динамике развоја рударских радова, радова на рекултивацији деградираног простора и заштити животне средине, на прописане кадровске услове, на непостојање дугорочну стратегију рада рудника (ово доводи до „раубовања“ лежишта и смањења вијека експлоатације рудника). У 128 случајева наређено је отклањање недостатака, а у 19 случајева забрањено је извођење радова на експлоатацији минералних сировина без одобрења надлежних органа или неизвршења рјешења инспектора. Испостављено је 57 прекршајних налога и поднесено 5 прекршајних пријава.

Посебан проблем представља припрема и увођење концесионара у посао због незадовољства локалног становништва (експлоатација техничког грађевинског камена у МЗ Зупци општина Требиње и у МЗ Костајница општина Добој, експлоатација пијеска и шљунка на подручју општина Пелагићево и др.)

Контрола експлоатације шљунка, пијеска и ломљеног камена до 10.000 m³ са тзв. позајмишта, која се налазе ван водног подручја, јако је отежана јер се иста врши повремено и у кратким интервалима од стране више физичких и правних лица. Благовремено и ефикасно предузимање мјера у овим случајевима није могуће само од стране два рударска инспектора. Са наведеним проблемима упознати су надлежни општински органи којима је наложено да контролишу и уређују стање на својој територији. Имајући у виду проблеме са експлоатацијом из тзв. позајмишта сматрамо да би исту требало забранити тј. брисати могућност давања таквих одобрења по Закону о рударству или пронаћи неко друго адекватно рјешење.

6.1.4. Област геологије

Инспекцијски надзор у области геологије

Табела 67

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	117	100,0
1.1.	Редовне контроле	64	54,7
1.2.	Ванредне контроле	53	45,3
1.2.1.	Пријаве/притужбе	5	4,3
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	48	41,0
2.	Извршене контроле	117	100,0
2.1.	Уредне контроле	71	60,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	25	21,4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	46	39,3
2.2.	Неуредне контроле	46	39,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	39	33,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	7	6,0
3.	Управне мјере	44	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	44	100,0
4.	Прекршајне мјере	14	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	14	100,0

У овој области геологије извршено је 117 контрола. Неуредних контрола било је 46 (39,3%). Недостаци и неправилности у раду субјеката који се баве пословима у области геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина односи су се на израду елабората о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви минералних сировина, на редовност вођења књига евиденција о резервама и квалитету минералних сировина и њиховог достављања надлежном министарству, на квалитет вођења техничке документације при истраживању минералних сировина и сл. У 44 случаја наређено је отклањање недостатака и издато 14 прекршајних налога.

У области геолошких истраживања потребно је нагласити да се не раде пројекти и елаборати за основна геолошка истраживања који су предуслов за израду пројеката, затим извођења детаљних геолошких истраживања, а самим тим и елаборирања сировинске базе за одређена лежишта. Актуелни проблем је незавршени елаборат за рудник „САСЕ“ код Сребренице, а потписан је уговор о концесији. На руднику Омарска за лежиште "Бувач" ранијим истраживањима елабориране резерве су износиле сса 70.000.000 t, а новим елаборатом је приказано и од стране министарства овјерено сса 40.000.000 t. Овдје су резерве умањене за око 30.000.000 t и оне су вјероватно слабијег квалитета. Овакве резерве се морају откопати и предепонovati на одређену депоније које ће служити новим генерацијама.

6.1.5. Област нафте и гаса

Инспекцијски надзор у области нафте и гаса

Табела 68

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	842	100,0
1.1.	Редовне контроле	832	98,8
1.2.	Ванредне контроле	10	1,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	8	1,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	2	0,2
2.	Извршене контроле	842	100,0
2.1.	Уредне контроле	776	92,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	767	91,1
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	9	1,1
2.2.	Неуредне контроле	66	7,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	65	7,7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	1	0,1
3.	Управне мјере	5	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	5	100,0
4.	Прекршајне мјере	58	100,0
4.1.	Поднесене прекршајне пријаве	58	100,0

Контрола квалитета течних нафтних горива у унутрашњости вршена је од стране техничке инспекције, а при увозу од стране тржишне инспекције. Техничка инспекција је извршила 842 контроле (764 контроле на бензинским пумпним станицама, 69 контрола на терминалима велепродаје, 3 ванредне контроле кориштења лож уља за погон моторних возила и радних машина, 3 контроле инспекцијских тијела и 3 контроле испитних лабораторија). Узето је 2.623 узорка за анализе (837 узорака дизел горива, 869 узорака безоловног моторног бензина, 718 узорака моторног бензина и 199 узорака лож уља). Неусаглашених узорака горива са стандардним квалитетом било је 68 (2,6%) и то 32 неуредна узорка дизел горива, 22 неуредна узорка лож уља, 9 неуредних узорака безоловног моторног бензина, 5 неуредних узорака моторног бензина. Неусаглашеност квалитета горива углавном се односила на снижену тачку паљења и крај дестилације код

дизел горива и лож уља, а код моторног бензина и безоловног моторног бензина у погледу боје, снижених октанских вриједности, повећаног садржаја олова и дестилационих карактеристика. По захтјеву странке, у једном случају, извршена је анализа горива на арбитражном узорку, која је демантовала резултате прве анализе. Поднесено је 57 прекршајних пријава због неусаглашености квалитета течних нафтних горива.

Контрола квалитета мазива и гасова још увијек се не врши, јер за то не постоје законски прописи, овлашћене лабораторије за вршење њихових анализа и тијела за оцјену усаглашености.

Посебан проблем, у провођењу Програма утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива, представља избјегавање појединих субјеката да плате трошкове анализа, а у казним одредбама Одлуке о квалитету течних нафтних горива за то не постоје санкције.

6.2. Закључне напомене

Упоредном анализом остварених резултата рада у 2007 и 2008. години, јасно се може видјети да је дошло до повећања броја контрола за 15% (разлог за то су краће вријеме трајања контроле и боља организација рада инспектора у подручним одјељењима), повећања броја уредних контрола у свим областима надзора и повећања броја прекршајних мјера у појединим областима надзора.

На повећање броја уредних контрола свакако је утицао повећан број прекршајних санкција и пораст угледа Инспектората, па су се привредни субјекти одговорније односили према наложеним мјерама. То потврђује податак да од 419 контрола извршења рјешења само (5%) рјешења нису у потпуности извршена.

7. ИНСПЕКЦИЈА У ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА И ВЕЗА (ДРУМСКИ, ЖЕЉЕЗНИЧКИ, ВОДНИ, ПОШТАНСКИ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИ САОБРАЋАЈ)

Инспекција у области саобраћаја и веза врши инспекцијски надзор у области друмског, жељезничког, водног, поштанског и телекомуникационог саобраћаја.

У области **друмског саобраћаја** 10 саобраћајних инспектора врше инспекцијски надзор безбједности и ефикасности обављања превоза са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета јавних путева, моторних и прикључних возила, аутобуских станица и терминала градског и приградског саобраћаја, станица техничког прегледа и са становишта заштите потрошача у области друмског саобраћаја и то 14 предузећа за одржавање магистралних и регионалних путева у дужини од око 4.000 km, око 220 предузећа за превоз лица (око 30 аутобуских станица, преко 800 аутобуса), преко 1.800 лиценцираних организација за превоз ствари у домаћем и међународном саобраћају (преко 4.260 теретних возила) и око 200 станица техничког прегледа возила.

(2) У области **жељезничког саобраћаја** 3 (плус 50% радног времена електроенергетског инспектора из Техничке инспекције Подручно одјељење Приједор) саобраћајна инспектора врше инспекцијски надзор безбједности и ефикасности обављања превоза са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета пруга и пружних постројења, сигнално-сигурносних уређаја и опреме, контактне мреже и подстананица високог напона возова, возова и са становишта заштите потрошача у области жељезничког саобраћаја и то АД „Жељезнице Републике Српске“ (80 локомотива, преко 100 путничких вагона, око 2.800 теретних вагона, 4 граничне и 13 жељезничких станица, око 400 km жељезничких пруга, скоро 300 путних прелаза преко пруге у нивоу, око 350 km електрифицираних водова, 3 радионичка постројења, 5 сервиса) и 4 предузећа која имају жељезничку инфраструктуру за своје потребе.

(3) У области **водног саобраћаја** један саобраћајни инспектор врши инспекцијски надзор безбједности и ефикасности обављања превоза са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета пловног пута и објеката значајних за безбједност пловидбе, домаћих цивилних пловних и плутајућих објекта, страних цивилних бродова у лукама или пристаништима, лука и пристаништа у међународном саобраћају, зимовника отворених за зимовање страних бродова и са становишта заштите потрошача у области водног саобраћаја и то међународна пловна ријека Сава са двије луке и већи број пристаништа, унутрашњи водотоци (Дрина, Врбас, Требишњица и др.) и шест вјештачких језера.

(4) У области **поштанског саобраћаја** 6 саобраћајних инспектора за друмски саобраћај по овлашћењу (непопуњено радно мјесто саобраћајног инспектора за поштански саобраћај) почели су крајем године вршити инспекцијски надзор јавних поштанских емитера и поштанских оператера са становишта обезбјеђења основне функције поштанског саобраћаја и са становишта заштите потрошача у области поштанског саобраћаја.

(5) У области **телекомуникационог саобраћаја** Законом о комуникацијама Босне и Херцеговине из 2002. године и наметнутим Измјенама и допунама Закона о телекомуникацијама Републике Српске из 2002. године инспекцијски надзор је пренесен на Регулаторну агенцију за комуникације Босне и Херцеговине.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање сигурности и квалитета саобраћајних система (друмски, жељезнички, водни и поштански саобраћај, с напоменом да питање инспекцијског надзора у области телекомуникационог и ваздушног саобраћаја још није јасно дефинисано), повећање безбједности и квалитета услуга поменутих саобраћајних система и система веза и повећање сигурности и заштите здравља радника у овим областима и становништва.

7.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 1.992 контрола извршено је 1.993 контрола (1.335 редовне, 266 ванредне по пријавама и 392 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 69

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Друмски саобраћај	1.446	584	40,4	434	385	49	88,7	249	249		100
2	Жељезнички саобраћај	433	103	23,8	90	88	2	97,8	8	8		100
3	Водни саобраћај	80	33	41,3	32	26	6	81,3	8	8		100
4	Поштански саобраћај	1	1	100	1		1					
5	Технички прегледи	33	17	51,5	18	15	3	83,3				
6	Укупно	1.993	738	37,0	575	514	61	89,4	265	265		100

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 70

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	575	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	514	89,4
1.2.	Репресивне управне мјере	61	10,6
1.2.1.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	53	9,2
1.2.2.	Искључивање возила	1	0,2
1.2.3.	Рушење објекта	7	1,2
3.	Прекршајне мјере	265	100,0
3.1.	Прекршајни налози	265	100,0

Од 1.993 извршених контрола неуредних је било 738 (37%). У 575 случајева наређено је отклањање недостатака, а у 61 случају предузете су репресивне мјере (из саобраћаја је искључено 5 друмских и 1 жељезничко возило, брисано је 26 редова возње на аутобуским линијама и то 19 редова возње аутобуских линија у Републици Српској и 7 редова возње међународних аутобуских линија, издато је 265 прекршајних налога на износ од 130.155 КМ.

7.1.1. Друмски саобраћај

Инспекцијски надзор у области друмског саобраћаја

Табела 71

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	1.446	100,0
1.1.	Редовне контроле	941	65,1
1.2.	Ванредне контроле	505	34,9
1.2.1.	Пријаве/притужбе	208	14,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	297	20,5
2.	Извршене контроле	1.446	100,0
2.1.	Уредне контроле	862	59,6
2.1.1.	Уредне редовне контроле	478	33,1
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	384	26,6
2.2.	Неуредне контроле	584	40,4
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	463	32,0

2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	121	8,4
3.	Управне мјере	434	100,0
3.1.	Отклањања неправилности¹⁸	385	88,7
3.2.	Репресивне управне мјере	49	11,3
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	41	9,4
3.2.2.	Искључивање возила	1	0,2
3.2.3.	Рушење објекта	7	1,6
4.	Прекшајне мјере	249	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	249	100,0

У области друмског саобраћаја (јавни путеви и превоз лица и/или ствари) извршено је 1.446 контрола (65% редовне контрола, 14% ванредних контрола по пријавама и 21% контрола извршења рјешења). Било је 584 неуредних контрола (40%). У 385 случаја је наређено отклањање недостатака, а у 49 случаја предузете су репресивне мјере (забране, искључење возила из саобраћаја и уклањање објекта из појаса пута). Издато је 249 прекршајна налога у вриједности од 121.555 КМ. Од укупно 265 прекршајних налога из области саобраћаја и веза, 94 % или 249 прекршајних налога на износ од 121.555 КМ, испостављено је у дјелатности друмског саобраћаја, што је и очекивано обзиром на број инспектора у надзору друмског саобраћаја.

Посебно је добро стање у друмском саобраћају у ширем региону Бањалуке, гдје је Саобраћајна инспекција Инспектората Републике Српске у сарадњи са локалним инспекцијама у посљедње три године готово у потпуности елиминисала нелегални комби превоз лица, посебно на релацији Лакташи - Бања Лука.

7.1.2. Жељезнички саобраћај

Инспекцијски надзор у области жељезничког саобраћаја

Табела 72

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	433	100,0
1.1.	Редовне контроле	331	76,4
1.2.	Ванредне контроле	102	23,6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	37	8,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	65	15,0
2.	Извршене контроле	433	100,0
2.1.	Уредне контроле	330	76,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	247	57,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	83	19,2
2.2.	Неуредне контроле	103	23,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	84	19,4
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	19	4,4
3.	Управне мјере	90	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	88	97,8
3.2.	Репресивне управне мјере	2	2,2
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	2,2
4.	Прекшајне мјере	8	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	8	100,0

У области жељезничког саобраћаја (жељезнички саобраћај, пруге и пружна постројења, вуча и вучна средства, СС и ТК уређаји и опрема, електроенергетска постројења) извршено је 433 контроле. Било је 103 неуредних контрола (24%). У 88 случаја је наређено отклањање недостатака, а у 2 случаја предузете су репресивне мјере. Издато је 8 прекршајних налога у вриједности 4.600 КМ. Смањен је ризик од настанка саобраћајних

¹⁸ Превентивне/корективне мјере

несрећа са већим посљедицама по људе и материјална добра по основу судара и исклизнућа возова. У 2008. години смртно су страдала 4 лица, углавном пјешаци који су неовлаштено користили пругу и пружна постројења.

На 400 КМ дужине пруга у Републици Српској постоји само 7 прелаза ван нивоа и 293 прелаза у нивоу (један путни прелаз у нивоу на 1,5 km пруге), од чега је само десет осигураних СС уређајима са браником или полубраником. Углавном се ради о путним прелазима са локалним или некатегорисаним путевима, који су у надлежности органа локалне управе.

7.1.3. Водни саобраћај

Инспекцијски надзор у области водног саобраћаја

Табела 73

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	80	100,0
1.1.	Редовне контроле	56	70,0
1.2.	Ванредне контроле	24	30,0
1.2.1	Контроле извршења рјешења	24	30,0
2.	Извршене контроле	80	100,0
2.1.	Уредне контроле	57	71,3
2.1.1.	Уредне редовне контроле	23	28,8
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	24	30,0
2.2.	Неуредне контроле	23	28,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	23	28,8
3.	Управне мјере	32	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	26	81,3
3.2.	Репресивне управне мјере	6	18,8
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	6	18,8
4.	Прекшајне мјере	8	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	8	100,0

У области водног саобраћаја (безбједност пловидбе, пловни објекти, објекти безбједности пловидбе, експлоатација ријечног корита) извршено је 80 контрола. Било је 33 неуредних контрола (41%). У 26 случаја је наређено отклањање недостатака, а у 6 случаја предузете су репресивне мјере. Издато је 8 прекршајна налога у вриједности 800 КМ.

7.1.4. Поштански саобраћај

Крајем године започеле су контроле у поштанском саобраћају овлашћивањем инспектора за друмски саобраћај обзиром да није попуњено мјесто поштанског инспектора. Извршена је само једна контрола по пријави. Предузета је мјера забране обављања нерегистроване дјелатности. Са контролама ће се наставити у 2009. години.

7.2. Рад инспекција за друмски саобраћај јединица локалне самоуправе

У само 17 јединица локалне самоуправе 20 општинских саобраћајних инспектора у друмском саобраћају (локални путеви, градски, приградски и такси превоз) извршило је 4.269 прегледа. Било је 1.795 неуредних контрола (42%). У 1.207 случаја наређено је отклањање недостатака, а у 404 случаја предузете су репресивне мјере (23 возила искључена из саобраћаја, наређено уклањање 18 бесправно постављених објеката у појасу пута, 92 забране и др.). Издато је 561 прекршајна налога у вриједности 140.000 КМ.

7.3. Закључне напомене

Поред објективних проблема у којима се налази саобраћајни систем Републике Српске (стање инфраструктуре, опреме, саобраћајне сигнализације, возних средстава), инспекција у области саобраћаја и веза је настојала да се одржава редован, уредан и безбједан саобраћај. У складу са овлаштењима, вршен је инспекцијски надзор над функционисањем техничко-технолошких система (друмски саобраћај и јавни путеви, жељезнички саобраћај, унутрашња пловидба). Инспектори, за разлику од неких ранијих периода, имају добру сарадњу са ЈП „Путеви Републике Српске“ и АД ЖРС.

Стање безбједности у дјелатности друмског саобраћаја са позиције јавног превоза је задовољавајуће.

Деблокиран је надзор у жељезничком саобраћају. Од децембра 2007. године успостављен је комплетан инспекцијски надзор у области жељезничког саобраћаја. Због техничког нивоа опремљености у жељезничком саобраћају инспекцијски надзор има објективна ограничења. И поред тога стање безбједности жељезничког саобраћаја је стабилно уз ограничења која су диктирана стањем система

Успостављен је потпуни надзор у водном саобраћају. Легализовани су пловни објекти (регистрација, технички прегледи и баждарење), легализован рафтинг у оквиру спортских и туристичких активности, баждарени бродови са угоститељском намјеном на ријекама Врбас, Сава, Сана и др.

Крајем 2008. године започет је инспекцијски надзор у области поштанског саобраћаја иако није попуњено мјесто саобраћајног инспектора за поштански саобраћај (инспектор за друмски саобраћај је овлашћен за надзор у области поштанског саобраћаја).

8. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА ИНСПЕКЦИЈА (УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА)

Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција врши инспекцијски надзор у области урбанизма и грађења, заштите животне средине и геодетских послова.

У области **урбанизма и грађења** 5 урбанистичко-грађевинских инспектора врши инспекцијски надзор планирања и уређења простора, грађења и грађевинарства, производње грађевинског материјала са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми квалитета и са становишта заштите потрошача у овој области и то Просторни план Републике Српске и просторно-планска документација у 62 града/општине, 1.200 организација са лиценцама (20 за израду просторно-планске документације, 380 за израду техничке документације и 800 за грађење објеката), 11 високих брана, 100 фабрика бетона (бетонаре) и 25 асфалтних база, 2 национална парка и око 1.700 објеката који су на привременој листи националних споменика и неколико десетина хиљада бесправно подигнутих објеката у Републици Српској.

(2) У области **заштите животне средине** 4 еколошка инспектора врше инспекцијски надзор у области заштите животне средине са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми у функцији заштите животне средине и то преко 1.500 великих загађивача и велики број мањих загађивача (веома мали број издатих еколошких дозвола свједочи о величини проблема у овој области), 17 организација које се баве пословима у области заштите животне средине, преко 60 легалних и велики број нелегалних депонија за отпад.

(3) У области **геодетских послова** један геодетски инспектор врши инспекцијски надзор у области геодезије са становишта поштовања прописа, стандарда, техничких норматива и норми извршавања геодетских послова и то 62 подручне јединице геодетске управе и око 100 преузећа која се баве израдом геодетске документације и извођењем геодетских радова.

Због сложености актуелне ситуације у урбанизму, грађењу и екологији, па и геодезији, неопходно је у наредном периоду посебно анализирати потребан број инспектора у Републици Српској.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности и квалитета просторног и урбанистичког планирања, повећање легалности, квалитета и сигурности грађења, повећање сигурности и квалитета стратешких и других грађевинских материјала, повећање поштовања еколошких стандарда.

8.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 1.122 контрола извршено је 1.112 контрола (647 редовне, 157 ванредне по пријавама и 308 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 74

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Урбанизам и грађење	601	264	43,9	205	156	49	76,1	25	24	1	96,0
2	Заштита животне средине	448	223	49,8	204	201	3	98,5	21	21		100,0
3	Геодетски послови	63	44	69,8	6	5	1	83,3	2	2		100,0
4	Укупно	1.112	531	47,8	415	362	53	87,2	48	47	1	97,9

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 75

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1	Управне мјере	415	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	362	87,2
1.2.	Репресивне управне мјере	53	12,8
1.2.1.	Затварање објеката	2	0,5
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	50	12,0
1.2.3.	Рушење објекта	1	0,2
3.	Прекршајне мјере	48	100,0
3.1.	Прекршајни налози	47	97,9
3.2.	Прекршајне пријаве	1	2,1

Од 1.112 извршених контрола неуредних је било 531 (48%). У 362 случајева наређено је отклањање недостатака, а у 53 случаја предузете су забране проиводње бетона и асфалта, забране грађења, забране коришћења објекта, забране управљања отпадом итд, у 8 случајева поднесени су захтјеви за укидање рјешења о испуњености услова за рад (лиценце), у 6 случајева извршено је печатење објеката. Издато 47 прекршајних налога у висини од 77.670 КМ и једна прекршајна пријава. За 12% повећан је број уредних контрола у 2008. години у односу 2007. годину, што говори да постепено расте дисциплина у примјени прописа, стандарда и номи. Значајан раст броја уредних контрола у 2008. години у односу на 2007. годину (48%) је изражен у области екологије, нарочито у погледу прибављања еколошких дозвола, а што је посљедица ангажовања већег броја инспектора у односу на 2007. годину у тој области, као и чињенице да је крајњи рок за прибављање еколошке дозволе 31.12.2009. године.

8.1.1. Област урбанизма и грађења

Инспекцијски надзор у области урбанизма и грађења

Табела 76

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	601	100,0
1.1.	Редовне контроле	385	64,1
1.2.	Ванредне контроле	216	35,9
1.2.1.	Пријаве/притужбе	90	15,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	126	21,0
2.	Извршене контроле	601	100,0
2.1.	Уредне контроле	337	56,1
2.1.1.	Уредне редовне контроле	197	32,8
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	140	23,3
2.2.	Неуредне контроле	264	43,9
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	188	31,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	76	12,6
3.	Управне мјере	205	100,0
3.1.	Отклањања неправилности ¹⁹	156	76,1
3.2.	Репресивне управне мјере	49	23,9
3.2.1.	Затварање објеката	1	0,5
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	47	22,9
3.2.3.	Рушење објекта	1	0,5
4.	Прекршајне мјере	25	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	24	96,0
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	1	4,0

¹⁹ Превентивне/корективне мјере

У области урбанизма и грађења извршена је 601 контрола, а неправилности су утврђене у 264 прегледа (43,9 %). У 156 је наређено отклањање неправилности, а у 49 случајева забрањено је обављање дјелатности због неиспуњавања услова за рад, прописаних лиценцом за грађење објеката и израду техничке документације, као и забране грађења и забране коришћења објеката због непосједовања употребне дозволе, те у 9 случајева покренути су захтјеви за укидање документа по праву надзора. Издата су 24 прекршајна налога у вриједности 36.000 КМ и једна прекршајна пријава. У 2008. години запримљен је 405 пријава и притужби грађана (писмених и преко Центра за пријаве и притужбе Инспектората), које се односе на рад градских/општинских урбанистичко-грађевинских инспектора и градских/општинских одјељења надлежних за послове урбанизма и грађења. Овим предметима је посвећена посебна пажња, како у погледу брзине рјешавања, тако и по питању тражења детаљних извјештаја од стране градских/општинских органа и инспекција уз давање обавезних инструкција од стране главног инспектора. На овај начин успјешно је ријешено 374 притужбе и представке грађана и о томе су обавијештени подносиоци пријава и представки (преостале 31 пријава и притужба биће предмет рада у 2009. години). Највише пријава се односи на град Бања Луку, општине Бијељина, Зворник, Котор Варош, Теслић и др. чији ће инспектори и одјељења бити предмет контроле републичке инспекције у наредном периоду).

Заједничке контроле пилана вршене су са инспекцијом за шумарство и ловство, саобраћајном инспекцијом, инспекцијом рада и заштите на раду и инспекцијом за заштиту од пожара, а контролу МТУ бензинских пумпи и точионица ауто-гаса са тржишном инспекцијом.

Анализом стања у области урбанизма и грађења видљиво је да се стање у области производње стратешких материјала (бетона и асфалта) знатно побољшало у односу на раније периоде, док је стање у погледу коришћења објеката, нарочито у погледу посједовања употребне дозволе веома лоше (углавном се ради о објектима изграђеним у ранијем периоду – пилане, мостови, бензинске пумпе). Такође ваља нагласити да је и стање у погледу изградње објеката из надлежности републичке урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције боље него у ранијем периоду, како у посједовању неопходне документације, тако и у квалитету изведених радова. Стање у погледу испуњености услова за рад је знатно боље него у пријашњим извјештајним периодима, како у погледу запослења лица са ВСС спремом тако и погледу запослења КВ радника грађевинске струке. Непосједовање употребне дозволе за коришћење објеката је нарочито изражено код погона за механичку прераду дрвета (пилана), бензинских пумпи и точионица плина. Тај проблем је евидентан и код објеката који се налазе у функцији брзих, магистралних и регионалних путева (мостови и тунели), гдје је контролом у источном дијелу Републике, утврђено да ниједан од 27 објеката нема одобрење за употребу. Због горе наведених разлога контрола тих објеката ће бити приоритет рада ове инспекције у наредном периоду. Сматрајући да је стање тих објеката у просјеку лоше, а да не посједују одобрење за употребу, те да се њима користи огроман број грађана, и да се ради о великом броју објеката (око 700 мостова и 100 тунела), мишљења смо да у овај проблем треба укључити Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство саобраћаја и веза и ЈП “Путеви” и др.

На основу превентивног дјеловања инспекције, приликом контрола испуњености услова за рад (лиценци), у току 2008. године у овлашћеним организацијама запослено је 37 дипломираних инжењера грађевинарства и већи број квалификованих радника грађевинске струке. Проблем представља непостојање регистра предузећа којима су издате лиценце за грађење и израду техничке и просторно-планске документације.

8.1.2. Област заштите животне средине

Инспекцијски надзор у области заштите животне средине

Табела 77

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	448	100,0
1.1.	Редовне контроле	243	54,2
1.2.	Ванредне контроле	205	45,8
1.2.1.	Пријаве/притужбе	26	5,8
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	179	40,0
2.	Извршене контроле	448	100,0
2.1.	Уредне контроле	225	50,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	50	11,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	175	39,1
2.2.	Неуредне контроле	223	49,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	193	43,1
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	30	6,7
3.	Управне мјере	204	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	201	98,5
3.2.	Репресивне управне мјере	3	1,5
3.2.1.	Затварање објеката	1	0,5
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	1,0
4.	Прекшајне мјере	21	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	21	100,0

Тежиште рада републичких еколошких инспектора у извјештајном периоду односио се на контроле постројења која морају посједовати еколошку дозволу, односно контроле загађивача животне средине, испуњености услова за рад предузећа која се баве пословима у области заштите животне средине и субјеката који се баве управљањем отпадом и њихових дозвола за управљање отпадом.

Републички еколошки инспектори су у извјештајном периоду извршили укупно 448 контрола, а неправилности су утврђене у 223 контроле (49,8% од укупног броја извршених контрола). Инспектори су у 201 случају наредили отклањање неправилности и предузели 3 репресивне мјере због неприбављене еколошке дозволе и непоступања у складу са планом прилагођавања. Поднесен је 21 прекршајни налог у вриједности 28.680 КМ. Релативно велики број неуредних контрола у области заштите животне средине, као једне мултидисциплинарне области, коју надзиру још неке инспекције (водна, здравствено – санитарна инспекција) је прије свега посљедица тога, што се ради о области која је веома захтјевна, а код нас још увијек нова, па као таква се још увијек од стране субјеката, евентуалних загађивача, не схвата довољно озбиљно. Исто тако треба нагласити да се ради о области, која је доста несређена нарочито по питању законске регулативе. Републички еколошки инспектори у 2008. години су вршили контроле посједовања еколошких дозвола код субјеката који по Закону о заштити животне средине не могу бити пуштени у рад без претходно прибављене еколошке дозволе. Републички еколошки инспектори су у сарадњи са инспекторима других инспекција, нарочито са инспекције рада и заштите на раду, инспекције у области шумарства и ловства, инспекције у области саобраћаја и веза, остварили успјешне заједничке контроле, нарочито у погледу испуњености услова за рад погона за механичку прераду дрвета (пилана), произвођача грађевинског материјала као и са водним инспекторима у области загађивача животне средине.

Област заштите животне средине је посебно значајна и свеобухватна и увођење реда у ову област је дугорочан посао и захтјева ангажовање великог броја органа и организација, без чије активности рад инспекцијских органа неће моћи дати посебно значајне ефекте.

8.1.3. Област геодетских послова

Инспекцијски надзор у области геодетских послова

Табела 78

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	63	100,0
1.1.	Редовне контроле	19	30,2
1.2.	Ванредне контроле	44	69,8
1.2.1.	Пријаве/притужбе	41	65,1
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	3	4,8
2.	Извршене контроле	63	100,0
2.1.	Уредне контроле	19	30,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	4	6,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	15	23,8
2.2.	Неуредне контроле	44	69,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	15	23,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	29	46,0
3.	Управне мјере	6	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	5	83,3
3.2.	Репресивне управне мјере	1	16,7
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	1	16,7
4.	Прекшајне мјере	2	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	2	100,0

У области геодетских послова један републички инспектор је у извјештајном периоду извршио 63 контроле, а неправилности су утврђене у 44 случаја (69,8% од укупног броја извршених контрола) и наређено је 5 мјера отклањања неправилности и једна мјера забране даље израде геодетске документације. Будући да се ради о новоформираној области инспекцијског надзора, која у овом облику ранијих година није постојала, у наредном периоду ће се више настојати да геодетски инспектор сарађује са другим инспекцијама које третирају у свом послу имовинско-правне послове, као што су пољопривредна инспекција, водна инспекција, инспекција за шумарство и ловство и др.

8.2. Рад урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције јединица локалне самоуправе

Градске/општинске урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције (54 урбанистичко-грађевинска и 21 еколошки инспектор) су у оквиру својих надлежности, прописаних Законом о уређењу простора, сетом закона о заштити животне средине и Законом о инспекцијама, извршиле укупно 12.329 контрола и предузеле 2.403 управне мјере.

Градски/општински урбанистичко-грађевински инспектори (54 извршиоца) су извршили укупно 9.703 инспекцијске контроле објеката, за чије грађење даје градски/општински орган управе надлежан за послове грађења. Предузеле су 1.211 репресивних мјера (забране изградње, рушење објеката, забране коришћења објеката и захтјеви за укидање докумената по праву надзора). Оно што је незадовољавајуће у погледу рада градских/општинских урбанистичко-грађевинских инспекција је веома мали број покренутих захтјева за укидање одређених аката по праву надзора (урбанистичке сагласности, одобрења за грађење и употребне дозволе), који је покренут у само 28 случајева. Поднијели су 77 прекршајних пријава и прекршајних налога, а 95 кривичних пријава. Републички урбанистичко-грађевински инспектори ће, у складу са својим овлашћењима, у наредном периоду наставити са редовним контролама по градовима/општинама, а посебна активност ће бити усмјерена на давање инструкција

надлежним органима за послове грађења (нарочито у мањим општинама, због недостатка кадрова), као и општинским инспекцијама, да би се недостаци утврђени у њиховом раду у 2008. години отклонили .

Градске/општинске еколошке инспекције (21 извршилац) извршиле су укупно 2.626 инспекцијских контрола. Дјеловале су углавном превентивно обзиром да по Закону о заштити животне средине субјекти имају рок да еколошку дозволу прибаве до 31.12.2009. године. Будући да је недовољан број еколошких инспектора на локалном нивоу, а да је пред овом инспекције велики посао у наредном периоду, то ће један од приоритетних задатака у наредном периоду бити јачање еколошке инспекције на локалном нивоу.

8.3. Закључне напомене

У области просторног уређења, урбанизма и грађења у контролама је у 2008. години уочено сљедеће:

- недостатак одговарајуће просторно-планске документације на свим нивоима, односно потреба измјена, допуна и ревизије постојеће планске документације (документација која се користи стара је и по тридесет година),
- недостатак одговарајуће правне регулативе у Републици Српској, а нарочито подзаконских аката који регулишу област грађења и просторног уређења (још нису усвојена подзаконска акта предвиђена постојећим Законом о уређењу простора, који је усвојен 2002. године),
- неријешен проблем извршења рјешења о рушењу објеката (посебно у условима провођења општинских одлука о легализацији незаконито изграђених објеката) са правног, институционалног и са финансијског становишта,
- недовољна кадровска и материјална оспособљеност великог броја општинских органа и општинских инспекција,
- недовољно коришћење института покретања поступка за укидање рјешења о урбанистичкој сагласности, одобрењу за грађење и употреби објекта по праву надзора од стране градских/општинских инспектора,
- недовољно ажурно рјешавање жалби на првостепена рјешења, првенствено општинских инспектора,
- неизвршавање правоснажних рјешења којима је наложено рушење, односно уклањање објекта (у већини општина и градова не постоје предузећа са којима је склопљен уговор о рушењу бесправно изграђених објеката, што често служи као оправдање за неизвршење рјешења инспектора),
- поједини инвеститори објеката чије је функционисање од виталног значаја за Републику Српску приступају градњи и коришћењу ових објеката без довољне претходне припреме што ствара проблеме како у градњи тако и у употреби ових објеката.

У области заштите животне средине у контролама је уочено сљедеће:

- недовољан број еколошких инспектора на градском/општинском нивоу (свега 21 инспектор),
- немогућност великог броја загађивача да због застарјелих технологија и лоше финансијске ситуације испуне прописане услове из области заштите животне средине,
- непостојање регистра загађивача животне средине,
- недостатак подзаконске регулативе из области животне средине.

Основни напредак у раду урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције у односу на ранији период огледа се у сљедећем:

- број захтјева за покретање прекршајног поступка, односно издатих налога је неупоредиво већи, што говори о озбиљнијем приступу и праћењу рада инспектора,
- заједничке контроле са другим инспекцијама прије су рађене само изузетно на захтјев одређене институције, а сада се такве контроле планирају и кад год је изводљиво и

проводе и то доприноси далеко мањем ометању рада субјеката, што је један од приоритетних циљева Инспектората,

- сарадња са општинским инспекцијама је знатно унапријеђена.

Сарадња са надлежним Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију, МУП-ом, Републичком геодетском управом и другим министарствима и органима Владе Републике Српске је била на задовољавајућем нивоу и то је један од битних предуслова за добар рад ове инспекције. Треба истаћи и добру сарадњу и са локалним органима управе и локалним инспекцијама, које су такође биле на задовољавајућем нивоу .

9. ИНСПЕКЦИЈА РАДА И ЗАШТИТЕ НА РАДУ (ЗАПОШЉАВАЊЕ, РАДНИ ОДНОСИ, ЗАШТИТА НА РАДУ)

Инспекција рада и заштите на раду врши инспекцијски надзор запошљавања, радних односа и радних услова са становишта заштите минималних права запослених, безбједности и заштите здравља запослених, а посебно осјетљивих категорија запослених (малољетници, жене, труднице, породиље, инвалиди, странаци и сл.).

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности у области запошљавања и радних односа уопште (има посебан значај за раст друштвене дисциплине уопште, а посебно у области финансијске буџетске и фондовске дисциплине), повећање сигурности и безбједности радних мјеста (раст нивоа културе безбједности на раду) и на тај начин смањење несрећа и болести на раду, а посебно смањење фаталних несрећа и фаталних болести у вези са радом.

У Републици Српској на око 60.000 субјеката контроле ангажовано је 36 инспектор рада и заштите на раду у Инспекторату Републике Српске. У 2008. години два инспектора су пензионисана.

Инспектори рада и заштите на раду и инспектори из других инспекција, који ће добити овлашћење инспектора рада и заштите на раду у областима у којима обављају инспекцијски надзор, имали су у 2008. години обуке из неколико тематских области инспекцијског надзора у малим и средњим предузећима, хигијене и заштите здравља на раду и процјене ризика.

У трогодишњем периоду постојања Инспектората Републике Српске, у оквиру пројекта USAID-ELMO (United States Agency for International Development - Enabling Labor Mobility), усвојена је Нова политика инспекције рада у Републици Српској (усвојена на Економско-социјалном савјету Републике Српске), усвојен је нови Закон о заштити на раду, Инспекторат Републике Српске је постао члан Међународне асоцијације инспектора рада и потписник је Декларације о регионалној сарадњи инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине и Споразума о сарадњи са Инспекторатом рада Португала.

9.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 7,797 контрола извршено је 7,958 контрола (3,923 редовне, 1,696 ванредне и 2,339 контрола извршења рјешења).

Квантитативни резултати рада у 2008. години

Табела 79

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере ²⁰			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог ²¹	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Запошљ. и радни односи	6,344	2,190	34.5	1,988	1,655	333	83.2	937	809	128	86.3
2	Заштита на раду	1,614	712	44.1	664	603	61	90.8	206	169	37	82.0
	Укупно	7,958	2,902	36.5	2,652	2,258	394	85.1	1,143	978	165	85.6

²⁰ У 2008. години поднесене су двије кривичне пријаве

²¹ Вриједност издатих прекршајних налога: 1.208.715 КМ

Квантитативни резултати рада у периоду 2006 – 2008. година

Табела 80

Р. бр.	Параметри	Радни односи и запошљавање			Заштита на раду			Инспекција рада		
		III -XII 2006.	I -XII 2007.	I -XII 2008.	III -XII 2006.	I -XII 2007.	I -XII 2008.	III -XII 2006.	I -XII 2007.	I -XII 2008.
	Контроле	7,772	7,026	6,344	551	1,195	1,614	8,323	8,221	7,958
1.1.	Уредне	5,610	4,222	4,154	305	465	902	5,915	4,687	5,056
1.2.	Неуредне	2,162	2,804	2,190	246	730	712	2,408	3,534	2,902
2.	Управне мјере	2,162	2,836	1,988	253	719	664	2,415	3,555	2,652
2.1.	Превентивне	2,162	2,588	1,655	246	694	603	2,408	3,282	2,258
2.2.	Репресивне		248	333	7	25	61	7	273	394
3.	Казнене мјере		1,047	937		129	208		1,176	1,145
3.1.	Прекршајне		1,045	937		127	206		1,172	1,143
3.1.1.	Налог		702	809		69	169		771	978
3.1.2.	Пријава	732	343	128	69	58	37	801	401	165
3.2.	Кривичне		2			2	2		4	2

9.1.1. Област запошљавања и радних односа

Инспекцијски надзор у области запошљавања и радних односа у 2008. години

Табела 81

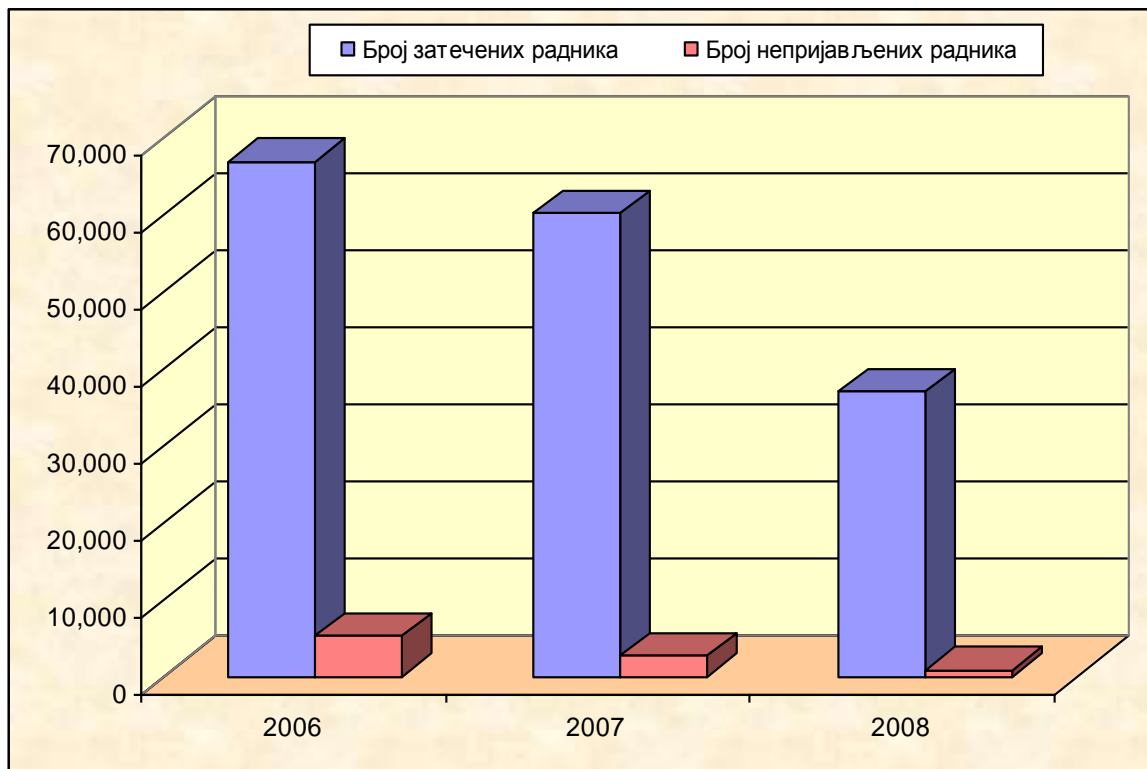
Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	6,344	100.0
1.1.	Редовне контроле	3,115	49.1
1.2.	Ванредне контроле	3,229	50.9
1.2.1.	Пријаве/притужбе	1,546	24.4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	1,683	26.5
2.	Извршене контроле	6,344	100.0
2.1.	Уредне контроле	4,154	65.5
2.1.1.	Уредне редовне контроле	1,804	28.4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	2,350	37.0
2.2.	Неуредне контроле	2,190	34.5
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	1,311	20.7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	879	13.9
3.	Управне мјере	1,988	100.0
3.1.	Отклањања неправилности ²²	1,655	83.2
3.2.	Репресивне управне мјере	333	16.8
3.2.	Затварање објеката	8	0.4
3.3.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	325	16.3
4.	Прекршајне мјере	937	100.0
4.1.	Издати прекршајни налози	809	86.3
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	128	13.7

Подаци о контролама "рада на црно" у периоду 2006 – 2008. година

Табела 82

Р. бр.	Параметри	Радни односи и запошљавање								
		III – XII/2006.			I – XII/2007.			I – XII/2008.		
1.	Затечени радници	66,766	100.0		60,062	100.0		37,046	100.0	
1.1.	Непријављени радници	5,378	8.1	100.0	2,736	4.6	100.0	962	2.6	100.0
1.2.	Накнадно пријављених радника	3,305		61.5	2,437		89.1	691		71.8

²² Превентивне/корективне мјере

У свим инспекцијским прегледима контролисано је укупно 37.046 радника од којих 962 радника није имало закључене уговоре о раду и пријаве на обавезне видове осигурања и нису били осигурани од несреће на послу. Нелегалног запошљавања највише има у области грађевинарства, угоститељства, трговине, шумарства и дрвне индустрије и услужних дјелатности.

Путем Центра за пријаве и притужбе обратило се 1.155 грађана, а велики број радника се обратио писменим захтјевом тражећи заштиту из области радних односа. Представкама поред радника и грађана обрађали су се и Савез синдиката Републике Српске, Центар за једнакост и равноправност полова Републике Српске, Омбудсман Републике Српске, Заштитник људских права, Фонд здравственог осигурања и друге институције. Савез синдиката Републике Српске у оквиру акције „Стоп раду на црно“ доставио је списак предузећа и предузетника, по којима је инспекција рада извршила контролу у 20 субјеката и доставила извјештај Савезу синдиката Републике Српске. Код послодаваца код којих су утврђене неправилности инспектори су донијели 8 рјешења о отлањању неправилности и издали 10 прекршајних налога. Послодавци су отклонили утврђене неправилности.

Тежиште рада инспекције рада и заштите на раду било је усмјерено на инспекцијском надзору примјене прописа о раду који се односи на закључивање уговора о раду, пријаве на обавезне видове осигурања, као и заштите права радника из радног односа (накнада плата, утврђивање права на кориштење годишњег одмора, прековремени рад, посебно заштита трудница, породиља, инвалида). Инспекцијске контроле одвијале су се у свим дјелатностима, а нарочито у области грађевинарства, прераде дрвета, угоститељства, трговине, образовања, здравства.

Инспекцијски надзор вршен је у свим смјенама у којима раде радници, јер је примјећено да послодавци у пријеподневним сатима ангажују раднике са којима најчешће имају закључене уговоре о раду и пријаве на обавезне видове осигурања. Овакав начин рада допринио је смањењу броја радника ангажованих без закљученог уговора и пријаве на обавезне видове осигурања, а што се види из процентуалних показатеља. Број непријављених радника има тенденцију опадања. У 2006. години од 66.766 контролисаних

радника непријављених је било 5.378 или 8%, а у 2007. години од 60.062 контролисаних радника непријављених је било 2.347 или 4,5%, а у 2008. години контролисано је 37.046 радника од којих је било непријављених 962 или 2,6%.

У току 2008. године инспектори рада и заштите на раду извршили су контроле у високошколским установама, медијским кућама, осигуравајућим друштвима, здравственим установама.

Значајно кршење прописа констатовано је код високошколских установа, а које се односе на регулисање радноправног статуса наставног кадра. Готово половина наставног кадра на високошколским установама ангажована је по уговору о повременим и привременим пословима што није у складу са законским прописима. У овој области инспектори су издали 40 рјешења, а контроле су обављене у сарадњи са просвјетном инспекцијом.

9.1.2. Област заштите на раду

Инспекцијски надзор у области заштите на раду у 2008. години

Табела 83

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	1.614	100.0
1.1.	Редовне контроле	808	50.1
1.2.	Ванредне контроле	806	49.9
1.2.1.	Пријаве/притужбе	150	9.3
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	656	40.6
2.	Извршене контроле	1.614	100.0
2.1.	Уредне контроле	902	55.9
2.1.1.	Уредне редовне контроле	236	14.6
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	666	41.3
2.2.	Неуредне контроле	712	44.1
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	572	35.4
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	140	8.7
3.	Управне мјере	664	100.0
3.1.	Отклањања неправилности	603	90.8
3.2.	Репресивне управне мјере	61	9.2
3.2.	Затварање објеката		
3.3.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	61	9.2
4.	Прекшајне мјере	206	100.0
4.1.	Издати прекршајни налози	169	82.0
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	37	18.0
5.	Кривичне пријаве	2	

Подаци о повредама и смртним случајевима у периоду 2006 – 2008. година

Табела 84

Р. бр.	Параметри	III - XII 2006.	I - XII 2007.	I - XII 2008.	Индекс (2008/2007)
5	Теже повреде	24	20	52	260
5.1.	Шумарство и дрвна инд.		7	17	243
5.2.	Грађевинарство		2	10	500
5.3.	Електропривреда		4	1	25
5.4.	Остале дјелатности	24	7	24	343
6.	Смртне повреде	9	8	5	63
6.1.	Шумарство и дрвна индустрија	2	2		0
6.2.	Грађевинарство	2	4	1	25
6.3.	Електропривреда				
6.4.	Остале дјелатности	5	2	4	200

У области заштите на раду инспектори су извршили 1.614 контрола. Од тог броја неуредних контрола било је 712 (44,1%). Донесене су укупно 664 управне мјере субјектима код којих су утврђене неправилности и у 90,8% случајева послодавци су поступили по истима. Поднесено је 37 захтјева за покретање прекршајног поступка и издато 169 прекршајних налога. Поднесене су и двије кривичне пријаве. Инспектори рада и заштите на раду извршили су инспекцијски надзор на радним мјестима и у радној средини гдје су се десиле повреде на раду и у вези са радом и то 5 повреда са смртним исходом и 52 теже повреде (17 у шумарству и дрвној индустрији, једна у електропривреди, 10 у грађевинарству и 24 у осталим дјелатностима).

У току 2008. године инспектори рада и заштите на раду, саобаћајни инспектори и инспектори шумарства и ловства вршили су инспекцијски надзор у пиланама. Закон о заштити на раду ступио је на снагу у јануару 2008. године, а на основу Закона донесени су и подзаконски акти, међу којима је и Правилник о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини по коме је послодавац обавезан донијети акт о процјени ризика за свако радно мјесто до јула 2009. године.

9.2. Закључне напомене

У области запошљавања и радних односа може се констатовати сљедеће:

- постоји велика заинтересованост за контролу нелегалног запошљавања (Синдикат Републике Српске, Завод за запошљавање, Фонд здравства и Фонд ПИО и велики број појединачних и групних представки организација и грађана), али и недовољна сарадња нелегално запослених радника због страха да не изгубе нелегалан посао и да не буду кажњени (скидање са евиденције незапослених и право на поновно пријављивање на евиденцију незапослених тек након шест мјесеци од дана скидања са евиденције сходно члану 30. алинеја 13. Закона о запошљавању),

- посебан проблем је запошљавање инвалидних лица (обвезници нерадо испуњавају законску обавезу или радије ову обавезу компензирају уплатом новчаних средстава),

- велики број дојава на Центар за пријаве и притужбе оставља мање времена за планске контроле .

- неусклађеност и/или недореченост регулативе у појединим случајевима (запошљавање пензионера, рад преко омладинских задруга и сл.),

- радници у одређеним дјелатностима (грађевинарству, шумарству) не носе лична документа из којих инспектор може утврдити да ли је радник дао о себи тачне податке, па би било добро да се уведу идентификационе картице које би радници морали да носе на радном мјесту,

- инспектори рада и заштите на раду су постигли запажене резултате у сузбијању нелегалног рада, али је то још веома велики проблем (методе инспекцијског надзора, регулатива, кампање, и сл.),

- велике злоупотребе од стране послодаваца односе се и на радно вријеме радника који раде дуже од 40 часова седмично, а који се не односе на прековремени рад и прерасподјелу радног времена које допушта Закон о раду,

- запошљавање пензионера по уговору о дјелу је пракса која се сусреће све чешће у контроли запошљавања, а такав уговорни институт није регулисан Законом о раду.

Заштита на раду је протеклих година била доста запостављана, а инспектори су више били ангажовани у области запошљавања и радних односа. У 2008. години повећан је број инспекцијских контрола из ове области.

10. ЗДРАВСТВЕНО-САНИТАРНА ИНСПЕКЦИЈА (ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА, ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ХРАНЕ, РАДИЈАЦИОНА ЗАШТИТА, ЛИЈЕКОВИ, ХЕМИКАЛИЈЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА)

Здравствено-санитарна инспекција врши инспекцијски надзор у области здравствене заштите становништва, производње и промета лијекова, медицинских средстава и отрова, воде за пиће, намирница и предмета опште употребе, нејонизујућег зрачења (До јуна 2008. године вршена је и контрола у области заштите од јонизујућег зрачења која је престала због ступања на снагу Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у БиХ, који је све ентитетске прописе ставио ван снаге), санитарно-хигијенског стања објеката под санитарним надзором:

- У области **здравствене заштите становништва** 5 инспектора за здравствену заштиту становништва врше инспекцијски надзор одвијања здравствене дјелатности са становишта усаглашености организације и рада здравствених установа и других облика обављања здравствене дјелатности са прописима и одобрењем за рад и спречавање и сузбијање заразних болести и сузбијање епидемија (противепидемијска заштита).

- У области **здравствене исправности хране** 7 инспектора за здравствену исправност хране врше инспекцијски надзор хране и предмета опште употребе у унутрашњем и спољнотрговинском промету, санитарно-техничке и хигијенске услове у објектима за производњу, складиштење и промет хране, системима за водоснабдијевање водом за пиће, система за снабдјевање водом за санитарно-рекреативне потребе, система за хватање и паковање минералних и других флашираних вода за пиће.

- У области **радијационе заштите** један инспектора за радијациону заштиту врши инспекцијски надзор у области нејонизирајућег зрачења са становишта заштите запослених и становништва.

- У **фармацеутској области** 3 фармацеутска инспектора врше инспекцијски надзор у области производње и промета лијекова, медицинских средстава, хербалних љековитих производа и хомеопатских средстава.

- У области **заштите од хемикалија** инспектори за хемикалије врше инспекцијски надзор над објектима, уређајима и опремом правних лица која се баве производњом и прометом отрова на велико и одлагањем и уништавањем отрова (није попуњено радно мјесто).

- У области **социјалне заштите** инспектори за социјалну заштиту врше инспекцијски надзор у области социјалне, породичне и дјечије заштите са становишта обезбјеђења права у овим областима (нису попуњена радна мјеста).

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање нивоа здравствене заштите становништва (организација и функционисање здравствене дјелатности и противепидемијска заштита), држање под контролом нејонизујућег зрачења (радијациона заштита), раст легалности, ефикасности и квалитета здравствених услуга, повећање легалности и безбједности производње и промета лијекова, отрова и намирница и предмета опште употребе, обезбјеђивање високих стандарда водоснабдијевања становништва и прехранбене индустрије, раст нивоа примјене прописа у области социјалне, дјечије и породичне заштите.

10.1. Спољнотрговински инспекцијски надзор

У току 2008. године у спољнотрговинском надзору је извршено укупно 49.128 контрола, од чега 48.929 контрола намирница и предмета опште употребе и 199 контрола отрова.

При томе је узето 2.080 узорака намирница и предмета опште употребе (4,2% пошилики) за лабораторијску провјеру здравствене исправности, од чега је анализом

утврђена неисправност 17 узорака. Од 9 рађених суперанализа, 5 су потврдиле анализу, а 4 су демантовале резултат анализе.

Инспекцијским прегледом, без вршења анализе, доказана је неисправност 10 пошиљки што са 5 неуредних суперанализа и 8 прихваћених неуредних анализа чини укупно 23 неисправне пошиљке, које су враћене испоручиоцу односно уништене.

Од 14 пошиљки хране које су су враћене или уништене (млијеко, сир, шунка, конзервисано поврће, брашно, пиво, свјеже воће и поврће итд.), најчешћи разлози неисправности су били микробиолошка контаминација (4) и протекао рок трајања (4), затим хемијска неисправност (3), органолептичке промјене (3) и неправилна декларација (2). Према поријеклу број пошиљке је сљедећи: из Србије 10, из Македоније 2, из Аргентине 2.

Дјечје играчке, 7 пошиљки са укупно 1.830 комада, биле су неисправне због лаког извлачења длочица, отпуштања боје, недозвољеног садржаја олова и оштрих дијелова који могу изазвати повреде код дјеце а све су биле поријеклом из Кине.

Једна пошиљка прибора за јело, 132 сета ножева такође поријеклом из Кине је враћена испоручиоцу због отпуштања токсичних метала, хрома, никла и мангана.

Једна пошиљка отрова је враћена јер није имала одобрење Министарства здравља и социјалне заштите за увоз.

Уз захтјеве за преглед роба из увоза на жиро рачун буџета Републике уплаћена је накнада у износу од 2.456.300 КМ.

Из упоредне анализе са 2007. годином може се видјети да је у спољнотрговинском промету у 2008. години извршено око 10.000 прегледа више и да је враћена односно уништена већа количина неисправне робе, око 105 тона у 2007. години, а око 117 тона у 2008. години. Процент неисправних пошиљки је скоро исти као у 2007. години (0,05 %).

Процентуално гледано, број неисправних пошиљки дјелује скоро занемарљив у односу на укупан број извршених контрола. Међутим, ако посматрамо количину неисправне робе, јасно је да инспекцијска контрола увоза има пуно оправдање. У случају да је та роба завршила на тржишту посљедице по здравље грађана би могле бити несагледиве.

На основу анализе поријекла робе, закључује се да одређене робе поријеклом из Кине представљају већи ризик по здравље људи што значи да се у наредном периоду морају чешће узорковати и лабораторијски испитивати. Такође се закључује да се и из других земаља могу појавити неисправне робе због чега је неопходно узимање већег броја узорака за лабораторијску провјеру исправности. У вези с тим потребно је и повећати број инспектора на царинским испоставама на којима је велика фреквенција увоза као што је царинска испостава Шамац.

10.2. Унутрашњи инспекцијски надзор

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 85

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Производња и промет лијекова	480	192	40,0	204	126	78	61,8	85	85		100,0
2	Здравствена заштита становништва	585	215	36,8	208	195	13	93,8	17	9	8	52,9
3	Радијациона заштита	178	65	36,5	63	63		100,0	2	2		100,0
4	Производња и промет отрова	72	27	34,2	26	26		100,0				
5	Санитарна заштита	37	7	18,9	5	5		100,0	4	4		100,0
6	Остале дјелатности	12	5	41,7	7	3	4	42,9	5	2	3	40,0
7	Укупно	1.371	511	37,3	513	418	95	81,5	113	102	11	90,3

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 86

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	513	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	418	81,5
1.2.	Репресивне управне мјере	95	18,5
1.2.1.	Затварање објеката	15	2,9
1.2.2.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	66	12,9
1.2.3.	Забрана промета робе	11	2,1
1.2.4.	Уништавање производа/робе	3	0,6
3.	Прекршајне мјере	113	100,0
3.1.	Прекршајни налози	102	90,3
3.2.	Прекршајне пријаве	11	9,7

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 1.409 контрола извршено је 1.371 контрола (756 редовне, 131 ванредне по пријавама и 484 контрола извршења рјешења).

У 2008. години у складу са планом на основу анализе ризика и бројем инспектора за поједине области, инспектори су били ангажовани у сљедећим областима: област производње и промета лијекова 35%, област здравствене и противепидемијске заштите 43%, област заштите од зрачења 13 %, област производње и промета отрова 5,8%, област водоснабдијевања 2,7 %, остало (надзор над прометом хране у општинама без инспектора, контрола рада општинских инспектора итд.) 0,9%. Од 1.371 извршене контроле, 511 или 37 % је било неуредних. Изречено је укупно 513 управних мјера, од чега се 15 мјера односи на затварања субјекта, 80 на забране, а 418 односно 81,4% на отклањање недостатака. Индекс броја уредних контрола у 2008. у односу на 2007. годину износи 1.08 што значи да је код субјеката контроле донекле побољшана дисциплина поштивање прописа, било због подизања свијести или због страха од санкција. Индекс превентивних/корективних мјера показује благи пад, а индекс прекршајних налога значајнији пораст што говори о озбиљнијем приступу инспектора и вршењу суштинских контрола. Предузето је укупно 113 казних мјера, од чега су издата 102 прекршајна налога укупне вриједности 93.980 КМ и поднесено 11 захтјева за покретање прекршајног поступка. Од укупног броја изречених казних мјера 75% се односи на област производње и промета лијекова, 15% на област здравствене и противепидемијске заштите а 10% на област снабдијевања водом за пиће, радијациону заштиту и остале дјелатности.

У току године вршено је организовано узимања узорка за лабораторијску провјеру исправности производа са већим ризиком по здравље становништва. Извршено је узорковање 12 врста лијекова, двије врсте готових и десет врста галенских ради провјере квалитета. Сви пристигли налази били су уредни. Испитано је 25 узорка сладоледа домаће производње од чега је у једном узорку доказана бактерија стафилокок .Од 7 испитиваних узорка зачинске паприке на боје, у једном узорку је доказана природна боја која према прописима из СФРЈ није на листи дозвољених. Испитано је и 6 врста кухињске соли која се налази на тржишту. Од 5 врста затечене соли узето је 18 узорка а одступање садржаја јода је доказано у два узорка соли коју јодира домаћи произвођач. Лабораторијски је испитивана исправност флашираних вода из увоза при чему је анализом доказана неисправност 7 врста. На суперанализи неисправност је потврђена само код једне серије воде „Аqua Una“ паковане у амбалажу за апарате, 18,9 литара, произвођача „Књаз Милош“ из Аранђеловца, због садржаја бактерија *Pseudomonas aeruginosa*. Након ове акције испитане су готово све врсте флашираних вода које се производе у БиХ. Од 13 пронађених врста воде узет је по један узорак и сви су били микробиолошки исправни. На пијацама у Бијељини, Бањалуци, Зворнику, Источном Сарајеву, Требињу и Фочи узето је 30 узорка од 12 врста воћа и поврћа ради испитивања на остатке на пестицида. Испитивање је извршено у Градском заводу за

јавно здравље, Београд и сви резултати су били уредни. Претходним испитивањем узорака зелене салате узетих на подручју Бијељине доказане су значајно веће количине пестицида што говори да лица која се баве производњом поврћа нису довољно едукована о начину примјене средстава за заштиту биља нити о каренци за поједина средства. Почетком школске 2008/2009 године здравствено – санитарна инспекција је извршила узорковање воде у школама сеоског подручја, ради утврђивања хигијенске исправности воде коју користе ученици основних школа. Узорковање је вршено на подручју 18 општина, у 148 школа, при чему је око 70% узорака показало микробиолошку неисправност. Неисправност се углавном односила на присуство бактерија које су тзв. индикатори фекалног загађења (Ешерихија коли, Фекални стрептокок, Ентерокок итд.). Готово исти резултати добијени су у истом периоду претходне године. Након саопштавања ових резултата у рјешавање питања сеоских и школских водовода укључило се Министарство просвјете и културе, Министарство здравља и социјалне заштите, Институт за заштиту здравља, домови здравља, локални органи управе и здравствено-санитарна инспекција. Резултат ових активности је прикључивање одређеног броја школа на градске водоводе, реконструкција неких сеоских водовода, санација и успостављање континуиране дезинфекције на одређеном броју локалних водовода, обезбјеђење флаширане воде у неким школама, планирање средстава и активности на санацији водовода у већем броју општина итд.

10.2.1. Здравствена заштита становништва

Инспекцијски надзор у области здравствена и противепидемијска заштита

Табела 88

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	585	100,0
1.1.	Редовне контроле	330	56,4
1.2.	Ванредне контроле	255	43,6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	65	11,1
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	190	32,5
2.	Извршене контроле	585	100,0
2.1.	Уредне контроле	370	63,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	139	23,8
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	231	39,5
2.2.	Неуредне контроле	215	36,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	191	32,6
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	24	4,1
3.	Управне мјере	208	100,0
3.1.	Отклањања неправилности²³	195	93,8
3.2.	Репресивне управне мјере	13	6,3
3.2.1.	Затварање објеката	4	1,9
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	9	4,3
4.	Прекшајне мјере	17	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	9	52,9
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	8	47,1

У области здравствене и противепидемијске заштите становништва уочава се пад индекса уредних контрола, стагнирање индекса превентивних мјера и значајан пораст индекса прекршајних налога што се може објаснити већим ангажовањем инспектора на откривању неправилности које подлијежу санкционисању.

²³ Превентивне/корективне мјере

10.2.2. Производње и промета лијекова

Инспекцијски надзор у области производње и промета лијекова

Табела 87

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	480	100,0
1.1.	Редовне контроле	260	54,2
1.2.	Ванредне контроле	220	45,8
1.2.1.	Пријаве/притужбе	34	7,1
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	186	38,8
2.	Извршене контроле	480	100,0
2.1.	Уредне контроле	288	60,0
2.1.1.	Уредне редовне контроле	97	20,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	191	39,8
2.2.	Неуредне контроле	192	40,0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	163	34,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	29	6,0
3.	Управне мјере	204	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	126	61,8
3.2.	Репресивне управне мјере	78	38,2
3.2.1.	Затварање објеката	11	5,4
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	56	27,5
3.2.3.	Забрана промета робе	8	3,9
3.2.4.	Уништавање производа/робе	3	1,5
4.	Прекшајне мјере	85	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	85	100,0

Значајан је раст индекса уредних контрола у области производње и промета лијекова у односу на претходну годину, али је још увијек висок проценат неуредних контрола у овој области (40%) са утврђеним значајним неправилностима.

10.2.3. Радијациона заштита

Инспекцијски надзор у области радијационе заштите

Табела 89

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	178	100,0
1.1.	Редовне контроле	103	57,9
1.2.	Ванредне контроле	75	42,1
1.2.1.	Пријаве/притужбе	22	12,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	53	29,8
2.	Извршене контроле	178	100,0
2.1.	Уредне контроле	113	63,5
2.1.1.	Уредне редовне контроле	52	29,2
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	61	34,3
2.2.	Неуредне контроле	65	36,5
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	51	28,7
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	14	7,9
3.	Управне мјере	63	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	63	100,0
4.	Прекшајне мјере	2	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	2	100,0

У области радијационе заштите уочава се пад индекса уредних контрола, стагнарање индекса превентивних мјера и пад индекса прекршајних налога што значи да су

инспектори више утврђивали неправилности мањег значаја који не подлијежу санкционисању због чега су изрицали мјере отклањања недостатака.

Након стављања ван снаге ентитетских прописа о јонизујућем зрачењу обустављене су контроле у тој области. Како није реализован прелазак инспектора у Агенцију за радијациону сигурност, како се очекивало, инспектор је након извјесног времена задужен за контроле у области здравствене заштите.

10.2.4. Производња и промет отрова

Инспекцијски надзор у области производња и промет отрова

Табела 90

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	79	100,0
1.1.	Редовне контроле	52	65,8
1.2.	Ванредне контроле	27	34,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	2	2,5
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	25	31,6
2.	Извршене контроле	79	100,0
2.1.	Уредне контроле	52	65,8
2.1.1.	Уредне редовне контроле	25	31,6
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	27	34,2
2.2.	Неуредне контроле	27	34,2
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	27	34,2
3.	Управне мјере	26	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	26	100,0

У области производње и промета отрова и поред пораста индекса уредних контрола још је примјетан висок проценат неуредних контрола, са неправилностима мањег значаја које не захтијевају изрицање репресивних и казних мјера.

10.2.5. Здравствена исправност хране и санитарна заштита

Инспекцијски надзор у области санитарне заштите

Табела 91

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	37	100,0
1.1.	Редовне контроле	11	29,7
1.2.	Ванредне контроле	26	70,3
1.2.1.	Пријаве/притужбе	2	5,4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	24	64,9
2.	Извршене контроле	37	100,0
2.1.	Уредне контроле	30	81,1
2.1.1.	Уредне редовне контроле	7	18,9
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	23	62,2
2.2.	Неуредне контроле	7	18,9
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	4	10,8
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	3	8,1
3.	Управне мјере	5	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	5	100,0
4.	Прекшајне мјере	4	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	4	100,0

Контролу здравствена исправност хране врше републички здравствени инспектори у спољнотрговинском промету, а кроз организацију контрола општинских здравствено-санитарних инспектора и у унутрашњем промету.

Контролу санитарно-хигијенског стања објеката врше општински здравствено-санитарни инспектори самоиницијативно и у организацији здравствено-санитарне инспекције Инспектората Републике Српске.

У области снабдијевања водом за пиће уочава се значајан пораст индекса уредних контрола и превентивних мјера, али и велики раст индекса прекршајних налога што значи да су у 2008. години утврђиване неправилности од већег значаја.

10.3. Рад здравствено-санитарне инспекције јединица локалне самоуправе

Градска/општинска здравствено-санитарна инспекција углавном има надлежност да контролише производњу и промет намирница и предмета опште употребе и санитарно-хигијенско стање објекта.

У 2008. години надзор је обављало 58 општинских здравствено-санитарних инспектора у 42 општине и у 7 општина по основу споразума о вршењу инспекцијског надзора инспектора из сусједне општине. У 11 мањих општина нема општинских инспектора, па је повремено надзор вршила републичка инспекција.

У току године извршено је 16.371 контрола од чега је 4.710 (29%) контрола било неуредно, те је предузето исто толико управних мјера. Највећи број контрола је остварен у трговинским објектима (5.184) затим у угоститељским објектима за исхрану и пиће (5.059). У васпитно-образовним установама, установама за смјештај, салонима за уљепшавање, те у објектима културе и спорта, гдје се контролише санитарно-хигијенско стање, извршене су 1.422 контроле.

Од укупног броја мјера (4.710) на отклањање недостатака се односи 2.951 мјера (62,6%), а 1.759 (37,4%) на репресивне мјере. Издато је укупно 403 прекршајна налога и поднесено 237 прекршајних пријава, при чему је наплаћено 81.050 КМ у општинске буџете.

10.4. Закључне напомене

И поред видног помака у раду здравствено-санитарне инспекције, у појединим областима постоје одређени проблеми које сама инспекција не може ријешити, а који значајно утичу на ефекте рада:

1. Илегалан рад љекара, стоматолога и зубних техничара је доста раширена појава коју инспекција сама није успјела ријешити с обзиром да се услуге пружају иза затворених врата у приватним кућама и становима, у које са аспекта људских права и заштите приватне имовине инспектори не могу улазити. Ова појава се вјероватно неће потпуно искоријенити ни инспекцијским ни мјерама органа МУП, све док не промјени здравствена и казнена политика. Због појаве пружања болничких услуга у појединим хируршким и гинеколошким амбулантама потребно је организовати стручни надзор над радом тих амбуланти. Директори здравствених установа би требали предузимати мјере против својих радника који без сагласности обављају дјелатност и у приватној пракси. Посебно би било значајно ангажовање здравствених комора.

2. Збрињавање инфективног медицинског отпада представља проблем, јер једино болница Добој има постројење за обраду, тако да у већини мјеста овај отпад завршава на депонији заједно са комуналним отпадом, а депоније немају дозволу да прихватају инфективни отпад, тако да сама селекција и обиљежавање опасног отпада не би имала смисла.

3. Фиктивно пријављивање фармацеута у апотекама, прелазак фармацеута из једне апотеке у другу и ангажовање фармацеута старијих од 65 година су појаве у чије рјешавање се мора укључити орган који издаје одобрења за рад. Фармацеути из других земаља би морали доказати да нису у радном односу у својој држави, а апотеци коју фармацеут напусти треба укинути одобрење за рад, ако након остављеног рока не обезбиједи другог фармацеута или привремено не одјави рад апотеке.

4. Недовољни лабораторијски капацитети имају за посљедицу да се храна проглашава исправном на основу елемената који се могу испитати, а уствари остаје непознато да ли су елементи који нису испитани у оквиру дозвољеног. Већина дијететских суплемената се не може испитати на најбитније параметре као што су нпр. витамини у дјечијој храни, хормони у препаратима за спортисте и сл. Узорке појединих производа Институт за заштиту здравља не анализира, јер их сматра медицинским средством, а Агенција за лијекове их не сматра медицинским средством, тако да одговорност о исправности преузима само инспекција. Потпуни недостатак лабораторија за испитивање појединих група производа, као што су лијекови и отрови, такође имају велики утицај на ефикасност рада инспекције. Недостатак овлашћене лабораторије за ГМО је сметња за утврђивање присуства ГМО у намирницама из увоза.

5. Недостатак организација овлашћених да врше провјеру техничке исправности одређених уређаја који емитују нејонизујуће зрачење (УВ лампе, ултразвук и сл.) ствара велике сметње у раду ове инспекције.

6. Недостатак организација која могу и морају хитно реаговати у одређеним акциденталним ситуацијама, као што је хаваријско расипање отрова и другог опасног материјала, представља потенцијални проблем који неће моћи ријешити сама инспекција.

7. Питање сеоских и школских водовода, који немају потребну грађевинско-техничку документацију нити лице које управља водоводом, не може ријешити здравствено-санитарна инспекција. За рјешавање овог питања потребно је пуно ангажовање органа локалне управе, али и одређених министарстава.

8. Поједине области са битним утицајем на здравље људи нису регулисане прописима (базени за купање, салони за уљепшавање, тетоважу и пирсинг, водоводи у погледу стручног кадра итд.).

9. За обављање надзора у здравственим установама потребан је већи број инспектора, а посебно у одјељењу Требиње, јер у том одјељењу нема инспектора за област здравства. Одлазак инспектора из Бања Луке на подручје Херцеговине се може само повремено организовати, јер изискује значајна материјална средства и смањује обим контрола на овом подручју.

Неки од показатеља напретка у раду здравствено-санитарне инспекције:

(1) Сарадња и комуникација са општинским инспекцијама је знатно унапријеђена. Организовано је и плански вршено узорковање ризичних група производа ради лабораторијске провјере здравствене исправности, а резултати презентовани јавности путем медија.

(2) Одржавана је коректна сарадња са Министарством здравља и социјалне заштите, Институтом за заштиту здравља Републике Српске, Агенцијом за лијекове, Удружењем фармацеута, Комором доктора стоматологије, Агенцијом за безбједност хране БиХ, Агенцијом за надзор над тржиштем, царинским органима, инспекцијом Федерације БиХ и Дистрикта Брчко, Удружењем за заштиту потрошача и другим релевантним институцијама и организацијама.

(3) О значајнијим догађањима везаним за рад ове инспекције јавност је редовно обавјештавана.

(4) У области производње и промета лијекова значајно је смањен број фармацеута који нису имали лиценцу Коморе фармацеута Републике Српске. У току 2007. године затечено је 14, а у 2008. години 3 фармацеута. Девет апотека које су два или више пута

затечене да раде без присуства фармацеута су запечаћене, чиме је власницима упућена јасна порука да апотека не смије радити без дипломираног фармацеута. Успостављен је систем извјештавања Агенције за лијекове о промету лијекова и Института за заштиту здравља, што је представљало велики проблем у ранијем периоду. Значајно је смањен број лијекова који немају упутство на разумљивом језику, са 32 у 2007. на 8 у 2008. години. Није запажено масовније рекламирање лијекова у медијима, што је резултат ранијег правовременог реаговања на сваки покушај рекламирања.

(5) У здравственим установама које легално обављају дјелатност затечен је само један љекар без лиценце за рад. Печаћење четири стоматолошке амбуланте које су радиле без одобрења Министарства здравља покренуло је легализацију великог броја амбуланти, које су до тада радиле без одобрења за рад.

(6) У сарадњи са Министарством здравља, Институтом за заштиту здравља и Фондом здравственог осигурања покренута је активност вакцинације ученика медицинских школа и студената медицинског факултета против хепатитиса Б.

(7) У току године није запажено рекламирање услуга алтернативног лијечења од стране нестручних лица, нити је било дојава грађана о овој појави.

(8) У области нејонизујућег зрачења успостављен је систем мјерења зрачења извора од посебног интереса, као што су базне станице мобилне телефоније и радио и телевизијске станице, а сва досадашња мјерења показала су да је зрачење у дозвољеним границама.

(9) У области производње и промета отрова обављени су здравствени прегледи особља које ради са отровима у складу са правилником који је објављен 2008. године.

(10) У области недозвољеног рекламирања успјешно су спријечени сви облици рекламирања цигарета, било директно или индиректно, помоћу разних трикова. У провођењу ових активности на иницијативу инспекције укључена је и Регулаторна агенција за комуникације.

(11) На свим царинским испоставама радно вријеме инспектора је усаглашено са радним временом царинских органа, што је значајно олакшало спољнотрговински промет. У току године није било ни једне притужбе увозника на одсуство инспектора са радног мјеста или на понашање инспектора, што је у ранијем периоду била доста честа појава.

11. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА

Просвјетна инспекција врши инспекцијски надзор у области предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, високог образовања и ученичког и студентског стандарда, као и у области дјелатности културе и спорта.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности, квалитета и ефикасности предшколског и основног образовања и васпитања, средњег, вишег и високог образовања, ученичког и студентског стандарда и других видова образовања.

Од 15 систематизованих просвјетних инспектора попуњено је 9 радних мјеста са главним просвјетним инспектором. Крајем године један инспектор је пензионисан. Овај број републичких просвјетних инспектора није довољан за вршење инспекцијског надзора. Подручна одјељења Бијељина, Источно Сарајево и Приједор немају ни једног просвјетног инспектора.

Девет, односно осам просвјетних инспектора врши инспекцијски надзор у 1.032 објекта контроле у 61 објекту у области предшколског васпитања и образовања, 205 основних школа и 589 подручних одјељења основних школа, 89 средњих школа и 3 подручна одјељења средњих школа, 74 објекта контроле у области високог образовања и 4 објекта контроле у области ученичког стандарда и 7 објекта контроле у области студентског стандарда.

11.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 93

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укуп но	Пре вен тивне/ корек тивне	Реп ресивне	% преве вентивних	Укуп но	Прекр шајни налог	Пре кршај на прија ва	% прекр шајних налога
1	Предшкол. васп. и образ.	20	4	20,0	4	4		100,0				
2	Основно образ. и васп.	436	145	33,3	144	144		100,0	9	8	1	88,9
3	Средње образ. и васп.	369	88	23,8	83	83		100,0	9	6	3	66,7
4	Високо образовање	247	82	33,2	78	76	2	97,4	6	6		100,0
5	Ученички стандард	5	2	40,0	2	2		100,0				
6	Студентски стандард	3	3	100,0	2	2		100,0				
7	Остало	1										
	Укупно	1.081	324	30,0	313	311	2	99,4	24	20	4	83,3

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 94

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	313	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	311	99,4
1.2.	Репресивне управне мјере	2	0,6
1.2.1.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	2	0,6
3.	Прекршајне мјере	24	100,0
3.1.	Прекршајни налози	20	83,3
3.2.	Прекршајне пријаве	4	16,7

Годишњим планом за 2008. годину планирано је 1.098 контрола. Извршено је 1.081 контрола, односно 98% плана.

Од укупног броја извршених контрола 324 контроле су биле неуредне (30%). Донесено је 311 рјешења којим је наложено отклањање недостатака. Издато 20 прекршајних налога, поднесена 4 прекршајне пријаве и 4 кривичне пријаве. Покренуто је 7 иницијатива за разрјешење директора средњих школа и 1 иницијатива за разрјешење чланова школског одбора у средњој школи.

Просвјетна инспекција је у овом периоду извршила провјеру 586 школских исправа, (3 у основним школама, 343 у средњим школама и 240 на високошколским установама) и наложила средњим школама да пониште 19 диплома, а високошколским установама да пониште 89 диплома.

Пребачај плана остварен је у области средњег и високог образовања. Ове области су у плану рада просвјетне инспекције означене као ризичне области због великог броја неправилности које су утврђене инспекцијским контролама као и великог броја представки и захтјева за провјеру вјеродостојности школских исправа стечених на приватним високошколским установама и у средњим школама ванредним завршавањем образовања.

У области предшколског и основног васпитања и образовања смањен је број контрола због мањег броја представки које су се односиле на ове области и недостатка инспектора.

11.1.1. Област предшколског васпитања и образовања

Инспекцијски надзор у области предшколског васпитања и образовања

Табела 95

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	20	100,0
1.1.	Редовне контроле	12	60,0
1.2.	Ванредне контроле	8	40,0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	6	30,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	2	10,0
2.	Извршене контроле	20	100,0
2.1.	Уредне контроле	16	80,0
2.1.1.	Уредне редовне контроле	10	50,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	6	30,0
2.2.	Неуредне контроле	4	20,0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	2	10,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	2	10,0
3.	Управне мјере	4	100,0
3.1.	Отклањања неправилности²⁴	4	100,0

Контроле у области предшколског васпитања и образовања односиле су се на провјеру стручне спреме васпитача и сарадника и организацију васпитног рада у предшколским установама у којима се васпитавају и образују дјеца у раном дјетињству.

11.1.2. Област основног образовања и васпитања

Инспекцијски надзор у области основног образовања и васпитања

Табела 96

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	436	100,0
1.1.	Редовне контроле	211	48,4
1.2.	Ванредне контроле	225	51,6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	101	23,2

²⁴ Превентивне/корективне мјере

1.2.2	Контроле извршења рјешења	124	28,4
2.	Извршене контроле	436	100,0
2.1.	Уредне контроле	291	66,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	106	24,3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	185	42,4
2.2.	Неуредне контроле	145	33,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	105	24,1
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	40	9,2
3.	Управне мјере	144	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	144	100,0
4.	Прекшајне мјере	9	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	8	88,9
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	1	11,1

Инспекцијским прегледима у основним школама утврђене су неправилности које су се односиле на организацију васпитно-образовног рада, стручну заступљеност наставе, непоштивање одредби закона о врсти и степену стручне спреме прописане за обављање послова наставника и стручних сарадника, избор и рад органа управљања и руковођења у школи, вођење документације и евиденције, љекарски преглед запослених радника и организацију ученичких екскурзија и излета.

11.1.3. Област средњег образовања и васпитања

Инспекцијски надзор у области средњег образовања и васпитања

Табела 97

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	369	100,0
1.1.	Редовне контроле	101	27,4
1.2.	Ванредне контроле	268	72,6
1.2.1.	Пријаве/притужбе	210	56,9
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	58	15,7
2.	Извршене контроле	369	100,0
2.1.	Уредне контроле	281	76,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	63	17,1
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	218	59,1
2.2.	Неуредне контроле	88	23,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	38	10,3
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	50	13,6
3.	Управне мјере	83	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	83	100,0
4.	Прекшајне мјере	9	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	6	66,7
4.2.	Поднесене прекршајне пријаве	3	33,3

Просвјетна инспекција је у извјештајном периоду вршила контроле у гимназијама, средњим техничким школама и средњим стручним школама и утврдила неправилности које су се односиле на доношење годишњег програма рада школе и реализацију истог, организацију васпитно-образовног рада, упис редовних и ванредних ученика, стручну заступљеност наставе, расписивање конкурса за избор наставника и сарадника, избор и рад органа управљања и руковођења у школи, провођење испита (поправних, допунских и разредних), вођење документације и евиденције, издавање школских исправа, извођење ученичких екскурзија и излета и остваривање права и обавеза ученика и наставника.

11.1.4. Област високог образовања

Инспекцијски надзор у области високог образовања

Табела 98

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	247	100,0
1.1.	Редовне контроле	49	19,8
1.2.	Ванредне контроле	198	80,2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	171	69,2
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	27	10,9
2.	Извршене контроле	247	100,0
2.1.	Уредне контроле	165	66,8
2.1.1.	Уредне редовне контроле	38	15,4
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	127	51,4
2.2.	Неуредне контроле	82	33,2
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	11	4,5
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	71	28,7
3.	Управне мјере	78	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	76	97,4
3.2.	Репресивне управне мјере	2	2,6
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	2,6
4.	Прекшајне мјере	6	100,0
4.1.	Издати прекшајни налози	6	100,0

У извјештајном периоду просвјетна инспекција извршила је инспекцијске прегледе на свим јавним и приватним високошколским установама, утврдила неправилности на већини високошколских установа и предузела мјере за отклањање истих. Најчешће неправилности у раду високошколских установа односиле су се на организационе, просторне, материјално/техничке и кадровске услове за рад. Уочене су одређене неправилности у извршавању и примјени прописа из области високог образовања које су се односиле на пословни простор у власништву, банкарску гаранцију, недовољан број запослених у радном односу на неодређено вријеме, са пуном нормом сати. Академско особље није засновало радни однос (закључило уговор о раду) са високошколском установом у складу са законом и статутом. Велики број наставника био је ангажован на основу уговора о обављању овремених/привремених послова што је у супротности са Законом о раду и Законом о високом образовању. Избор у звања наставника и сарадника није вршен у складу са законом. У високошколским установама ради велики број наставника који су навршили 68 година живота. Високошколске установе су уписале више студената од броја који им је дозвољен у складу са просторним и кадровским могућностима и висином банкарске гаранције. Студенти су уписани на студијске програме који се изводе без одобрења Министарства просвјете и културе. Утврђене су неправилности и код избора студентског представничког тјела, вођења евиденције и документације, издавања диплома итд. Заснивање радног односа и ангажовање академског особља на високошколским установама са просвјетном инспекцијом контролисала је инспекција рада. Забрањен је рад Колеџу за индустријски и пословни менаџмент "IBC College" Приједор и Високој школи за предузетништво и бизнис Приједор, које су обављале дјелатност високог образовања без одобрења Министарства. На Високој школи за предузетништво и бизнис Приједор контрола је извршена уз асистенцију ЦБ Приједор, јер нису дозволили инспекцији да изврши инспекцијски преглед и утврди чињенично стање.

11.1.5. Област ученичког и студентског стандарда

Инспекцијски надзор у области ученичког и студентског стандарда

Табела 99

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	8	100,0
1.1.	Редовне контроле	2	25.0
1.2.	Ванредне контроле	6	75.0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	4	50.0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	2	25.0
2.	Извршене контроле	8	100,0
2.1.	Уредне контроле	3	37,5
2.1.1.	Уредне ванредне контроле	3	37.5
2.2.	Неуредне контроле	5	62,5
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	2	25.0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	3	37.5
3.	Управне мјере	4	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	4	100,0

Предмет контрола у домовима ученика био је избор радника и васпитача и избор и рад органа управљања и руковођења у дому.

Прегледи извршени у установама студентског стандарда односили су се на услове за рад студентских домова и права студената на смјештај и исхрану.

11.2. Закључне напомене

Посебан проблем у раду просвјетне инспекције представља реално стање у области, недостатак инспектора, а у једном дијелу и недостаци у регулативи, као и другостепено и судско одлучивање.

12. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

Инспекција за заштиту од пожара врши инспекцијски надзор провођења прописа и техничких норматива у погледу заштите од пожара у свим дјелатностима и у свим објектима и другим мјестима који су ризични са становишта могућности избијања пожара, а посебно у објектима у којима се користе и/или налазе експлозивне материје и запаљиве течности и гасови и остале опасне материје, као и инспекцијски надзор ватрогасних јединица у погледу спремности и техничке опремљености јединица, стручног оспособљавања и усавршавања и способности ватрогасних јединица за гашење пожара. Инспекција за заштиту од пожара надзире следеће области: колективно становање, привредне и ванпривредне дјелатности, шумарство и пољопривреда и ватрогасне јединице.

Основни циљ Инспекције за заштиту од пожара своди се у суштини на повећање превентиве у области заштите од пожара и повећање нивоа заштите од пожара у Републици Српској како би се обезбиједила безбједност људи и материјалних добара угрожених пожаром, експлозијом и хаваријом.

Од 19 систематизованих инспектора за заштиту од пожара попуњено је 6 радних мјеста. Овај број инспектора није довољан за вршење инспекцијског надзора. Подручна одјељења Добој, Источно Сарајево и Требиње немају ни једног инспектора за заштиту од пожара.

12.1. Унутрашњи инспекцијски надзор

Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2008. години

Табела 100

Р. бр.	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајне мјере			
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Укупно	Превентивне/корективне	Репресивне	% превентивних	Укупно	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	% прекршајних налога
1	Услови за обављање дјелат.	15	5	33,3	7	5	2	71,4				
2	Колективно становање	10	6	60,0	6	5	1	83,3				
3	Привредне и ванприв. дјел.	415	219	52,8	231	205	26	88,7	4	4		100,0
4	Шумарство и пољопреда	16	9	56,3	9	9		100,0				
5	Ватрогасне јединице	23	8	34,8	8	8		100,0				
6	Остало	5	3	60,0	3	1	2	33,0				
	Укупно	484	250	51,7	264	233	31	88,3	4	4		100,0

Структура предузетих мјера у 2008. години

Табела 101

Р. бр.	Предузете мјере	Број мјера	% учешћа
1.	Управне мјере	264	100,0
1.1.	Превентивне/корективне мјере	233	88,3
1.2.	Репресивне управне мјере	31	11,7
1.2.1.	Забрана обављања дјелатности субјеката/објеката	30	11,4
1.2.2.	Забрана промета робе	1	0,4
3.	Прекршајне мјере	4	100,0
3.1.	Прекршајни налози	4	100,0

У унутрашњем инспекцијском надзору у 2008. године од планираних 520 контрола извршено је 484 контроле (235 редовне, 100 ванредне по пријавама и 149 контрола извршења рјешења), тј. 93%. У 484 извршене инспекцијске контроле неуредних је било 250 (51,7%) и инспектори су предузели 264 управне мјере, од којих је 31 забрана промета

запаљивих течности и гасова, ускладиштавања и кориштења постројења и уређаја за запаљиве течности и гасове. Инспектори су издали 4 прекршајна налога.

Вршене су заједничке контроле са тржишном инспекцијом утврђивања испуњености услова у погледу пословног простора, опреме, уређаја и средстава помоћу којих се обавља трговинска дјелатност. То су контроле плинских станица, шумских комплекса и предузећа на локалитету Руди Чајавец, која су регистрована промјеном намјене постојеће дјелатности. Посебан акценат дат је инспекцијском надзору јавних објеката са отежаном евакуацијом (ноћни клубови) и објеката запаљивих течности и гасова.

12.1.1. Услови за обављање дјелатности

Инспекцијски надзор у области услова за обављање дјелатности

Табела 102

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	15	100,0
1.1.	Редовне контроле	9	60,0
1.2.	Ванредне контроле	6	40,0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	4	26,7
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	2	13,3
2.	Извршене контроле	15	100,0
2.1.	Уредне контроле	10	66,7
2.1.1.	Уредне редовне контроле	6	40,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	4	26,7
2.2.	Неуредне контроле	5	33,3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	3	20,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	2	13,3
3.	Управне мјере	7	100,0
3.1.	Отклањања неправилности ²⁵	5	71,4
3.2.	Репресивне управне мјере	2	28,6
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	2	28,6

У области услова за обављање дјелатности извршено је 15 контрола лиценцираних организација. Утврђено је да су организације (око 20) лиценциране за сва влашћења из Закона о заштити од пожара (за стручну оцену елаборат о заштити од пожара, за спровођење мјера заштите од пожара, за испитивање апарата за гашење пожара, за испитивање хидрантске мреже, за испитивање система, уређаја и инсталација за заштиту од пожара) без постојања подзаконских аката о условима које требају испунити и позивом само на један члан Закона који се односи на стручну оцену елабората о заштити од пожара.

12.1.2. Област колективног становања

Инспекцијски надзор у области колективног становања

Табела 103

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	10	100,0
1.1.	Редовне контроле	2	20,0
1.2.	Ванредне контроле	8	80,0
1.2.1.	Пријаве/притужбе	5	50,0
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	3	30,0
2.	Извршене контроле	10	100,0
2.1.	Уредне контроле	4	40,0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	4	40,0

²⁵ Превентивне/корективне мјере

2.2.	Неуредне контроле	6	60,0
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	2	20,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	4	40,0
3.	Управне мјере	6	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	5	83,3
3.2.	Репресивне управне мјере	1	16,7
3.2.2.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	1	16,7

У области колективног становања извршено је 10 контрола трошних и девастираних барака, спратних стамбених објеката, дјечијих, ђачких, студентских, старачких и казнено поправних домова. Изражен је проблем контроле стамбених објеката код којих нису формиране Заједнице етажних власника.

12.1.3. Област привредних и ванпривредних дјелатности

Инспекцијски надзор у области привредних и ванпривредних дјелатности

Табела 104

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	415	100,0
1.1.	Редовне контроле	207	49,9
1.2.	Ванредне контроле	208	50,1
1.2.1.	Пријаве/притужбе	75	18,1
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	133	32,0
2.	Извршене контроле	415	100,0
2.1.	Уредне контроле	196	47,2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	37	8,9
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	159	38,3
2.2.	Неуредне контроле	219	52,8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	170	41,0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	49	11,8
3.	Управне мјере	231	100,0
3.1.	Отклањања неправилности	205	88,7
3.2.	Репресивне управне мјере	26	11,3
3.2.1.	Забрана субјекту/објекту обављања дјелатности	25	10,8
3.2.2.	Забрана промета робе	1	0,4
4.	Прекшајне мјере	4	100,0
4.1.	Издати прекршајни налози	4	100,0

У области привредних и ванпривредних дјелатности извршено је 415 контрола. Контроле су извршене у великим индустријским објектима (Рафинерија Брод, Рафинерија Модрича, термоелектране Угљевик и Гацко), бензинске станице и терминали, пунионице плина). Неуредних контрола је било 219 (52,7%), за чије отклањање недостатака су донесено 231 рјешење и 4 забране (двје су се односиле на забрану промета нафте и нафтних деривата на бензинским станицама и двје забране коришћења резервоара за загријавање стамбено пословних објеката У Приједору и Козарској Дубици). Уочено је да се по правилу не проводе мјере заштите од пожара у случају промјене намјене одређених дјелатности у привредним субјектима, као и у објектима са више власника, а таквих случајева у пракси има доста.

Од 15 жалби на рјешења инспектора у контролама субјеката на локалитету Руди Чајавеца другостепени орган је уважио 6 жалби с образложењем да је, у складу са Законом о облигацијама, спровођење мјера заштите од пожара у изнајмљеним објектима дужан да проводи закуподавац, а не корисник објекта не узимајући у обзир да је Закон о заштити од пожара одредио да је корисник објекта одговоран за спровођење мјера заштите од пожара.

12.1.4. Област шумских и пољопривредних комплекса

Инспекцијски надзор у области шумских и пољопривредних комплекса

Табела 105

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	16	100.0
1.1.	Редовне контроле	5	31.3
1.2.	Ванредне контроле	11	68.8
1.2.1.	Пријаве/притужбе	7	43.8
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	4	25.0
2.	Извршене контроле	16	100.0
2.1.	Уредне контроле	7	43.8
2.1.1.	Уредне редовне контроле	1	6.3
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	6	37.5
2.2.	Неуредне контроле	9	56.3
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	4	25.0
2.2.2.	Неуредне ванредне контроле	5	31.3
3.	Управне мјере	9	100.0
3.1.	Отклањања неправилности	9	100.0

У заједничким контролама са инспекторима за шумарство и ловство извршени су прегледи најризичнијих шумских газдинстава (Центар за газдовање кршом, шумска газдинства/управе Невесиње, Вишеград, Фоча, Источно Сарајево, Бјељина, Бања Лука и Приједор), два национална парка и Инцелове плантаже).

Општинама су упућени дописи у вези са проблемима заштите од пожара отворених комплекса изложених крчењу и паљењу корова и припреми земљишта за сјетву, дивљих депонија, те уређења излетишта и туристичких кампова са приступним путевима и стања и опремљености ватрогасних јединица.

Инспектори су утврдили да је ниво организованости мјера противпожарне заштите бољи, а односи се на чишћење дрвне масе преостале од експлоатације шуме уз путне комуникације, формирање дежурства пожарних група у појединим одјелима, израде карата реона на мјестима за осматрање, начин алармирања и успостављања веза са ватрогасним јединица.

12.1.5. Ватрогасне јединице

Инспекцијски надзор у области ватрогасних јединица

Табела 106

Р. бр.	Предузете мјере	2008.	
		Кол.	% учешћа
1.	Извршене контроле	23	100.0
1.1.	Редовне контроле	11	47.8
1.2.	Ванредне контроле	12	52.2
1.2.1.	Пријаве/притужбе	7	30.4
1.2.2.	Контроле извршења рјешења	5	21.7
2.	Извршене контроле	23	100.0
2.1.	Уредне контроле	15	65.2
2.1.1.	Уредне редовне контроле	3	13.0
2.1.2.	Уредне ванредне контроле	12	52.2
2.2.	Неуредне контроле	8	34.8
2.2.1.	Неуредне редовне контроле	8	34.8
3.	Управне мјере	8	100.0
3.1.	Отклањања неправилности	8	100.0

У области надзора ватрогасних јединица извршене су 23 контроле. Инспекцијски надзор се односио рад ватрогасних јединица, њихова спремност и техничка опремљеност, стручно усавршавање ватрогасаца и општа оцјена способности јединице за гашење пожара. Констатовано је да је изражен проблем техничке опремљености ватрогасних јединица за гашење шумских пожара.

12.2. Закључне напомене

Проблем надзора у области заштите од пожара посебно се испољава у сљедећем:

- недовољан број и обученост инспектора (непокривене регије Добој, Источно Сарајево и Требиње),
- недовољно усклађена регулатива у овој области.

IV. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ И ПРЕПОРУКЕ

1. Закључне напомене

1.1. Инспекторат Републике Српске је у основи реализовао Концепт Инспекцијског система у Републици Српској:

- успостављена је организациона структура, усвојена основа правила и процедуре (Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове, Правилник о платама и другим примањима у Републичкој управи за инспекцијске послове, Правилник о посебним накнадама запослених у Републичкој управи за инспекцијске послове, Правилник о поступку директног споразума, Правилник о рачуноводственој политици Републичке управе за инспекцијске послове, сет упутстава, инструкција и наредби), Инспекцијски информациони систем Републике Српске је завршен и у фази је увођења чиме су створене све претпоставке за комплетну стандардизацију инспекцијског надзора и увођење система квалитета према стандардима ISO 9001:2008 (2010. година ће бити у знаку сертификације система квалитета уласком у нови међународни пројекат),

- уз посебну одлуку Владе Републике Српске о попуни недостајућег кадра, кадровска ситуација у Инспекторату би се стабилизовала и остала би стална обавеза развоја кадрова (обука, етички кодекс, праћење рада запослених, заштита интегритета запослених који стручно, законито и професионално обављају свој посао и предузимање адекватних мјера у случају нестручног, незаконитог и непрофесионалног обављана послова и сл.),

- процес опремања основном опремом за рад приводи се крају (пословни простор и возила у највећем дијелу, опрема за узорковање, за чување и пломбирање узорака и опрема за индикацију неусаглашености је у поступку обезбјеђења преко пројекта EU CARDS), а остала опрема (заштитна опрема за инспекцијски надзор и остала помоћна опрема обезбјеђиваће се капиталним улагањем из буџета Инспектората),

- средства за функционисање Инспектората обезбјеђиваће се пројектним планирањем буџета Инспектората.

1.2. Инспекторат Републике Српске је активностима у међународним пројектима афирмисао и своју организацију и Републику Српску кроз:

- чланство у међународним организацијама (Међународна асоцијација инспектора рада са сједиштем у Луксембургу, Међународни информациони центар за сигурност и здравље на раду са сједиштем у Женеви),

- потписивање међународних докумената (Декларација о регионалној сарадњи инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине, Споразум о сарадњи са Инспекторатом рада Португала),

- учествовање на међународним скуповима (97. сједница Међународне организације рада у Женеви и XII конгрес Међународног удружења инспекција рада у Женеви, I регионална конференција инспекција рада Југоисточне Европе, Азербејџана и Украјине, Регионална конференција о јачању пословног окружења у Југоисточној Европи на којој је представник Инспектората Републике Српске био главни панелиста за развој инспекцијског система, скупови у Србији, Црној Гори, Хрватској),

- објављивање у међународним годишњим публикацијама (Форум IALI за 2007. и 2008. годину),

- презентације пројеката (Пројекат Информациони систем под покровитељством Владе Републике Српске).

1.3. Инспекторат Републике Српске својим активностима утиче (а може још више) на регулативну реформу у Републици Српској.

1.4. Инспекторат Републике Српске је у основи остварио резултате који су добра основа за унапређење рада и повећање ефекта инспекцијског надзора зависно од кадровских капацитета и обима ванредних захтјева за контролама:

- у области **спољнотрговинског надзора** (контрола квалитета, здравствена исправност намирница и фитосанитарни инспекцијски надзор) организационим мјерама поједностављење су процедуре прегледа, убрзан промет на граници и смањено оптерећење субјеката контроле (обједињавање узоковања за здравствену исправност и контролу квалитета, покривеност свих прелаза и царинских терминала и усклађеност радног времена са царином, поједностављење постојеће документације коју издају инспектори, усаглашавање Обједињеног списка роба које подлијежу надзору у спољнотрговинском промету итд),

- у области **хране** инспекцијски надзор врши Здравствено-санитарна инспекција (здравствена исправност намирница и предмета опште употребе), Ветеринарска инспекција (исправност намирница животињског поријекла), Тржишна инспекција (контрола квалитета пољопривредно-прехранбених производа) и Пољопривредна инспекција (контрола земљишта, биља, ђубрива и фитосанитарних средстава) с напоменом да овакав парцијалан приступ контроли хране не обухвата комплексност сектора хране,

- у области **непрехранбених производа** инспекцијски надзор у спољнотрговинском и унутрашњем промету врши Тржишна инспекција ограничено с напоменом да се помаци уочавају на подручју заштите потрошача, заштите лојалне конкуренције и фискалних ефекта узимајући у обзир реална ограничења (недовољно висок рејтинг инспектора, стање регулативе, рад другостепених и судских органа, неразвијена тестне инфраструктуре итд),

- у области **запошљавања, радних односа и заштите на раду** постигнути су одређени резултати на подручју регулативе, обуке, инспекцијског надзора (постепено се смањује "рад на црно" и благо расте дисциплина у области радних односа уопште, стварају се почетне претпоставке за раст безбједности радних мјеста), али није завршен процес организовања инспекције рада према стандардима Међународне организације рада (најстарија међународна организација),

- инспекцијским надзором држе се под контролом **велики технички** (електроенергетика и термоенергетика, рударство и геологија, нафта и гас) и **саобраћајни системи** (друмски, жељезнички и водни саобраћај) с напоменом да су у појединим областима надзора учињени видљиви помаци (у области електроенергетике, термоенергетике, рударства и жељезничког саобраћаја поштују се издати налози инспектора, што раније по правилу није био случај, знатно је смањен нелегални комби превоз, нелегални пловни саобраћај и др.),

- у области **урбанизма, грађења и заштите животне средине** помаци су уочљиви у актуелним дешавањима, али је и даље неријешен проблем незаконито изграђених објеката (законске обавезе градови/општине нису спремне да рјешавају) и проблем постојећих објеката који немају еколошку дозволу (процес пролонгирања прописаних обавеза),

- у области **заштите и коришћења пољопривредног земљишта, шуме и вода** уочавају се позитивне тенденције (независност инспекција од субјеката контроле, контроле су свеобухватније и конкретније, заједничке контроле са другим инспекцијама, расте број управних и казних мјера итд),

- у области **заштите здравља животиња** под контролом се држе актуелне заразне болести и зоонозе узимајући у обзир карактер заразних болести (посебно бруцелозе) и реална ограничења (ограниченост забране номађења, неадекватне процедуре увоза стоке, непостојање најбитнијих регистара, као што су регистри животиња, имања и много других),

- у области **заштите здравља становништва** стање је комплексно (и са становишта сложености система и са становишта нагомиланих проблема у дужем временском периоду) и не може се ријешити само једном активношћу и само једном одговорношћу (помаци су учињени у промету лијекова, лиценцирању љекара, рекламирању цигарета и алтернативног

лијечења, заштити од нејонизујућег зрачења и др, али није било битног напретка у смањењу илегалног рада љекара, стоматолога и зубних техничара, у збрињавању инфективног медицинског отпада, у организованијем снабдјевању питком водом сеоског становништва и ђака у школама и др.),

- у области **просвјете**, обзиром на посебно велике проблеме у дјелатности, Просвјетна инспекција је, уз подршку ресорног министарства, започела контроле не предузимајући било какве репресивне мјере, што је дало одређене резултате (установе у области просвјете, а посебно високошколске установе су почеле схваћати да морају поштовати прописе),

- у области **противпожарне заштите** није направљен посебно значајан напредак обзиром да је ова инспекција преузета у овој години, да је недовољан број инспектора и да су инспектори морали да се прилагођавају новом начину рада, али су створени елементарни услови за рад ове инспекције.

1.5. У област промета производа и услуга, заштите потрошача, термоенергетике, друмског саобраћаја, просвјете, заштите од пожара било је повремено проблематичних рјешења у **другостепеном поступку**, што се може правдати једино недовољно јасном и неконзистентном регулативом, али то је више разлог да се о неким питањима покрене расправа и не доведе у питање рад било којег органа републичке управе.

1.6. **Судско одлучивање** по жалбама на рјешења инспектора у појединим областима буквално блокира рад Инспектората (у просвјети, шумарству, рибарству и др.), што је изазвало потребу за ангажовањем и Министарства правде.

2. Закључне препоруке

2.1. С обзиром да је **сектор хране** комплексан процес који креће са њиве а завршава се на трпези и да се ова комплексност треба контролисати, не парцијално, него јединствено, треба отворити расправу о формирању Инспекције за храну у Републици Српској поготово што ће се временом преузимати регулатива и стандарди Европске Уније гдје се контроле са финалног производа усмјеравају на производне процесе:

- контрола пољопривредног земљишта и воде, производних процеса у производњи пољопривредних производа и сточне хране, употребе ђубрива и фитосанитарних средстава, резидуа у намирницама биљног поријекла (тешки метали, пестициди, хормони и антибиотици),

- контрола производних процеса у производњи и преради намирница животињског поријекла, резидуа у намирницама животињског поријекла (тешки метали, пестициди, хормони и антибиотици).

Овакав приступ подразумјева усклађивање регулативе са стандардима ЕУ, регулисање и стимулисање произвођача и дистрибутера да уводе HACCP (апсолутна одговорност произвођача и дистрибутера за безбједне произведене/увезене производе, а не стални надзор од стране овлашћених ветеринара), расположивост база података (регистри животиња, имања, произвођача и дистрибутера, ветеринарских организација и ветеринара, произвођача сјемена и садног материјала и другог биља, пољопривредних апотека, велепродаја средстава за заштиту биља, корисника подстицаја у пољопривреди, овлашћених лабораторија и других организација, узетих узорака и резултата њихове анализе у акредитованим лабораторијама, евиденционих картона за сваку животињу и др.), планови мониторинга (пољопривредног земљишта, технолошке воде, питке воде, употребе ветеринарских лијекова, ђубрива и фитосанитарних средстава, сировина и готових производа и др.), обуку (лиценце) фармера за употребу ветеринарских лијекова и

пестицида, стручну обуку произвођача и прерађивача (подизање нивоа знања и одговорности) и др.

2.2. Тржишни инспекцијски надзор треба свести на контролу квалитета и безбједности **непрехрамбених производа** само у унутрашњем промету што подразумијева повлачење Тржишне инспекције са границе (ни једна земља, па и у окружењу, нема Тржишну инспекцију на граници), а ово је благовремена припрема за надзор над тржиштем према стандардима Европске Уније након преузимања директива Европске уније (процес иначе касни).

2.3. С обзиром на недјељивост рада, као јединственог процеса, инспекцијски надзор у **области запошљавања, радних односа и заштите на раду** треба развијати на концепту интегрисане инспекције рада (концепт Међународне организације рада) узимајући у обзир специфичности организације инспекцијског система у Републици Српској (инспектори рада и овлашћени инспектори по појединим браншама).

2.4. С обзиром да је за стварни напредак у области **великих техничких** (електроенергетика и термоенергетика, рударство и геологија, нафта и гас) и **саобраћајних система** (друмски, жељезнички, водни и поштански саобраћај) неопходна значајна текућа и инвестициона улагања било би добро да надлежни органи и организације (министарства и јавна предузећа) утврде планове отклањања недостатака (са динамиком), који утичу на безбједност и квалитета услуга техничких и саобраћајних система, а тиме на безбједност и здравље радника у овим областима и становништва уопште, а који би били основа и за инспекцијски надзор (посебно је проблематичан један број мостова, тунела, прелаза преко пруга, посебно у Приједору, Залужанима и Шамцу, велика клизишта на путевима и пругама, подземни рудници, дио нисконапонске мреже и др.).

2.5. С обзиром на величину проблема (сложеност проблема и потребна висока улагања), за рјешавање **незаконито изграђених објеката** нису довољна само законска рјешења, него и шири акција и клима за улазак у рјешавање дугогодишње нагомиланих проблема (запуштена област), а за рјешавање проблема еколошких дозвола и уопште примјене "еколошких" закона требало би радити стратегије и акционе планове.

2.6. Значај **земљишног, шумског и водног ресурса** У Републици Српској захтијева још веће ангажовање свих учесника у ланцу (јавно предузеће, министарство и инспекције), обзиром да се објективно навике свуда а посебно у овим областима тешко мијењају.

2.7. У циљу **елиминисања бруцелозе**, у политици руралног развоја треба наћи рјешење да се апсолутно и трајно елиминише номађење (то се не може ријешити једном наредбом), да се карантинске процедуре проведу у објектима у граничном појасу (око 10 km).

2.8. Питање илегалног рада уопште, па и у здравству, није превасходно питање инспекцијских органа него је питање органа гоњења, односно заједничких активности и једних и других органа, па је потребно више синхронизације у раду и мање бјежања од проблема и једних и других.

2.9. Полазећи од далекосежних посљедица пропуста у области **просвјете**, инспекцијски надзор у овој области мора бити посебно подржан од свих надлежних органа и организација, па и јавности с напоменом да је неопходно иновирати прописе у овој области, као и покрити инспекцијским надзором област културе и спорта.

2.10. **Противпожарна заштита** има посебан вишеструки значај и мораће се заједничким радом надлежног министарства и Инспектората ова област боље уредити (и регулативно и оперативно).

2.11. Питање **другостепеног поступка** мора бити предмет посебне расправе обзиром да има посљедице на ефикаснији рад републичке управе у цјелини.

2.12. Било би неопходно, у организацији Министарства правде, повремено одржавати сасатанке контролних и **судских органа** о појединим питањима, поготово што смо имали неколико случајева сасвим различитих пресуда о истој правној ствари.

2.13. Реализацијом Концепта Инспекцијског система у Републици Српској треба испоштовати принцип да се не могу прихватити прописи који уведу инспекцијски надзор на нивоу Босне и Херцеговине, као и принцип раздвајања инспекцијске функције од регулативне функције и функције овлашћења у смислу да се у Републици Српској могу уводити нове инспекције једино Законом о инспекцијама у Републици Српској.

2.14. Нови Закон о инспекцијама у Републици Српској треба да се усвоји до краја године, а требало би прихватити два битна полазишта за његову израду:

- Закон о инспекцијама је једини закон који одређује надлежности, овлашћења, организацију и специфична статусна питања за инспекторе и инспекцијски надзор у Републици Српској обзиром да то није материја материјалних прописа и да локалне заједнице немају инспекцијски надзор као изворну већ као повјерену функцију,

- материјални прописи, чију примјену надзиру инспекције у Републици Српској, треба да у посебним поглављима (инспекцијски надзор, казнене одредбе) пропишу које радње и активности субјеката контроле нису друштвено дозвољене и које ће управне и казнене мјере инспектори предузети.